

246455

chir 9091
66247A

ego
MAI LEÁNYOK

FIATAL LEÁNYOK REGÉNYE

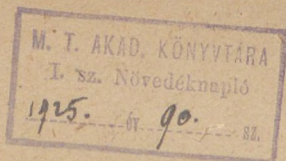
SINGER ÉS WOLFNER
IRODALMI INTÉZET R.-T. KIADÁSA

MTA
KIK

246455

Minden jogot fentartunk

HUNGÁRIA HIRLAPNYOMDA R-T. BUDAPEST

I.

Öt perccel egy óra előtt nagy, szürke gépköcsi állt meg a leánygimnázium kapuja előtt. Vezetője unalmában cigarettára gyújtott, elgondolkozott; nem volt semmi látnivaló a csöndes belvárosi utcában. Az iskola előtt alig álldogáltak hárman-négyen anyák, nevelőnők; a háborút követő években megdrágult az emberek ideje és nem igen volt érkezésük a diáklányok kíségetésére. A fiukat pedig, növendékek testvérbátyjait és azok barátait: elzavarta az iskola környékéről a tanár urak szigorúsága.

Amikor odabent már csöngettek, kijött a pörtás és széttárta a kapu mindkét szárnyát.

— Jó napot kívánok, Vorák bácsi. Hogy van? — kérdezte tőle egy karcsu, kedves arcú fiatal lány, aki most ért oda a kapuba.

— Jó napot, Nyiri kisasszony, de régen nem láttam! A mult esztendőben mégis csak eljött néha a kis hugáért...

— Tavaly más beosztásunk volt az irodában, Vorák bácsi. De most rendszerint félnégyszáz vagyunk odabent, — ma kivételesen hamarabb jöttem el, mert a testvéremnek akarok szövetet venni. Tudja, elsején van az embernek pénze...

— Bizony, kisasszony, micsoda drágaság szakadt ránk! Az ember nem is tudja, hogyan oszthatná be jobban a fizetését... Ha nem volna egy kis földünk kint Lőrincen, ahol mégis csak

terem egy kis krumplics, bab, olyasféle, bizony, mondom: nem bíránk megélni...

A fiatal lány komolyan bólogatott a fejével, okos, értelmes szeme komolyan nézett az öszejú iskolaszolga arcába.

De már szállingóztak kifelé a leányok, kettesével, hármasával. Tanárok, tanárnők is jöttek ki soraik között és volt, aki kedvesen érdeklődve fordult a kapuban álló fiatal lányhoz, hogy kezet szoritson, néhány szót váltson vele. A nagyobb lányok, hatodik-hetedik osztályosok, lökdösődtek, összesugtak, amikor meglátták.

— Ni, a Nyiri Erzsi! Nahát, milyen nagylányos! És micsoda jóformájú sötétkék kosztümje van! — Szeretném tudni, miért kellett ennek ki-maradnia az ötödikből!

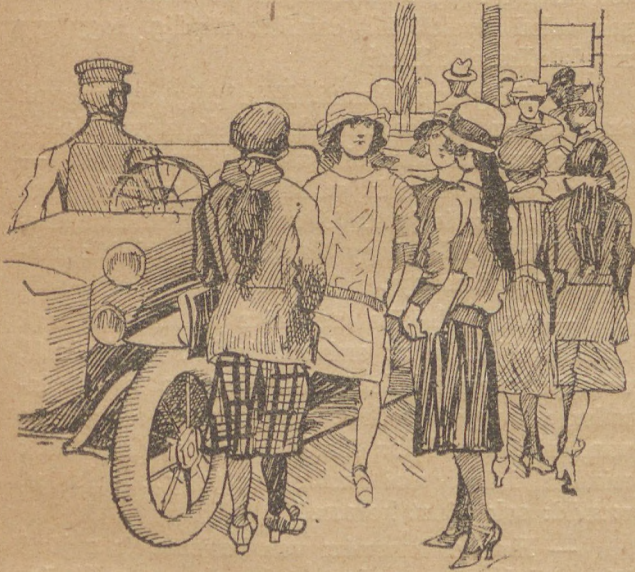
— Jó tanuló volt? — kérdezte Örlei Stefi, aki csak a hatodikban került ebbe az iskolába.

— Tiszta jeles volt! Hisz' azért csudálkozott mindenki! Kereskedelmibe ment és most irodába jár. Pedig nem is olyan szegény lány, valami magasabbrangu hivatalnok az apja. Na, szeretném én azt látni, hogy engem érettségi előtt ki-vegyenek az iskolából! — szólt a rövidhajú, szélesszájú, kövér Gál Mici és ahogy hátraszegte a vállát, abból is látszott, hogy erős akaratu, sőt dacos ifju hölgy.

— Az érettségi minden műveltség alapja! — szólt Lázár Ella, aranykeretü lorgnonját rövidlátó szeméhez emelve és ugy mustrálva tetőtől-talpig Nyiri Erzsit, aki régi osztályfőnöknőjével, az imádott Majorosinéval beszélgetett. — Aki-nek nincs érettségije, az ma nem számít a társaságban. No gyerekek, kit vigyek haza autón?

Mindjárt jelentkeztek udvartartásának tagjai, öten is, akik szerettek Lázár Ella szüleinek

friss, háborus gazdagságában sütkérezni. Hiába, meg kell becsülni az olyan osztálytársnőt, aki kirándulásokra viszi, táncmulatságokra hívja, tejszinhabos süteménnyel kínálja az embert. Ezért szívesen kiszámitja neki az ember az algebrát, megírja a német dolgozatát, latin „puskát” készít neki, hogy letehesse szegényke az

érettségét, melyre oly nagy szüksége van a társaságban...

A szürke gépkocsi elrobogott a Lázár-komániával és voltak, akik megvetéssel néztek utána. Akiknek nem imponált a selyemharisnyás, rövidhaju, titokban cigarettázó társaság, — a komolyabb elemek teljesen különváltak tőlük. Rác Margit, aki tanárnő akart lenni, Bányai Emma, aki az orvosi pályára érzett hiva-

tottságot, Hegyfalvy Márta, aki iparművésznőnek készült, Máté Erna, aki kertésznő lesz, — ezek nemcsak azért jártak a gimnáziumba hogy a társaságban „számítsanak“. Bányai Emma, amikor meglátta a kapuban Nyiri Erzsit, örömmel sietett feléje.

— Milyen rég nem láttalak, Erzsókám! Katót mindig faggatom: küldjön el hozzánk, irason veled levelet! Mit csinálsz mindig, hogy így megfeledkezel rólam?

— Dolgozom, Emmi. Félnégyig ott vagyok az irodában, öt óra, mire hazaérek, megebédelek. Akkor angolul tanulok, előadásokra járok, — tudod, én is akarok valami kis műveltséghez jutni, ha nem is jutok fel arra a magaslatra, melyen Lázár Ella vagy Szedő Loló szivják magukba a tudományt.

— Hagyj békibe ezekkel a divatmajmokkal. Ezek rontják le az ember hitelét a tanároknál, az egyetemen, mindenütt... Hogy te tovább tanulsz, azt úgy is tudom, öreg. Akinek annyi esze van, mint neked, az iskola nélkül is érdeklődik minden iránt, ami tudás, szépség... És te, mondd: sok pénzt keressz?

— Hatezer koronám van havonta és a jövő hónaptól kezdve nyolcezret kapok, — szólt önérzetesen Erzsi.

— Tyú, te lány, mit kezdel te ennyi pénzzel? Hat pár lakkcipőt, vagy négy bluzt vagy isten tudja, mennyi cukrot vehetsz ezért magadnak! Én könyvet vennék, azt tudom, — erősködött Emma.

— Én meg télicipőt vettem magamnak meg az öcsémnek mult hónapban, többek közt, — szólt komolyan Erzsi, — most meg Katónak ke-

resek szövetet iskolai ruhára, a mai fizetésemből...

— Bocsáss meg, Erzsók, hogy olyan léhán beszéltem veled, de tudod, itt a komisz lányok közt még a magamfajta tisztességesebb alak is megromlik, — mentegetődzött szégyenkezve Emma. Hiszen ismerte ő Nyiriék helyzetét, — az anya betegsége felemésztette az apa hivatalnoki fizetését...

— Erzsi, drága, igazán eljöttél értem? — kiáltozott a kapuból az élénk, gyönyörű kis Kató és elhagyva barátnőit, nővére nyakába ugrott. Hiába hívták a többiek, ő belecsimpaszkodott Erzsi karjába és nem akart tudni más senkiről. Bányai Emma is elbucsuzott tőlük, mert vele ellenkező irányba ment a két testvér.

Nagyon szerették egymást. Erzsinek büszkesége, öröme volt a tizenháromesztendős kis huga, nemcsak a hamvasszőke, nagy szürkeszemű babaszépségéért, hanem bájos természetéért, okosságáért is. Nagyon szépen szavalt Kató, jól tanult, mindig jókedvű volt, ami az ő otthonukban bizony nagyon jól esett mindenkinek. Mert ő, Erzsi, nem volt nagyon jókedvű. Hamar szakadt nyakába az élet gondja, — tizennégy éves korában el kellett hagynia a gimnáziumot, ahol mindenki szerette, ahol gyors felfogásával, jó stílusával, szép kifejezőmódjával a legjobb tanulók között ragyogott. Elvégezte az egyéves kereskedelmi tanfolyamot, otthon is tanult apjával és tizenhat éves korában már megbecsült, ügyes hivatalnoknője volt a hatalmas Bodó-gyárnak. Most már bent dolgozott a városi irodában...

Hogy mindez, amit itt elmondtam, milyen elki harcba, mennyi lemondó szomorúságba került: azt minden gondolkodó leány elképzelheti.

De regényünk kezdetén Nyiri Erzsi már tul volt ezen a küzdelmen, talán már szerette is a maga hivatását, — semmiesetre sem látszott elégedetlennnek... Otthon nyugodt volt, kedves, kötelességtudó; talán csak az utcán járva, vagy irodai munkájának szüneteiben hasonlította össze a maga sorsát volt osztálytársai sorsával. De mert jószemű, okos leány volt: azt is tudta, hogy sok-sok fiatal leány él ebben a városban, aki boldog lenne az ő helyében.

Kató ott mesélt mellette.

— Te, ha láttad volna! Halmos Duci ma balettezett a tornaórában. Ilonka néni beteg és soká nem jött be hozzánk senki, — addig Duci táncolt. Nahát, milyen ügyes! Ugy hajlong, röpül, aztán egész hosszában elterül a földön, — a fél osztály elhatározta, hogy ők is tanulnak balettezni. Én is szeretnék tanulni, — no de azért ne nézz rám olyan komolyan, hiszen ugyis tudom, hogy nem lehet, — csak úgy mondom, viccből, hogy nem is volna rossz dolog, táncolni tanulni. De nem olyan közönséges táncokat, hanem vagy olyan Daleroze mozdulatokat vagy balettet...

Kató folyton beszélt. Erzsi már nem is figyelt szavaira. Arra gondolt, hogy ha fizetéséből ezer koronát szán Kató ruhájára és négyezer koronát átad édesanyjának: a számára fennmaradó ezer koronából, melyből a villamost és tizóraiját is fizeti, — keztyűt vegyen-e magának vagy Mereskovszkij: „Lionardo da Vinci“-jét, melyről oly sokat hallott és sehonnan sem tudta megszerezni, kölesön... Tudta, hogyha most rögtön nem veszi meg azt, amire elszánja magát, — a pénz pénztárcájából hamarosan elfogy, házi kiadásokra, maga sem tudja utóbb: mire...

Odaértek az üzlethez, melybe kisgyerek ko-

ruk óta jártak édesanyjukkal, amig ő egészséges volt; a bolt tulajdonosa jól ismerte, jól szolgálta ki őket. Kató nagy szeretettel simogatott egy nagy kockás, csinos flanellt, — „látod? Bihari Lizinek is ilyen az új ruhája, olyan szép!“ — de

Erzsi erélyesen, az édesanyjától örökölt biztos izléssel egy sima, sötétkék szövet mellett döntött.

— Akinek csak egy új ruhája van, az nem választhat divatszövetet, fiam, — szólta Katóhoz, amikor kijöttek az üzletből. — Kék szoknyát és kék matrózbuzt kapsz belőle és ünneplőnek megcsinálom neked az én krém flanellbuzomat. In-

kább vettem jobb szövetet, ezt jövőre is viselheted.

— Igen és ezerháromszáz koronát költöttél. Én nem értelek téged, Erzsi. Hogy lehet az ember ilyen jó?

Kató nem értette Erzsit. De Erzsi tudta, hogy ő nem is „olyan jó“; mert sóhajtva gondolt a kéztyűre és Lionardo da Vincire, — ebben a hónapban lemondhat mind a kettőről.

*

A Baross-utcai bérház harmadik emeletére felérve, már szinte szaladtak a lányok a folyosó végén levő lakásuk felé. Nem vallották be egymásnak, de mindig félve jöttek haza: amióta egyszer, két év előtt eszméletlenül, nagybetegen lelték otthon édesanyjukat. Azóta vigyázniok kellett, hogy mindenféle izgalomtól megkíméljék. Most már jól érezte magát, háztartását maga vezette a jó Annus segítségével, aki három év óta élt velük. De azért férje is, gyerekei is vigyáztak, hogy valahogy meg ne erőltesse magát és vissza ne essen beteges idegállapotába, melyet a háborus izgalmak váltottak ki nála. Egyetlen öccse elesett a háboruban, — és a férjéért való remegés a tulságos sok munkával párosulva: nagyon megártott a szép szóke, leányosan karsu asszony egészségének. Most aztán minden évben el kellett utaznia három-négy hétre, ehhez az orvosi parancshoz mindenképpen ragaszkodott az ő kis családja.

Amikor a lányok beszaladtak az ebédlőbe, már az asztalnál ültek szüleik is, Gábor testvérük is, a tizenötéves gimnázista, aki rögtön rájuk támadt: „ilyenkor kell jönni? Talán bezártak, Kató? Mert a lányok épp olyan jó madarak,

mint mi“. De nővérei rá se hederitettek. Amig Erzsi lerakta holmiját, Kató anyja nyakába borult és ugy csókolgatta: „anyám, olyan gyönyörű szövetet vett Erzsi! Szörnyen előkelő lesznek benne!“ És máris kibontotta a csomagot és odavitte uj ruhája anyagát anyja ölébe.

— Kihül a leves, előbb talán ebédelnétek, leányok! — szólt édesapjuk és barna körszakállas, korán őszült feje, okos, ragyogó szemei mosolyogva pihentek meg élénk leányai arcán. Hozzá is láttak az evéshez mind a ketten.

— Nem volt tulságos drága ez a szövet, Erzsikém? — kérdezte Nyiriné aggodalmasan.

— Találja ki, anyám, mibe került! — szólt Gábor, aki szerette az ilyen családi szórakozást.

És anyjuk eltalálta a szövet árát, megmondta: ez mibe került békében, de amikor mindannyian megcsodálták gyakorlatiasságát, okosságát, mégis csak elszomorodott.

— Hiába értek a szövetekhez is, a számitáshoz is, a pénzünk csak nem gyarapodik tőle! Látom már, valamihez kell kezdenem nekem is, ami pénzt hoz a konyhára...

— De anyus! — botránkozott Erzsi. Apjuk csak a fejét csóválta.

— Hiszen nem panaszképpen mondom, fiam. De én költöm el a pénzt, én tudom: mi kell. Annus is szólt, hogy fizessek többet neki, mert cipőt is kell vennie, haza is kell küldenie, — belátom, hogy igaza van, mindent belátok, de ha nem lehet! Legföljebb elmegy és magam fogok főzni...

— Arról szó se lehet, — szólt szigoruan a férje. — Annus itt marad és majd megkapja, amit kíván...

Egy pár perere ölmosan nehéz gond neheze

dett a családra. És Erzsi azokra a lányokra gondolt, akik beülnek az autójukba és röpülnek a szórakozások felé...

Szótlanul ették a főzeléket, a kis darab kolbászfeltéttel, — és még a vigkedélyü Gábor sem tudott valami vidám megjegyzést kitalálni. Lyukas lett a cipője talpa és nem merte megmondani már napok óta. Elsejére tartogatta ennek a bejelentését és most ime, az elseje is ilyen jól indul... Eh, ő nem szól most se, — esős időben majd nem sokat járkal az utcán és footballozni se megy a fiukkal...

Csöngettek. Ki jön? Hozzájuk ilyenkor nem szokott jönni senki sem. No talán a házfelügyelőné jön, valami gyűjtőívvel.

De Annus nyitott be, titokzatos, megilletődött arckifejezéssel.

— Egy fiatal ur jött vizitbe! — suttogta féllábon állva, a küszöbről, aztán visszavonult.

És máris jött utána a „fiatal ur“, Medvei Tibor, akinek az édesanyja unokatestvére volt Nyirinének. De azért Tibor nagyon ritkán került a szemük elé, pedig itt jogászkodott a pesti egyetemen; szülei borsodi földbirtokosok voltak.

— Csókolom a kezüket, Erzsi néni, alászolgája, Gábor bátyám. Pá, Erzsike, pá, kicsike, szervusz, öcskös!

Körüljárta az asztalt, karesu, elegáns, jómodoru fiu létére mindenkit illő hangnemben köszöntve.

— Az én nevemet elfelejtette, azért nevezett kicsikének, — gondolta elkeseredetten Kató. Egyszer jöjjön hozzájuk egy fiatalember, akkor se tudja az ő nevét...

— Szervusz, Tibor fiam, mit ir édesanyád? Mikor jön fel megint Pestre? Olyan jól elbeszél-

gettünk, amikor legutóbb itt fönt járt Évi húgoddal. Az egész fiatalágunkat felidéztük, a mi kisvárosi mulatozásainkat. Hogy elvალasztott bennünket a sors!

— Bizony sokat emlegeti édesanyám a néni! Lelkemre kötötte, hogy két-három hetenként tegyem tiszteletemet. De hát tetszik tudni, milyen ez a pesti élet. Itt oly hamar elröpül az idő, az ember maga sem tudja: hogyan. Tanulás, előadások, színház... Aztán meg nem is tudja az ember, mikor nem jön alkalmatlan időben. Remélem, nem az ebédnél zavartam meg néniéket?

— Mi már megebédeltünk, öcsém, — szólt idősb Nyiri Gábor és szivarra gyujtott. — Már csak kávé iszom és remélem, velem tartsz. Kató, hozd be a kávé.

Mig a kislány kiment a konyhába, Medvei Tibor megköszörülvén torkát, elmondta jövetele nének célját. (Mert azt valamennyien előre tudták, hogy nem ok nélkül jött fel ebéd időben. Csak azt nem tudták: miért jött).

— Levelet kaptam édesanyámtól, melyben azt írja, hogy valamit kell kezdenünk Évi húgoddal. Hiszen bizonyára beszélt anyám Erzsí nénivel róla. Olyan buskomor, hogy kétségbeejtő.

— Évi? Hiszen amikor itt voltak, vidám volt és minden iránt érdeklődő! — csudálkozott Erzsike.

— No igen, Erzsike, ha Budapesten van, mindig jobban érzi magát. De otthon a falunkban néha napokig nem szól egy szót se, nem mozdul ki a szobájából, nem eszik... Szüleim elhatározták, hogy felküldik Pestre. De, azt írja édesanyám, Évi kijelentette, hogy ha nem jöhet Nyiriékhez: semmiféle más környezetben nem hajlandó elhelyezkedni...

— Nálunk? Hozzánk akar jönni? Hiszen látta, mily csöndesen, egyszerűen élünk, — szólt Nyiriné és meglepődve nézett férjére.

— Ugy látszik, épp ez tetszett meg neki. Mert ne tessenek azt gondolni, hogy Évi léha, fölületes kislány. Ő igazán komoly és tehetséges fruska. Kint nevelődött Drezdában, tizennégytől tizenhat éves koráig, akkor hazajött és azóta ilyen különös. Már sok mindenfélébe belekezdett, de semmihez sincs kitartása. Most is azért akar feljönni, hogy a zongoratudását felülvizsgáztassa, hogy az érettségihez szükséges könyveket beszerezze és hogy kalapkészítést tanuljon. Édes anyám azt írja, hogy talán ő maga se tudja: mit akar. És megbizott anyám, kérdezzem meg a kedves rokonokat: hajlandók volnának-e befogadni otthonukba a mi kis bolondunkat. Tetszik tudni, ugy-e, hogy szüleim minden áldozatra szívesen hajlandók, élelmiszerral bőven ellátnák néniéket, nyaralásul szívesen felajánlják kertes házunkat, az egész birtokot. Mert különben szanatóriumban, penzióban kellene elhelyezni Évit, azt pedig nem szívesen engednék szüleim. Édes anyámnak ilyenkor összel sok a dolga odahaza...

Nyiriné, az ura és Erzsí összenéztek. Hangtalanul, szemükkel tanácskoztak. Szerencsére Kátó behozta a kávé-t és amíg azt iddogálták a férfiak: valamennyien gondolkozhattak Tibor ajánlatáról.

— Tudod, öcsém, nem olyan egyszerű ez a dolog, mint amilyennek látszik és jól megfontolandó — szólt végre idősb Nyiri Gábor. — Szó sincs róla, jól esik nekünk, hogy kis hugod nálunk szeretne lenni. Én a magam részéről szívesen is látnám, — de hátha aztán nem felelne meg neki leegyszerűsített életmódunk, étkezéseink,

munkára berendezett napjaink csöndje... A tisztviselők sorsa ma nem engedi meg az uri kényelmet, — látod, Erzsike lányom nyolc óra-kor már hivatalba megy és ma csak kivételesen ebédel velünk; különben négy órára jár haza. Mindezeket ird meg, öcsém, édes anyádnak, ta-lán jobban megfontolják a dolgót, mert az aztán nagyon kinosan érintene bennünket, ha pár nap mulva csalódottan szaladna el tőlünk...

— Majd irok én anyuskádnak, Tibor és mi ketten megértjük egymást, — szölt Nyiriné ked-vesen.

Most már csak Tibor tanulmányairól beszél-gettek, színházról, a pesti életről, aztán elin-dult Nyiri Gábor a hivatalába és a fiatalember vele együtt ment le a harmadik emeletről. Ami-kor elbucsuztak egymástól, Nyiri Gábor így gon-dolkozott: „ha az összes költségeinket megtéri-tenék nem is bánám, ha feljönne az a kis fruska. Legalább volna valami szórakozása szegény Er-zsinek és Erzsikének, ugyis ugy élnek, mintha falun volnánk. Ómiattuk nem bánám, ha fel-jönne...”

Medvei Tibor pedig dühösen, a többi járó-kelőre nézve veszedelmesen lóbálta sétabotját menetközben: „csak most látom, milyen bolond a mi Évink! Pont ezekhez az unalmas éhenkórász rokonokhoz akar jönni, majd megeszi itt az una-lom e mellett a finomkodó, tartózkodó, hivatal-nok Erzsi mellett! Ez talán még shimizni se tud! Pedig szeretném megismertetni Gálék vi-dám kompániájával, a fess Lázár Ellával, azok-nál ő is mulatós, divatos fiatal lány lenne! De ha majd ezeknél lakik, akkor nem segíthetek rajta, a kis bolondon...”

Nyiriné azt gondolta: „micsoda segítséget

jelentene nekünk Évi ittléte! Kapnék lisztet, zsirt, diót tőlük, ezek nem fősvények. És leg-
alább Erzsinek is volna társasága, vihetném őket
mindenfelé. A régi fekete selyemruhámat átala-
kittatnám Bertával, Erzsinek meg van a ham-
vaskék grenadinja tavalyról...“

Ifj. Nyiri Gábor dühöngött: „még csak ez
hiányzik nekünk, egy ilyen gazdag majomlány,
egy ilyen kötözni való bolond! No, tudom iste-
nem, hogy én minden délután ellógok a fiukhoz,
— elég kinos lesz az ebéd meg a vacsora. Min-
dig kitalálnak valami új pukkasztót...“

Kató ujjongott: „Jaj de jó lesz! Biztosan
hoznak nekem cukrot, a multkor is hoztak, és
talán páholyt is vesznek és én is mehetek szin-
házba! És ez az elegáns fiatalember akkor majd
gyakran feljön hozzánk és talán beleszeret Er-
zsibe és akkor az olyan lesz, mint egy regény,
ami nem nekem való, mert csak másodikba já-
rok! Jaj és talán shimmizni is megtanítanak...“

Erzsi pedig... Erzsi elgondolkozott: „jó
lesz-e, vagy inkább mondjanak le az anyagi elő-
nyökről? Ki tudja...“

Kiment a konyhába és megígérte Annusnak,
hogy a jövő hónaptól kezdve több lesz a fizetése.
Annus tudta, hogy Erzsi kisasszony szavában
megbízhat. Nagyon szerette őt.

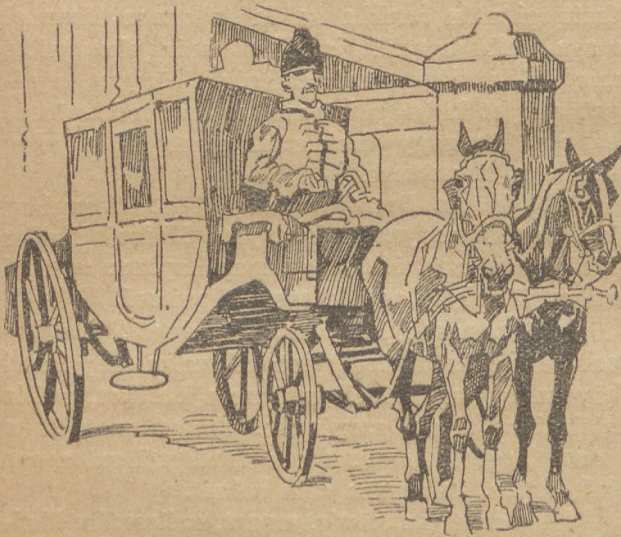
Két hét múlva feljött Nyiriékhez Medvei
Évi. Az édes apja kísérte fel hozzájuk egy szép
tisztalevegőjü novemberi délelőttön.

*

És most, mielőtt jobban megismerkedünk
vele, nézzük meg Medvei Évi otthonát, Buda-
pestre való felérkezése után tiz nappal, egy ne-
vezetes délelőttön.

A nagy kiterjedésű régi sárga falusi ház előtt megállt az öreg családi batár. Tíz percig tartó ut volt a vasuti állomástól idáig, de a szörnű sár úgy ellátta a kocsit, mintha tíz napig utaztak volna benne a most érkezett vendégek.

Az öreg sárga házat senki sem nevezte kastélynak és bizonyára tiltakoztak volna e megtiszteltetés ellen a ház kedves, egyszerű lakói.

Jó emberek voltak Medveiék, akik ügyesen gazdálkodtak birtokukon, mely ötszáz hold terjedelmű volt. Mindenki sajnálta őket, mert sem a fiuk, sem a lányuk nem érzett kedvet a földmunkához. Két év óta egy árva unokaöccsét, Medvei Pali-t vette maga mellé a ház ura; azt remélte, hogy ő lesz segítségére a birtok újabb és a mai viszonyoknak megfelelőbb kihasználásánál.

Medvei Pali várta a vonathoz a most érkezett vendégeket, ő jelentkezett, amikor a nagy-

galléros kabátu, nagyszakállu Barát tanár az állomáson a Medvei ház iránt érdeklődött. Bemutatkozott és a kocsihoz vezette a tanár urat, meg a társaságában levő karsu fiatal lányt, akiről a bemutatkozásnál azt mondta a tanár ur: „az asszisztensem, Takács kisasszony“.

Pali meglepődve nézett a mindenféle botokra, mérőeszközökre a fiatal lány kezében, ő sohase járt gazdasági iskolába. Gimnáziumi érettségi után bankba került és onnan hívta el maga mellé nagybátyja. Most már olvasgatott mindenféle régi mezőgazdasági könyvet, ujságot, melyet ki tudja honnan, mikor szedett össze bácsija. De nagy tisztelettel nézett fel minden szakképzett emberre.

Különösen Barát tanárra, a „többtermelés“ leghiresebb magyar szakértőjére. Medvei Sándor kérésére utazott ide, hogy megállapítsa: a kissé szikes földeket hogy lehetne feljavítani.

De nemcsak Pali, hanem Német Pista kocsis sem győzött eleget csudálkozni a szép fiatal kisasszonykán, aki olyan furesa botokat, nehéz hátizsákot cipelt, szegényke. Amint megállt a kocsin, leugrott és elszedte a vendégtől azt a sok érthetetlen, ismeretlen célu holmit.

A tornácon a kövér, magas, szélesvállu Medvei Sándor és a kicsi, kövér Medvei Sándorné fogadták a vendégeket. Nagy szivélyességgel, nagy élénkséggel. A nagy ebédlőben már mindenféle jóval megrakott asztal várta őket és az ugynevezett „egyszerű früstök“ minőségre, mennyiségre egyaránt beillett volna pesti ebédnek.

Amikor Takács Margit letette kabátját, kalapját és egyszerű, de nagyon jól csinált ingbluzban és jó szövetből készült rövid angol szoknyá-

ban állt meg az asztal mellett, Medvei mama jó szeme rögtön megállapította: „hiszen ez egészen elegáns fiatal lány!“ Akinek magának is van lánya, az tudja, hogy a magasszárú barna cipőt nem adják ingyen és hogy az egészen sötétbarna színű harisnya bizonyára jó minőségű. Ezek után nézte csak meg a fiatal lányt, és férje meg Medvei Pali után ő is elismerte, hogy csinos. Egész csinos. Nagyon csinos. Szépnek: nem szép. De határozottan csinos. Akinek magának is van lánya, attól ennyi elismerés is: sok.

De Takács Margit úgy látszott, nem is pályázott az ilyesféle elismerésre. Sima barna haját hátrafésülte homlokából, nem ondolálta és nem vágta le kétoldalt, nagy kontyát erősen odatűzte tarkójához: csöppet se divatosan, csöppet se kacéran. És egész lénye, minden mozdulata olyan szabad volt, egyszerű, bátor; nem volt sem affektáltan szerény, sem elbizakodott. Nem volt se büszke, sem alázatos. Ha a tanár ur szolt hozzá, ő is résztvett a társalgásban, de egyébként nyugodtan evett. Aztán kiment a tornácra és hátizsákjából nehéz bakancsot szedett elő, hogy városi cipőjét felcserélje vele. Reggeli után a férfiakkal együtt ő is kiment a földekre, a mindenféle mérőeszközöket, botokat vitte magával, — és amikor Medvei Pál udvariasan segítségére akart lenni, nevetve visszautasította: „nem merném ezeket önre bizni. Nagyon sokáig rám se bízta a tanár ur...“

A kis kövér Medvei mama az ablakból nézte a társaságot, amikor elindultak. Aztán felsóhajtott és ment a dolga után. Nagy gond ám őt házi munkásnőnek kiosztani feladatát, dirigálni, ellenőrizni őket, parancsolni, zsörtölődni egész nap! Elfárad az ember már délig. Amikor sáro-

san, alig-alig lépve visszajöttek a férfiak és Takács Margit: nagy ebéd és kicsi, haragos háziasszony fogadta őket, aki nem győzött eleget panaszkodni a maga nehéz sorsáról. Takács Margit az ő édes anyjára és az ő nehéz életére gondolt; vajjon ahhoz mit szólna a kis kövér Medvei néni?

Ebéd után, amikor a férfiak szivarozva számolni kezdtek, a háziasszony rátette a kezét Margit karjára.

— Gyere, kedves, menjünk be az én szobámba, ez téged ugye érdekel...

Margit nem akart ellentmondani, pedig őt nagyon érdekelték a tanár ur számításai és ellenérvei az aggodalmas, kicsinyes gazda megjegyzéseire. Hiszen az ő magaválasztotta, kedves szakmája ezen alapult: a pontos, megbízható számításokon és az ilyen beszélgetésből többet tanult, mint öt könyvből, amikor meghallgathatta a tudós és a gyakorlati ember vitáját.

De nem akart ellenkezni és ment Medvei néniel az ő perzsaszőnyegekkel, polituros régi butorokkal, sok virággal kedvessé, barátságos, meleg fészekké berendezett nappali szobájába. Nem volt itt semmi izléstelenség: régi jómód, régi kultúra látszott meg mindenben és ha a kínai bronzok tulságosan ragyogtak is a könyves állvány tetején: a háziak tisztaságszeretetét és a munkára fogott szobalányok buzgalmát igazolták azok is.

— Elnéztelek az ablakból, amikor elindultál az urakkal, — szólt Medvei mama, amikor lenyomta vendégét maga mellé a diványra. — És arra gondoltam, milyen jó volna, ha az én Évikém is ilyesféle természetű volna! De az nem érdeklődik a gazdaság iránt! Egy ideig törődött

még a kertünkkel, hozatott mindenféle magot, aztán ezt is megunta, ahogy megunta a gimnáziumi tanulmányokat a szomszéd városban, aztán a zenét, pedig gyönyörűen zongorázik, a társasági életet, pedig nagyszerűen táncol...

Tudod, kedveském, már igazán nem tudom, mit kezdjek veled.

— Hány éves a leánya, nagyságos asszony?

— kérdezte Takács Margit.

— Juj, szivecském, ne nevezd nagyságos asszonynak. Nevezd néniem, Gizella néniem.

Hiszen roppant rokonszenves voltál nekem mindjárt első percben és látom, hogy jó családból való finom uri kislány vagy. Ki tudja, az édes anyád talán velem járt intézetbe. Milyen születésű?

— Az én édes anyám angol. Mary Stone-nak hívják. Az édes apám állami mérnök volt, két éve, hogy meghalt. Most megint tanít az édes anyám, én pedig egy hold földet örököltem az apámtól és most azon gazdálkodom. Igazán nem tudom, hogy olyan uri emberek vagyunk-e, amilyeneknek a néni gondolt, — szólt Takács Margit és önérzet, keserűség, de fölény is volt hangjában.

— Hogyne, kedves, hogyne! Angol az anyuskád? Hiszen ez roppant érdekes! Hiába, ez mindjárt meglátszik a te fellépéseden is. Mindig mondom: a jó gyerekszoba, a jó nevelés a legfontosabb. De hiszen az én Évikém sem panaszkodhat. Mindig jó német és francia nevelőnő volt mellette, amig csak ki nem küldtük Drezdába. Gyere, megmutatom a szobáját, meglátod, kedves, hogy igazán nincs oka panaszra...

És bevezette Margitot a harmadik szobába, a nappalin tul terjedő vendégszobasorban. Fehér függönyök a két ablakon, jegesmedve takaró, világos selyemfényű keleti szőnyeg, fehér butorok, de nem a leányszobák játékszerű bababutorai: hanem nagy, komoly íróasztal, lekerekített sarku vitrin, régi népművészeti korsók, himzések és jó nagy könyvesállvány, melyen meglátszott, hogy nyugtalan kéz szedi ki belőle a könyveket, melyeket nem rak rendesen vissza a helyükre. Reprodukciók és két szép modern tájkép a fehérre meszelt falon... Az ablak

finom átlátszó függönyei mögött pedig az őszi fák búcsuzó szépsége...

— Gyönyörű szoba, finom, művészi, — szólt Margit elismerően. — És látszik, hogy intelligens leány lakik benne...

— Meglátszik? Ugy-e, hogy meglátszik? Az ő izlése szerint rendeztük ezt be neki, tizenhatodik születése napjára. Most a tizennyolcadikban van. Majd megmutatom a képét. Most fönt van Pesten, rokonoknál, Nyiriéknél, mert itthon már nem bírta ki, de mi sem. Napokig nem jött ki a szobájából, egész éjszaka nem aludt, csak olvasott; nem evett redesen, igazán nem tudtam, mit kezdjek vele. Kedves, neked bizonyára sok komoly, okos barátnőd van Pesten; nem tudnál valaki magadhoz hasonló fiatal leányt, aki lejönne ide hozzánk? Jó dolga lenne, családtag volna, az ételmezésünk bőséges, ahogy ti pestiek mondani szokjátok és igazán szívesen hoznánk bármilyen anyagi áldozatot, csakhogy egyetlen lányunk felviduljon, szívesen legyen itthon velünk...

— Most nem jut az eszembe senki sem, de majd otthon gondolkodom, néni kérem, — szólt Margit, — Vannak erdélyi menekült ismerőseink, talán ők tudnak valakit, aki eljönne ide a néniékhez.

— Igen, igen, mondd meg kedves, hogy otthon sem volt soha jobb dolga az illetőnek, mint amilyen itt volna nálunk, — biztatta Medveiné a vendégét. Azután átvezette Margitot a saját hálószobájába és megmutatta neki leánya arcképét. Hires mai festő festette és noha bizonyára szépítette a szülők hiúsága kedvéért az éppen nem szabályos arcot: a nyughatatlanság kifejezése mégis ott fénylett izgatóan, érdekesen a

nagy fekete szemekben, a legörbitett szélü, gunyos mosolyu szájon. De az előrehajló, fehér ruhás alak a sötétzöld háttérben, a rátüző napsütésben mégis olyan elszomorító volt, olyan gyámoltalan, bizonytalan, hogy az ember szerette volna megtámasztani.

Margit nem szólt egy szót se, amíg a képet nézte és Medveiné sem kérdezett semmit.

— Ez a fiam szobája, — szólt, amikor áthadtak egy vivőeszközökkel, sportképekkel díszített szobán. — Sajnos, ő sem érdeklődik a mi életünk iránt.

— Pedig én úgy láttam, hogy nagyon is érdeklődik, néni kérem. Följegyezte azoknak a könyveknek címeit, amelyeket én ajánlottam neki. És igazán figyelt a tanár ur minden szavára.

— Ja, te azt hiszed, hogy Pali az én fiam? Nem, kedvesem, Pali az unokaöcsénk, akit idevett az uram, hátha használhatja. A mi fiunk, Tibor, jogász Pesten. Ó, Tibor nagyon elegáns, szellemes fiu. Nem szereti a falusi életet. Hiszen ez a mi bajunk, hogy a gyerekeink ilyen szerencsétlenek idehaza. Pedig ugy-e szép ez a birtok?

— Bizony szép, néni kérem. És még mennyi mindent lehetne rajta csinálni! Istenem, ennyi jó föld! A néni leánya pedig mennyi munkát találhatna magának ebben a faluban!

Medveiné csudálkozva nézett Margitra. Miféle munkát találhatna az ő Éviye ebben a szegény faluban?

Margit azután visszamehetett a férfiakhoz, mert a háziasszonyt a konyhába hívták. És három órakor már indult a vendégek vonatja: sietni kell a tálalással, mert addig még jó sokat kell enniök.

Palival sokkal barátságosabban beszélt a fiatal lány, amióta tudta, hogy ő nem „a ház jövedőbeli ura“, hanem *csak* rokon, *csak* alkalmazott. Megigérte, hogy küld neki népszerűen megírt gazdasági könyveket, füzeteket, hogy aztán, önképzés útján eljusson a tudományos munkák megértéséig. A fiu elcsudálkozott, hogy Takács Margit, aki kezdetben olyan hidegen, fölényesen bánt vele és csak a tanár ur felszólítására ajánlott neki könyveket, most milyen kedves, jókedvű pajtása lett. Végül már úgy összebarátkoztak, mintha tiz év óta ismerték volna egymást. Margit aztán meg is mondta Palinak: a fiatal földbirtokos urakkal szemben ő mindig gögős, tartózkodó; róla megtudta, hogy épp olyan szegény küzdő, kezdő kertész, mint ő maga: természetesen a modorát is megváltoztatta vele szemben.

A bucsuzkodásnál Medvei ur megbeszélte Barát tanárral, hogy Budapesten tartózkodó fiát vagy leányát elküldi majd laboratóriumába nemesített vetőmagvakért és egy újfajta csiráztatókészülékért. Medvei mama pedig lelkére kötötte Margitnak, hogy tavaszra barátnőt, társalkodónőt szerezzen a leányának. Pali nem kért semmit se, de Margit még az ablakból is biztatta a tiszteletteljesen, szomoruan hozzá feltekintő fiut: „ne féljen, egész biztosan elküldöm a füzeteket!“

Barát tanár aztán szokása szerint inceselkedett Margittal:

— No Margitka, mi tetszett magának jobban: a birtok vagy a fiatal ur? Vagy mindakettő egyszerre?

— Nincs azoknak közül egymáshoz, tanár ur. A birtok fiatal gazdája Pesten mulat, ez a

fiu szegény pedig épp olyan nincstelen, mint jó magam...

— Ejnye, Margitka, így becsüli meg a maga egy holdját? Hiszen idejövet egészen elkápráztatott nagyszerű termelési terveivel...

— Nem is adnám oda az én csöpp kis földemet ezért az egész ötszáz holdért! Mert én a tanár ur tanítása szerint annyit fogok kihozni belőle, amennyit sohasem ad egy hold földje ennek a gyáva, zsugori öreg embernek! Csodáltam a tanár ur türelmét, mellyel visszautasította az ő ósdi érveit! Hogy veszekedik ezzel a szegény fiuval, ha pártol valami újítást, — eleinte azt hittem, hogy a fia és amikor megtudtam, hogy szegény rokona: akkor barátkoztam meg vele...

— Tudom, Margit, tudom, hogy jólelkű leány maga, olyan dacosan becsületes, amilyen az édes apja volt, az én drága barátom, — szólt a tanár ur. És azután már csak szakkérdésekkel foglalkoztak a vonatban, mely rohant velük Budapest felé.

*

— Azt hiszem, ma is tizenegyig marad az ágyban, mert tegnap valami új könyvet vett magának és most azt olvassa. Szólj Annusnak, hogy azért ne zsörtölődjön, — biztatta Kató halkán a nővérét, aki félnyolekor reggelit készített a konyhában apjának és testvéreinek.

— Csitt! Te csak menj nyugodtan az iskolába, te pocok és ne törődj sem Évivel, sem Annussal. És amint hazajössz az iskolából, azonnal tanulj meg a leckéidet, különben nem viszünk el este a színházba! — szólt szigoruan Erzsi és nagy karéj kenyeret vágott ifjabb Nyiri Gábornak, aki most jött ki a szobából.

— Vaj nincs? Se száraz kolbász? Ha már itt

él ez a hercegnő, legalább én is jól akarok élni, — szólt a fiatal ur. — Az én löttyömet ne vigyék be a szobába, nem érdemes. Leiszom itt, aztán megyek.

— Igazán nem szép tőled, Gábor, hogy olyan dühös vagy a tea miatt. Tudod, hogy csak fél-liter tejet adnak a jegyre és anyánk kávéat akar adni Évinek. Én is szívesen lemondanék róla, — szólt Kató szemrehányóan.

— Persze, mert neked imponál a hercegnő, aki azt hiszi, hogy nálunk is három tehén áll az istállóban, mint az ő birtokukon. Téged megtömtött cukorral, megveszteget szalagokkal; én meg kolbászt akarok a kenyeremhez, vagy vajjal! — erősködött Gábor.

Erzsi hamarosan rendet teremtett a konyhában, kielégítette a haragos fiu igényeit és Katóval együtt utnak indította az iskolába. Aztán bement a hálószobába és egy percre édes anyja fölé hajolt, kedveskedve.

— Annussal megbeszéltem az ebédet, anyám nyugodtan elmehet Évivel délben. Apa pedig elhozza az ígért színházi jegyeket; igazán kíváncsi vagyok, milyen Mignon lesz Gáspár Terka. A doktor bácsi olyan büszke a lányára, — bizonyára sokan lesznek ott a mi iskolánkból is, hiszen nálunk érettségizett! Nagyon érdekel a mai esténk, anyám... Ne járkáljanak tulságos sokat Évivel, nehogy aztán a feje fájjon, édes.

Megesókolta anyját, aztán ő is megreggeli-zett apjával együtt; öt perc múlva ők ketten, dolgozók, elindultak hivatalukba.

Világoskék pongyoláját összefogva, még fésületlenül nyitott be tíz órakor Medvei Évi Nyiri-néhez.

— Kisztihant, Erzsi néni. Későn keltem,

ugy-e? De már megint nem aludtam ma éjszaka, az orvosságom sem használ semmit, ugy megszoktam. Erzsike nem panaszkodott, hogy sokáig olvastam?

— Dehogy, kedvesem. Ő nagyon mélyen alszik, mert fáradt. Hiába, téged is jól ki kell fárasztani, estig, akkor majd jól alszol, — szólt Nyiriné; de gunyos vagy prédikáló szándék nélkül.

— Mondja, néni, mitől legyek fáradt? Sportoktól? Jobban tenniszezek, mint az összes ismerőseim. Ha nem akad megfelelő ellenfelem és sohasem akad, akkor untat a játék. Dolgozzak, — de mit? Nem tudok én semmit. Semmihez sincs tehetségem. Majd meglátja, ha a zeneakadémián vizsgáztatnak: ott is azt mondják... Nem érek én semmit.

És a vállát vonogatta, aztán leült az asztal mellé és cigarettára gyujtott.

— Reggeli előtt, Évi! — szólt szemrehányóan Nyiriné. De a vendég csak legyintett kezével: nem árt az neki. És amig nagynénje magament ki, hogy behozza kávéját, ő a füstkarikákban gyönyörködött.

— Elmenjünk a kalapszalomba, fiam? — kérdezte Nyiriné, amikor újra bejött vendégéhez.

— Ha nem esik neheze, Erzsé néni, akkor kérem, jöjjön el velem a Madame Blanchehoz. Mindig nála vesszük kalapjainkat és amikor utoljára itt fönt voltunk édes anyámmal: láttam, hogy magamfajta lányok is tanulnak nála. Kedvem volna megtanulni a kalapkészítést. Magának is csinálnék egyet, néni, Erzsikének is, Kátónak is, annak a drága kis pöttynek... Kérem: menjünk el Blanchehoz ma délben!

Nyiriné természetesen ebbe is beleegyezett.

Szelid, jó asszony volt különben is, de meg vendégének mindenképpen kedvében akart járni. Medveiek már eddig is olyan sok lisztet és zsírt küldtek fel neki, amennyit Évi egy év alatt sem fogyasztana el, ha náluk maradna. Az életmódjukon nem igen változtattak kedvéért, színházba is a bátyja vitte eddig, — mégis csak illik, hogy ők is mulattassák szegénykét...

Féltizenkettőre már ott is voltak „Madame Blachenál“, akinek szép belvárosi ház második emeletén volt a „szalonja“. Tulajdonképpen Krantzné Barna Blankának hívták és csak a korszellemnek hódolt, amikor francia nevet adott műhelyének. Kedves, kövér, még fiatal asszony volt Madame Blanche, két kis fiára büszke, és örömmel fogadta régi ismerősét, Medvei Évit és rokonát, Nyirinét.

— No mi tetszik, Évike? — kérdezte, amikor leültette vendégeit pávakék, igen jó izlésre

valló fogadószobájában. — Alakítsuk át az anti-
lop kalapját? Bár szerintem bátran viselhetné
ügy, ahogy van: még mindig divatos.

— Nem kalapügyben jöttem, kedves Blanche
néni, — szólta Évi, — vagyis: inkább kalapkészí-
tés ügyében jöttem. Szeretnék magánál tanulni.
Ugy-e megengedi?

Krantzné rámosolygott Nyirinére, aztán
Évire.

— Hogyne engedném, Évike. Nem félek a
maga konkurenciájától. Én fogom csinálni to-
vább is a maga kalapjait. De azért, ha van kedve
ehhez a munkához: semmi esetre sem árt, ha meg-
tanulja.

És máris benyitott a szomszéd szobába, ahol
sógornője, a szelidarcu, sánta Krantz Mariska
ült a hosszú asztal mellett és tanította a fiatal
leányokat. Tizennégyen dolgoztak ott és beszél-
gettek, pletykáztak munkaközben. Igen kevesen
akartak igazán tanulni, a legtöbben csak újfajta
időtöltésül jártak a kalapkészítő-tanfolyamra.

— Itt tanulnak az „amatőr“ kalaposnők, —
szólt mosolyogva Krantzné, — és azon túl van a
mi komoly műhelyünk. Tetszik látni, hogy leve-
gős, kellemes helyiségben dolgoznak az urikis-
asszonyok és ha Évikének nincs jobb dolga, fel-
járhat hozzánk egy pár hétig...

Nyiriné megértette Krantzné szavaiból, hogy
ő is mulat ezen a kalapkészítő tanfolyamon, de
mert jó üzlet és mert ezzel lekötelezi a tanítvá-
nyok mamáit: mégis csak vállalkozik rá. Már csak
azért is, mert szerény, ügyes kis sógornője na-
gyon örült a maga tanítónő-szerepének...

— De azért, ha ezt a külön szobát megunom,
ugy-e kimehetek az igazi műhelybe is? — kér-

dezte Évi és Krantzné mosolyogva mondta: hogyne, kimehet.

Amíg aztán a két asszony elbeszélgetett, Évi kíváncsi, fölényes természetének engedve, bejárta mind a két műhelyt.

Krantz Viktorné elmondta Nyirinének a maga élettörténetét. Elmondta, hogy nagyon gazdagok voltak a szülei, de apja hirtelen elvesztette egész vagyonát valami merész vállalkozása révén és öngyilkos lett. Ő volt édes anyja egyetlen támasza; gazdag rokonaiktól nem akart elfogadni segítséget, tehát becsületes, jó barátnői tanácsára társult Krantz Mariskával és kalaposműhelyt nyitott. Aztán elmondta, mennyire ellenezte édes anyja Krantz Viktorral való házasságát, halálos ágyán azonban mégis beleegyezett abba, hogy az ő leánya kereskedelmi alkalmazottnak, üzletvezetőnek legyen a felesége. Azóta már mindkettőjüknek külön-külön üzletük van, jól megy soruk, gyerekeik szépek, egészségesek, nyáron mindig elutazhatnak, semmiben sem szenvednek hiányt és ő bizony nem sirja vissza fiatal éveinek pénzes, sivár tétlenségét.

Nyiriné igaz rokonszenvvel nézett a fiatalos asszonyra, akiben megvolt a saját maguk vágta uton haladók büszke, bátor, megelégedett vidámsága. Szívesen elbeszélgetett volna vele tovább is, de megzavarta őket Évi, aki fanyar mosollyal jött vissza hozzájuk.

— No Blanche néni, ha tizéves korom óta csinálja a kalapjaimat, csinálja kérem őket tovább is. Már nem kell nekem tanfolyam, — szólt gunyosan és megrázta a két hosszú loknit, mely állandóan belelógott arcába.

— Ilyen hamar elment a kedve a mesterségetől? — nevetett Krantzné.

— Persze, hiszen ebben az uri műhelyben csak komédiáznak. Ha valami komolyabb fordulat következik a kalapvarrásnál, azt megcsinálja nekik a jó kis Mariska néni. Ők legföljebb a saját izléstelenségüket érvényesítik a diszitésnél. Pletykáznak folytonosan. Kint a műhelyben meg lehetne tanulni az igazi munkát is, három-négy év alatt. De ahhoz nekem nincs türelmem, más-kép pedig nem ér az egész dolog semmit. Én már annyi ilyen félmunkába fogtam, hogy most nem akarok még egybe belekezdeni. Ugy-e maga ugyis megcsinálja a kalapjaimat, és a néninek, meg a két lányának ugy-e dolgozik, olesón? Megigérttem t. i., hogy majd én varrok nekik kalapot...

Nevettek mind a ketten és Krantzné máris kezébe vette Nyiriné kalapját és egyet-kettőt hajlítva rajta, divatos formát adott neki. Aztán biztatta, hogy csak hozza fel a leányait, nekik természetesen nem számít annyit, mint a hadimilliomosoknak.

Az utcán aztán Nyiriné meg nem állhatta, hogy rá ne szóljon Évire: „furesa kis teremtés vagy te, Évil“

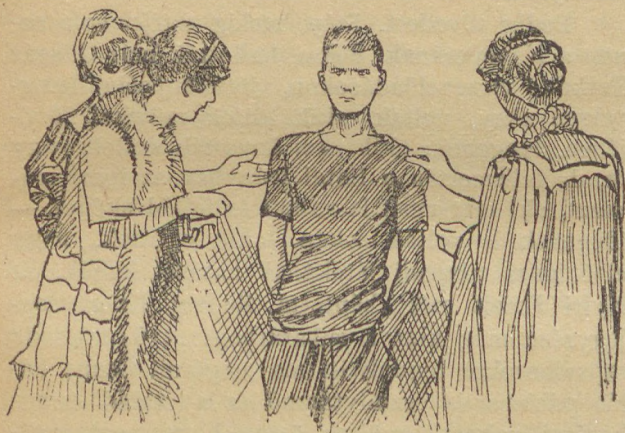
— Miért, néni kérem? Azért, mert megmondom az igazat? Most legalább nem ámitom magam tovább ezzel a bolondsággal. Ez játék unatkozó és gazdag leányok számára. Inkább sajnálhatna, Erzsé néni, ahelyett, hogy haragszik rám. Mindenből kiábrándulok, mindenből...

És olyan elkeseredetten nézett maga elé, a Váci-utca közepén, viruló, kacagó, léha leányok között, hogy Nyiriné mégis melegséget, szeretetet érzett iránta. Értékesebb, mint a mai átlagleányok, — gondolta magában. És felsóhajtva

ölelte magához szive az ő komoly ember Erzsikéjét, szegényt.

Este aztán örömmel segített a leányoknak öltözködésüknél. Nagyon csinosak voltak mind a hárman, az elegáns Éva, a finom, bájos Erzsi meg a kis csitri Kató, izgalomtól kipirult arcával. Gabi ott dohogott az ebédlőben.

— Ne irigykedj, én sem irigykedek, ha te minden vasárnap matchre méssz, — szölt Kató.

— Nem is irigykedek, nem vagyok megveszve, hogy azt a kornyikálást irigyeljem tőled. Ha azt mondják: „adj egy pohár vizet!“ vagy: „fogd meg ezt a söprüt!“ akkor azt is éneklik. Nem értem, hogy olyan okos ember, mint a Gáspár doktor bácsi, hogyan adhatta ilyen hülye pályára a lányát. Egyszer voltam az Operában, de az elég volt, amig élek. Nem irigylenek tőled az elmenést, csak az bosszant, hogy a lányokkal micsoda teketóriát csapnak, mennyi pénzt pazarolnak rájuk, — a fiú: az nem számít, az utolsó kutya a házban...

Igy pörölt Gabi, de hamarosan megvigasztalták. Édes anyja tiz koronát, Erzsi huszat, Évi pedig három szelet csokoládét és — titokban — öt cigarettát adott neki. Kató egy Palma-számolóval járult felvidítéséhez.

— Ez már teszi! — szolt Gabi és elégedetten dörgölte kezeit, amikor az egész család kivonult az előszobán. Az volt a meggyőződése, hogy ő jobban járt az estéjével, mint a többiek valamennyien.

Pedig tévedett. Szép, meleg estéje volt aznap a Népoparának. Sokan hallották már Gáspár Terkát vizsgaelőadásokon, jótékonycélu hangversenyeken, voltak, akik hittek művészi jövőjében. Idegenek; akik *nem* ismerték szüleit vagy őt, de felismerték a fiatal leányban az igazi művészt, aki már most is valaki és fejlődésképes, — idegenek is voltak sokan, akik eljöttek, hogy első igazi szinpadi játékának hatását lássák. És Nyiri Erzsit ezért bántotta Medvei Tibor megjegyzése még kint a ruhatárban: „tyű, micsoda tapsviharokat fogunk itt ma megérni! Csupa hállás páciens és osztálytársnő és a család összes barátai, rokonai gyültek össze, hogy megteremtsek Gáspár Terka sikerét, a legnagyobb sikert a világon!”

— Ne gunyolódj, Tibor, — szolt Évi szigoruan. — A néniék hisznek Mignon tehetségében. Te még sohasem hallottad énekelni!

— Dehogynem! Hiszen jár Lázárékhoz. Lázár Milivel járt egy osztályba és még most is meghívják egymást estéyeikre. Nagyon egyszerű, szerény lány. Mili, Ella és a Gál lányok azt mondják, hogy nagyon buta és csak véletlenül került ilyen jó hang a torkába. Ők csudálják, hogy tudja betanulni a szerepeit, mert az ő tár-

saságukban ki sem nyitja a száját, csak ha kérdezik. Az apja a házi orvosuk és az öregek kívánságára barátkoznak a lányok már kiskoruk óta. Azelőtt nagyon unták, — persze, most egész jól fest a zsurjaikon egy ilyen énekesnő...

— De sokat tudsz már megint, Tibor! — szólt Évi, aki szégyenlette Nyiriék előtt bátyja hangos fecsegését, mellyel a körülöttük ülőknek is imponálni akart. De a bácsi ismerősökkel beszélt, a néni a páholyok közönségét nézegette, Kató boldog volt, egész egyszerűen: boldog és Erzsí már ugyis tudta, mit gondoljon Medvei Tiborról.

Végre csöngettek, mindenki a helyére sietett és megkezdődött az előadás.

Amikor az első felvonás vendéglői jelenetében megjelenik és a kocsiból előlép Mignon: a meglepődés moraja fut végig a színházon. Milyen fiatal, milyen fiús, milyen bájos! És amikor énekelni kezd, — mily erős, tiszta, bársonyos a hangja! Milyen igazi Mignon...

Hires, szigorú kritikusok is tapsolnak, a rémei dilettáns kezdőknek, — és az egész közönség tudja, érzi, hogy itt ma igazi művészt avatnak. Nyiri Erzsí elgondolkozva néz maga elé, amikor szünni nem akar a taps és újra meg újra a függöny elé hívják a hajlongó Terkát...

— Tehetséges, igazán tehetséges. Itt sokkal jobban érvényesül a hangja, mint a szobában, — hajol felénk már megint Tibor. — Erzsike, Évi, nem jönnének ki a foyerba, sétálni?

Erzsí a szüleire néz, anyja int neki, hogy csak menjen, — pedig szivesebben maradna mellettük. De Nyiriné boldog, hogy az ő komoly Erzsíje végre fiatalok társaságában „szórakozik“, — és Erzsí nem rontja el örömét, nem mondja

meg, hogy őt igazán nem szórakoztatja a szmokingos csinos Tibor urfi. Pláne, amikor úgy vezeti a két leányt, hogy beleszaladjanak a Lázár-Gál-kompániába. Azok is „nagyon örülnek“, hogy végre megismerhetik a Tibi testvérkáját, — Erzsit is ismerik, hogyne, szervusz, az iskolából... Bemutatják a többi fiut is, Lázár papa is odajön és Gerbeaud-cukorkával kínálja a fiatalokat; az idősebb Gál-lány már azt is tudja, hogy Gáspár Terkát egy híres író fogja feleségül venni.

— Pedig bután cselekszik, ha hozzámegy, mert még talán valami gróf is beleszeret, ha ilyen sikere lesz, — szólt Lázár Ella, mire Mili megjegyzi, hogy Terka csak színpadon ilyen szép, különben egészen jelentéktelen; semmitmondó teremtés; sőt, még csak nem is valami intelligens.

De most már elvesztette türelmét Erzsi.

— Aki így játszik, aki ennyire megértette Goethet is, a zeneszerzőt is, az bizonyára nagyon intelligens, — szólt olyan erélyesen, hogy az egész kompánia meglepetten nézett rá. A fiuk csudálkozva kérdezték a leányoktól: ki ez?

— Ó, hozzánk járt, de kimaradt és most hivatalnoknő, — szólt Lázár Ella. Gál Mici azonban okosabb volt nála, neki mindig imponált egy kicsit Nyiri Erzsi. Odament melléje és azt mondta neki: „igazad van, Gáspár Terka egész intelligens leány...“

Hogy mulatott volna Mignon, ha meghalotta volna ezeket a megjegyzéseket!

A második felvonásban még csak fokozódott a fiatal énekesnő sikere. Most már még bátrabb volt a játéka és a híres nagy ária után: „Ismered azt a hont, hol a narancs virul?“ — olyan tapsot kapott, mint a nagy, híres művésznők...

Erzsi olyan boldog volt! Ugy örült a más sikerének, ha tudta, hogy az a másik is dolgozó, küzdő fiatal lány. Lám, Gáspár Terka már elért az ő utja első nagy állomásához ma este. De ő? Ő egyszerű dolgozó méhecske, pénzért dolgozó hivatalnok, mint ezer más leánytársa. Sem eszét, sem lelkét nem elégíti ki számoló, lajstromozó munkája... Mire ideért, teljesen elszomorodott. Már nem is figyelt a színészek játékára. Busult zenekisérettel.

Felrázta a tapsvihár a felvonás végén. Az emberek állva tapsoltak a függöny előtt hajlongó Terkának.

— Odamegyek a doktor bácsihoz, gratulállok neki a nevetekben is, — szólt az apja.

— Menjünk fel Gálék páholyába! — indítványozta a hozzájuk siető Medvei Tibor.

— Menj csak, Évi, én itt maradok édes anyámnál! — szólt Erzsi és sajnálkozó pillantással ment el tőlük a vendég.

— Miért nem mentél te is velük, fiam? — kérdezte Nyiriné szemrehányóan. — Hiszen itt van mellettem Kató!

— Nem bírom el azokat az embereket. Inkább sohase lássak senkit, mint azt a lehetetlenül ostoba társaságot, — szólt hangosan Erzsi. Nyiriné épp prédikálni készült a leányának, hogy ha ilyen válogatós, nagyigényű lesz embertársaival szemben, sohasem törődik majd vele senkisémmel, — amikor egy zömök, feketehaju fiatalember állt oda eléjük.

— Jó estét, Erzsike! Kérem, mutasson be édes anyja ö nagyságának. Lehel Ottó vagyok, Erzsike kollégája, nagyságos asszonyom, — szólt és kezét csókolt Nyirinének. Aztán leült Évi helyére és beszélgetett az anyával és a leányával

az előadásról, Gáspár Terkáról, más Mignonokról. Már huszonnégy-huszonöt éves lehetett, fényes fekete haját simán hátrafésülte homlokából, nagy kerek pápaszeme mögül okosan, becsületesen nézett az emberre, — nem, nem volt olyan gyönyörű, mint a karcsu, szőke Tibor és monoklis barátai.

— Szereti a zenét, Erzsike? — kérdezte Lehel Ottó, amikor már Nyiri ur is visszaérkezett hozzájuk és feleségével beszélgetett.

— Eddig azt hittem, hogy szeretem és tudok gyönyörködni benne. De most megtörtént velem az, hogy a második felvonás közepén elkezdtem gondolkodni és úgy elmélyedtem gondolataimban, hogy a színpadra nézve: semmit se láttam; és azt hiszem, a zene is csak jól esett, de nem figyeltem. Ezek után már nem bízom magamban, — talán csak affektáltam, hazudtam öntudatlanul eddig, amikor azt mondtam, hogy szeretem a zenét...

Kissé keserűen, mintegy magának mondta ezeket Erzsi. Lehel Ottó meglepetten nézett rá. Meglepte a leány közvetlensége, szigorú magavizsgálása, nagyon érdekessé, rokonszenvessé vált hirtelen bájos, szőke, jó Erzsike kollégája szemében, — és épp válaszolni akart szavaira, amikor csöngettek.

— Majd holnap felelek erre, Erzsike, de addig is ajánlom: bizzék saját magában, — szólt mosolyogva, aztán tiszteletteljesen elbucszuva Nyiriéktől, helyére sietett. Évi is visszajött.

A harmadik felvonásra már figyelt Erzsi, akinek valahogy elmúlt a rossz kedve, bár sajnálta, hogy így megmutatkozott Lehel Ottónak, aki eddig nem sokat beszélt vele a hivatalban. Titkára volt az igazgatónak és nem az ő termük-

ben dolgozott. Miért beszélt vele ilyen őszintén, maga sem tudta.

Gáspár Terka természetesen csak betetőzte sikerét a harmadik felvonás olasz jelenetében és sokan még sokáig tapsoltak neki akkor is, amikor a közönség nagy része már a ruhatárban tolongott.

— Gál Mici meghívott a jövő vasárnapi estélyükre. Téged is kéret általam, hogy gyere el, — szolt Éva, amikor karonfogva jöttek haza a Rákóczi-uton.

— Alig hiszem, hogy mehetnék. Hétfőn irodában kell dolgoznom, — fáradt lennék... És téged ugyis elkísér Tibor, — szolt kelletlenül Erzsi.

— Hogyne, elkísér. De talán én se megyek. Igazad van, kellemetlen, hencegő lányok Gálék is, Lázárék is. Tibor izlése. Látod? Ezért nem tudok még a saját testvéremmel se megférni... Ha tudnád, hogy szeretek nálatok lenni!

Erzsi meglepetten nézett rá. Lehetséges volna, hogy az ő csöndes, unalmas, gondokkal küzdő életük különb az Évi gazdag, változatos életénél?

— Gyönyörű volt! Nem is hittem volna, hogy ilyen gyönyörű is lehet valami a világon, mint ez a mai este! — szolt egyszerre mellettük Kató. A két lány mosolyogva nézett egymásra. Ettől a kicsitől kell megtanulniok: örülni, lelkesedni, nekik, öregeknek.

*

— No Erzsike, tetszett a harmadik felvonás is? — kérdezte Lehel Ottó másnap reggel a hivatalban, amikor Nyiri Erzsi épp letette kalapját, kabátját.

— Rögtön, rögtön, — de mondják, nem jött még be Mohos Mariska? Olyan sápadt volt az a kislány tegnapelőtt és hogy tegnap se jött be, ma se: azt hiszem, valami komoly baja lehet, — szólt elgondolkozva Erzsi.

— Meg kellene látogatni, — szólt az öreg Muhar bácsi az ablak mellett és végignézett a három fiatal hivatalnoknőn.

— Én majd elmegyek hozzá ma délután, tudom, kint laknak a Práter-utcában, — szólt erre Erzsi.

— Elmegy hozzá, Erzsike? Volt már nála? Munkás az apja, — szólt a kételkedő öreg, a rosszmájú, gunyos Muhar bácsi.

— Azért még elmehetek hozzá, — és Erzsi már ott ült íróasztala előtt, a fekete ujjvédőket felhuzta kék ingbluzára és most aztán mosolyogva fordult Lehel Ottóhoz. — Szép volt a harmadik felvonás is. Szeretném tudni, mit irnak a lapok Gáspár Terkáról.

— Valamennyi dicséri. Még a munkások lapja is bizik a jövőjében. A nagy német ujság hosszú hirben dicséri szépségét, kitűnő játékát. Majd kivágom magának az összes kritikákat, ha a direktor ur átnézte a lapokat. De mondja, Erzsike, ki volt az a fiatal lány, aki odaült maga mellé, amikor én eljöttem és aki magukkal ment haza?

Erzsi mosolyogva nézett a fiatal titkára.

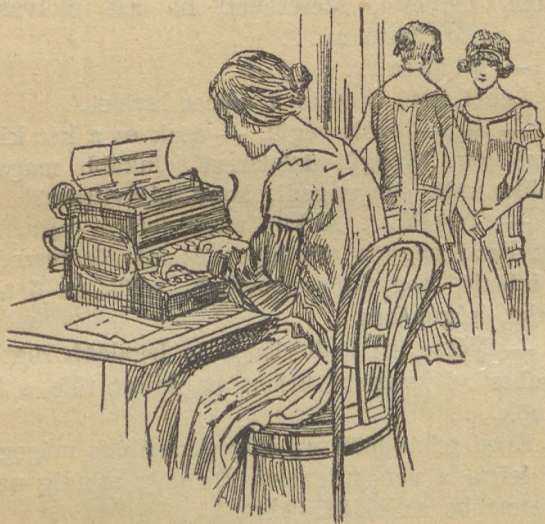
— Vidéki vendégünk, rokonunk. Medvei Évának hívják. Okos. Csinos. Gazdag. Az apja földbirtokos Borsodban. Mondjak róla egyéb szépet és jót is?

— No no, nem voltam kíváncsi ezekre a részletekre, gunyos Erzsike. Nem akarom feleséggül kérni; kíváncsi voltam, ki az a magukhoz

tartozó fiatal nő, aki olyan egészen más fajta, mint maguk...

És tulságos mélyen meghajolva előtte, visszament Lehel Ottó a maga szobájába.

Erzsi haragudott a saját bolond rossz kedvére, sajnálta, hogy megbántotta Lehel Ottót, de nem tehetett róla: ma ilyen esatázó, visszavágó hangulat vett rajta erőt, amint betette lábát az

irodába. Talán az öreg Muhar bácsi megjegyzései, talán társnőinek összevillanó tekintete Lehel Ottó láttára: talán mindez együtt okozta haragját. Miért ne menne ő Mohos Mariskához? Miért ne beszélgethetne Lehel titkárral?

Rendezte a tegnapi postát, leült az írógép elé és lekopogtatott egy csomó levelet. Eszébe jutott, hogy egy német ajánlatot is meg kell fogalmaznia. Nekiült a munkának, egyébre nem gondolt, a papírról fel se nézett, amíg el nem ké-

szült munkájával. Akkor felkapta az egész irat-esomót és ment be vele az igazgatóhoz. Előbb Lehel Ottó szobáján kellett keresztülmennie.

— Van bent valaki, — szólta a titkár, aki cigarettázva olvasott valami angol-ujtságot. — Ha akarja, hagyja itt a leveleket, kisasszony, majd aláíratom őket.

— Jó, de van itt egy német ajánlat, nem tudom, helyes-e, szeretném, ha azt elolvasná előbb az igazgató ur...

— Mutassa...

Lehel Ottó átnézte a német levelet.

— Jó, — szólta végül, — csak ez a két kifejezés nem eléggé üzletszerű, inkább magánlevélbe való. Megengedi, hogy kijavítsam?

— Tessék... Akkor majd leirom újra, — szólta Erzsi nagyon szerényen és már összeszedte az írásait, hogy visszamenjen velük az ő termükbe, írógépéhez.

— Nézze, itt is leírhatja és legalább rögtön bemehet az igazgató urhoz, ha kijött tőle a főmérnök...

Erzsi tehát leült az írógép mellé és megegy-szer leírta a német levelet. De még mindig nem mehetett be az aláírásokért.

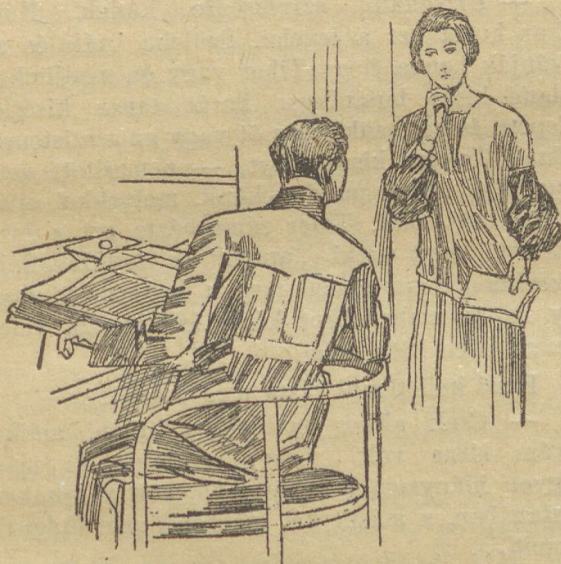
— Hiába, visszamegyek a helyemre, van még elég dolgom. Kérem, adja be ön a leveleimet, most, hogy átnézte, bizonyára hibátlan a német is...

— Megint gunyolódik, Erzsi? Pedig lássa, én igazán jó német vagyok, egy évig kint tanultam Berlinben. Hanem mondja, miért olyan kesernyés, szomorú maga? Fiatal kis lány, élnek a szülei, testvérei, bizonyára szép az otthona, — miért olyan rosszkedvű, mint az elégedetlen emberek? Vagy nem érdemlem meg a bizalmát?

Olyan ügyes, itt mindenki tiszteli, szereti, — mondja, mi bántja?

Erzsi nekidült az ajtónak, kezében a levelekkel. Ránézett Lehel Ottóra, belenézett nagy szemüvegén keresztül a becsületes barna szemébe és őszinteséget fogadott vele szemben.

— Mást szeretnék, mást... Tanulni szeretnék. És pénzt kell keresnem...

— Nekem is. Most már megértem magát. Ezt én is végigszomorkodtam, ezt az átmenetet, a lemondásból mai munkakedvemig. Majd még beszélgetünk erről...

Kezet fogtak, — pedig hiszen nem is bucsuztak egymástól.

Erzsi visszament helyére és nagyon sokat dolgozott aznap. Két társnője — léha, üres kis lányok, akik minduntalan változtatták munka-

helyüket, folyton csak nevetgéltek, idres-bodros hajukat huzigálták, fizetésükért selyemharisnyát vásároltak, — társnői, akiknek nevét se jegyezzük fel, vihogva lökdösték egymást: „ma különösen szorgalmas az Erzsi. Ugy látszik, ezzel akarja a titkárt meghódítani.“

Amikor Erzsi hazament, Évi szégyenkezve jött elébe.

— Erzsukám, szivességre kérlek. Nézd, Tibor hozta ezt a levelet. Szüleim irták és azt kívánják benne, hogy Tibor vagy én menjünk ki valami híres botanikus: Barát tanár kíséreti telepére és keressük vagy őt vagy az asszistensét, valami Takács kisasszonyt, — nemesített vetőmagvakat adnak majd nekünk, melyekkel apám próbálkozni akar. Tibor rámruházta ezt a megbízatást, mert neki „annyi“ a tanulnivalója! Erzsukám, nem tennéd meg a kedvemért, hogy egy napra szabadságot kérsz és kiutazol velem oda az Isten háta mögé?

Erzsi kelletlenül rázta meg a fejét.

— Csak akkor maradtam itthon, amikor anyám lázas volt. Nem kísérhetne ki más? Nagyon hiányzom a hivatalban, sok a munkám mostanában, a másik két gépirónó nem dolgozik semmit...

— Ép azért nem árt, ha egyszer te is kikerülsz a szabadba, — szólta az édesapja. — Szép, szép, hogy ilyen kötelességtudó vagy, Erzsikém, de azért bolond ne légy. Majd én magam beszélek telefonon az igazgatóddal, jó? Vagy ne? Akkor intézd el te magad a dolgod, de holnapután csak menj ki Évivel abba a kertészetbe. A Rókustól megy a villamosotok.

Erzsi tovább nem ellenkezett. Lám, még az

ő édesapja is azt vallja, hogy Évi minden kívánságát teljesíteniök kell...

— De most itt hagylak egy órára, — így szólt végre, — mert meg kell látogassam egy kis beteg kolleganómet a Práter-utcában. Megígérem a többieknek, hogy ma megnézem...

— Kérlek, menj csak, hozzám ugyanis eljön Tibor és talán elmegyünk sétálni...

Erzsi hamarosan felöltözködött, szülei hagyták: tudták, hogy megbizhatnak benne. Édesanyja megkérdezte a kis beteg kolleganó nevét, címét és csak arra figyelmeztette Erzsit, tudja meg még az ajtóban, nincs-e valami ragályos betegsége. De Erzsi megmondta, hogy mindig a tüdejével van baja szegény Mohos Mariskának...

Gábor elkísérte egy darabig.

— Te, meddig marad még nálunk ez a földre szállt angyal? — kérdezte dühösen.

— Utadba van? Hiszen épugy jöhetsz, mehetsz, mint azelőtt. A rendes helyeden alszol az ebédlődiványon. Kató inkább panaszkozhatna, mert ő bekerült arra a keskeny hálósobai pamlagocskára.

— Kató! Az először is születése óta buta, másodszer imponál neki ezeknek a gazdagsága. Mióta ez itt van, az ember épp annyi, mint egy kutya.

— És épugy morog...

— No persze, ha jön az a botot nyelt bátyja, az a kis kedélyes a mellényzsebben, aki barackot nyom az ember fejébe és „öcskösnek“ titulálja, szeretnék egy jót sózni neki a hátába, annak a gólyának! No mond, meddig marad ez a hercegnő a nyakunkon?

— Azt hiszem, amig jól esik neki.

— És ha nyárig, vagy a jövő télig, vagy tiz esztendeig esik jól neki? Akkor addig?

— Akkor addig.

— Hát jó, csak mérgesíts te is. De megmondom, hogy ha karácsonyon tul is itt marad, akkor én annyi borsot török az orra alá, hogy meg se áll, ugy szalad hazáig!

— De Gabi, mit ugrálsz, nem is vagy te olyan rossz gyerek! Hová szaladsz? Gabi!

Gabi már átszaladt a körut másik oldalára, onnan integetett nővérének. Erzsi tudta, hogy csak fenyegetődzik, de azért nem bántaná meg valami izetlen tréfával vendégüket.

Sietett, és még nappal volt, amikor odaért Mohosék ajtaja elé. Nagy, egyemeletes bérházban laktak, udvari szoba-konyhás lakásban. Sápadt, sovány, még fiatal asszony nyitott ajtót a kopogtató Erzsinek. Amikor meghallotta, hogy Mariskát keresi és hogy Nyiri Erzsinek hívják, felderült az arca.

— Tessék, kedves kisasszony, tessék beljebb jönni! Hogy fog örülni Mariska! Kegyedet sokszor emlegeti.

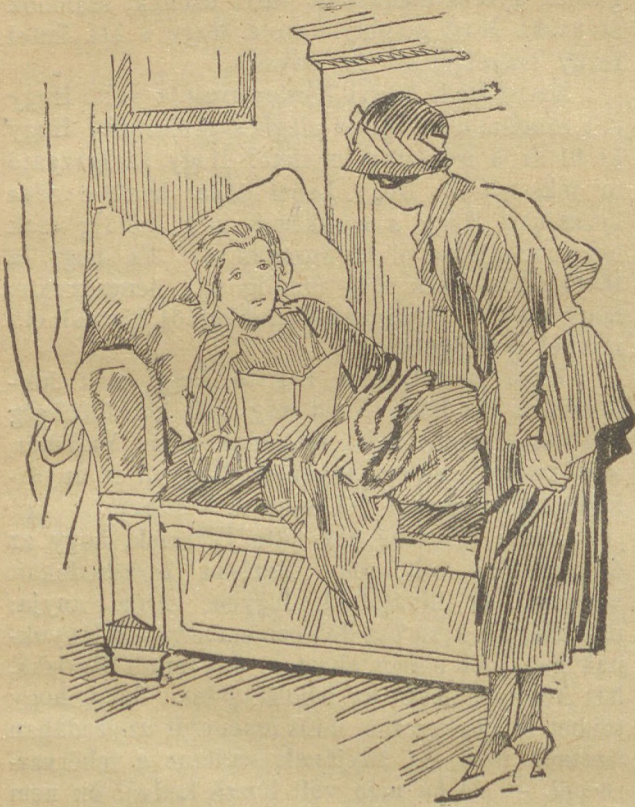
A tiszta kis konyhán keresztül haladva, benyitottak a szobába. A diványon feküdt a kis tizenhétesztendős Mariska. Olvasott.

— Erzsike! Jaj de jó, hogy eljött! Mit szól, hogy én megint kidültem! Mellhártyagyuladásom van és mert tavaly tüdőesucshurutom volt, hát nagyon féltenek. De ne féljen, nem ragályos! Mi ujság a hivatalban?

— Mindent elmondok, ha szép csöndben marad, Mariska. Nem szabad ennyit mozgolódnia, beszélnie, kis bolond. Bizony nagyon hiányzik nekünk a maga jókedve. Muhar bácsi még száz-

szor szekántabb, mert maga nincs köztünk. El akarna jönni ő is.

— Hallod, anyus? A Muhar bácsi is el akar

jönni. Mégis csak hiányzok én annak az irodának! Mégis csak vagyok valaki!

Szőke haja belelógott fehér arcoskájába, olyan vékony volt szegényke, még a nagy borogatásokkal is. Erzsi lopva körülnézett. Sohase hitte volna, hogy egyetlenegy szoba ilyen rendes,

kedves lehet. Sok virág volt az ablakban. Fehér függöny. Könyvespolc. És a második ablaknál ott állt a varrógép, amely mellett Mohosné dolgozott, gyerekfehéreneműt varrt üzletek, szalonok számára. Most gomblyukazott, hogy a két fiatal leány beszélgetését ne zavarja.

Mariskának annyi kérdeznivalója volt! Hogy mit csinálnak az új, az elegáns gépirónók? Hogy ki ül az ő íróasztala mellett? Hogy az igazgató ur jókedvű-e? Hogy Lehel titkár benéz-e néha hozzájuk? Hogy a munkások még mindig csak neki mondják-e el kívánságaikat? És hogy a többi fiatal urak még mindig úgy hencegnek-e, hogy csak a felcicomázott, lakkecipős hivatalnokokkal beszélgetnek?

Erzsi mosolyogva hagyta, hogy csak kérdezzen a kis lány. Noha alig volt korkülönbség köztük, ő mégis saját lányának nézte Mariskát, akit tanított, akire vigyázott. Nagyon is anyáskodó természetének jól esett ez a szerep.

Aztán Mohosné elmondta Erzsinek, hogy az ő kívánsága volt, hogy Mariska kereskedelmit végezzen és hivatalnok legyen. Apja, anyja: munkás, kis kora óta dolgozó ember, — a lányuknak már jobb sorsot akartak. Jól tanult Mariska, hát könnyen ment az iskoláztatása. Igaz, hogy többet is megkeresne, mint amennyit az irodában fizetnek neki, ha anyjának segítene a fehérvarrásnál, — de ha nem volt hozzá kedve: ők nem kényszerítették. És szépen halad az irodában is, most már az ő fizetését is felemelték. Csak beteg ne lenne, szegényke!

— No hiszen ez hamar elmulik, néni kérem, — szólt Erzsi, csak épp hogy mondjon valami vigasztalót.

— Hogyne! Hamar. Mi az egy kis mell-

hártyalob, egy kis tüdőhurut, egy kis fejtífusz is hozzá, — mi az? Semmi. De itt feküdni, unatkozni, ki tudja : meddig, — az mégis csak valami! Aztán még csak nem is sajnálják az embert, — szólt elkeseredetten Mariska.

Erzsi most aztán megmondta neki, hogy mindenki sajnálja, mindenki érdeklődik iránta, meg fogják látogatni mások is, könyvet is hoznak; ő, Erzsi pedig eljön majd hozzá gyakran és elmondja az összes, összes pletykákat.

A kis lány alig akarta elengedni és Mohosné kint az ajtóban nagyon-nagyon megköszönte neki látogatását és kérte, hogy ha nem esik neheze: jöjjön el máskor is.

— Mert lássa, Erzsike kisasszony, ez volt a mi örömünk, reménységünk és most, hogy jobb élete lehetne, feljebb kerülne, mint mi: most beteg a kis lány...

Kezet szorítottak, igaz barátsággal — aztán Erzsi elsietett, sok-sok szomorúsággal. A folyosó sarkában sovány, hajlott hátu férfi jött vele szemben, rokonszenves arcából okos szemek néztek kíváncsian Erzsire, aki látta, hogy Mohosék ajtaján kopog. Tudta, hogy ez volt Mariska apja.

Ő pedig hazasietett. Most már régóta nem volt népszerű tudományos előadáson, pedig Évi jöveteléig ez volt legkedvesebb szórakozása. De valami kötelezettséget ő is érezett iránta. Eleinte hívta magával, — de másodszor már valami ürügyet keresett Évi, hogy otthon maradjon és őt is visszatartsa. Különös lány volt az, — kívánta a szórakozást, a változatosságot, de nagyon hamar megunt mindent és inkább otthon maradt. Ha előző napon megbeszéltek valamit, másnap már elment tőle a kedve. Szeszélyes volt, nyugtalan.

Amikor Erzsi benyitott a konyhaajtón, Annus rögtön ujságolta neki, hogy: vendég jött. Kővér kis kisasszony, együtt jöttek a Tibor urfival. Erzsi el nem tudta gondolni: ki lehet. Az ebédlőben aztán meglátta, hogy Gál Mici, volt társnője, tisztelte meg az ő otthonát látogatásával.

— Szervusz, Erzsi, — kiáltotta az ő tulhangos, erélyes modorában, — látod, ha a hegy nem jön Mahomedhez, Mahomed jön a hegyhez. Tibor átadta Évi üzenetét, hogy nem jöttök el a mi vasárnapi ricsajunkra. Hát abba én juszt se fogok beletörődni. Nagyszerű murit csapunk, persze, közönséges délutánnak indul majd a dolog, de aztán táncmulatság lesz belőle, szóval: jour-prolongét akarunk reggelig. Már a muzsikusokat is megrendeltük; rengeteg fiu lesz. Hallja, Tibor, maga is felhozhatja ősz barátait, nem is kell nekik előzőleg levizitelni, majd maga jót áll értük, hogy nem fognak ezüstkanalakat lopni. Gáspár Terkát is meghívtuk, ha nem lesz más dolga: eljön. Persze, most tartózkodónak kell lennie a nagy sikere után, bár sokan azt mondják, hogy „nem kunszt“ egy jóbarátokkal teli nézőtérrel szemben győzni. Majd később dül el, hogy igazán elismerik-e. No de folyton én beszélek, ez nagyon rossz szokásom, nagyon utálok magam érte, de ez attól van, hogy otthon nem juthatok szóhoz drága Zsuzsi nővéremtől. No de igazán száz szónak is egy a vége: eljöttök, punktum. Most már ezt az én vizitemet is vissza kell adnotok ugyis...

Erzsi és Évi tanácstalanul néztek egymásra. Nyiriné teát, vajaskenyeret és mézet hozott be. Most aztán hozzáfordult Gál Mici.

— Ugy-e hogy elküldi a lányokat, édes

néni? Igazán nem való, hogy mindig itthon kuksoljanak! Hiszen Tibor elkiséri és hazahozza őket! Olyan jó kis kompánia lesz nálunk!

Medvei Tibor is közbeszólt:

— Gáléknál pompásan mulat az ember.

Igazán kedélyes nagyuri ház! Évi, anyánk nagyon rossz néven venné, ha itthon maradnál. Te pedig beszéld rá Erzsikét, hogy jöjjön el ő is...

— No majd én beszélek velük, kedves, mert én is szeretem, ha szórakoznak a fiatal lányok.

Mi is sokat mulattunk édesanyáttal, Evi, — szólt Nyiriné.

— Akkor már nyugodtan megyek haza, ha a néni is szövetségesünk, — szólt Mici, nagy husos szájával óriásit harapva a mézes kenyérbe. — Tudod, Erzsi, olyan rossz ilyenkor iskolába járni! Nekem ugyan sokkal fontosabb a tanulás és a tudomány, mint az ilyen mulatozás: hidd el, az osztályban egyike vagyok a legkomolyabbnak! Persze, nem magolok úgy, mint Rác Margit, de azért tudok annyit, mint a te Bányai Emmid vagy mint Máté Erna. A többiek igazán nem érnek semmit. Lázár Ellával tudod, hogy barátokozom, mert jó társaság van náluk és a nagy testvéreink is jóba vannak, — de szellemileg ő igazán nem ér semmit. Ha felhívják, sugunk neki, a dolgozatait megcsináljuk, — ő csak azért akar érettségizni, mert az elegáns dolog. De még ha volna annyi esze, amennyi nincs, akkor sem volna ott az esze, hiszen majdnem naponta mulat, éjszakázik; és ez nem fér össze a középkorral, amit most nyuzunk, azt elképzelhetitek! Hogy algebrából hogy fog keresztülesuszni, azt egyáltalában nem értem. Megbukni egy-két tantárgyból: igazán nem elegáns! Az bekerül az iskola értesítőjébe, és a kis pockok kiröhögik. De talán különórákat vesz majd valakitől, akit a tanárok ajánlanak, — hiszen Lázáréknak annyi a pénzük, mint a szemét...

Erzsi arra gondolt Mici bolond beszéde közben, hogy milyen igazságtalan a sors. *Ezek* tanulhatnak, mert érettségizni „elegáns“; és ők, akik úgy kívánják a tudást, akik boldogan tanulnának: le kell mondjanak komoly, becsületos vágyukról... Aztán szegény kis Mohos Maris-

kára gondolt: lám, neki meg az ő élete, munkaköre, a „hivatal“ jelentett boldogságot — és betegsége attól is visszatartja.

Gál Mici kövér, magával és a világgal megelégedett arcába nézett. Ennek: jó...

No aztán Nyiri mama és Medvei Tibor megígérték Micinek, hogy majd elmennek hozzá a leányok, még pedig vasárnap, az estélyre. Ők, akiknek el kellett menniök, nem szóltak egy szót sem. De Mici vigan távozott, a kedves Tibor társaságában. Ó, ő mindig eléri azt, amit akar.

Amikor este maguk voltak a leányok, Évi odament Erzsihez:

— Te, egész őszintén mond meg nekem: nem haragszol te rám? Belerángatlak ebbe a társaságba, a Tiborébe, mely nem kell sem a lelkednek, sem az eszednek. Hiszen én se szeretem őket. De azért mégis érdekelnek az emberek, a leányok, öltözkedésük, modoruk, műveltségük vagy műveletlenségük; és a fiatal emberek is érdekelnek, hátha akad köztük egy, akivel elbeszélgethet az ember. Olyan ritkán vagyok Pesten, hogy rövid időre mégis elbirom őket. Neked azonban elhiszem, hogy nem kellenek. És most miattam te is közējük kerülsz.

— Igen, mert édesanyám azt hiszi, hogy ha van ilyen „alkalom“ nem szabad elmulasztani, mert a fiatal leány csak „mulasson, hátha szerencsét csinál“, — szólt elkeseredetten Erzsi. — Édesanyám fiatalkorában tényleg olyan világ volt, de nekünk már másképp kell élnünk. Én jobban mulatok, ha okos emberrel okos dolgokról elbeszélgetek, mintha felcicomázott, léha divatbábok között találok egy jó bolondot, aki velem is táncol, pedig nem vagyok gazdag lány, akinek az apja pezsgős vacsorákat rendez.

Az én életem egész más, mint az anyáinké volt és azért nem örülhetek a Gál Mici meghívásának. De azért elmegyek veled, már csak azért is, mert anyám annyira örül az én „mulatságomnak“...

— Látod, ezért szeretlek és ezért akartam hozzátok lakni jönni. Mert olyan más vagy, mint a többi leány, akit ismerek, — szólta Évi és nagy szeretettel nézett Erzsí arcába. Az meg elgondolkozott: igazán őszinté hozzá ez a szélyes, különös leány? Igazán szereti? Akkor meg kell becsülnie szegénykét...

De nyílt a szobájuk ajtaja és hálóingben, papucsban állt meg a sötét ebédlőben Kató.

— Lányok, alusztok már? Nem? Bent már mindenki alszik, — és halkán, vigyázva becsukta maga mögött az ajtót. — Azt akarom tőletek megkérdezni, hogy ugy-e hogy szerelmes Gál Mici Tiborba?

A leányok egymásra néztek. Aztán elneveték magukat. Olyan mulatságos alak volt az a kis csitri, kócos szőke hajával, hosszú hálóingében, pletykaéhes nagy szemével. Megnyugtatták, hogy Mici nem szerelmes, Tibor sem szerelmes, de ha ő jó kis lány lesz, jól tanul és délben leszedi az asztalt és este megteríti, utasítás nélkül is: akkor, talán, öt év múlva, Tibor majd ő belé lesz szerelmes.

Halkán, vigyázva ajtót nyitottak neki és ő visszaosont a hálószoba diványára.

De aztán ők ketten mégis csak beszélgettek Gál Mici szerelméről és Tibor hódításairól. Szó ami szó: pletykáztak. Fiatal lányok voltak. Ők is.

Apja kívánsága szerint Erzsi másnap délelőtt egynapos szabadságot kért az igazgatójától, hogy Évivel kimehessen Bărát tanár telepére. Lehel Ottónak megmondta, hogy bizony nem szivesen mulasztja el dolgát, de mit csináljon? Vidéki vendégük kívánságát teljesítenie kell.

— Nem árt magának, Erzsike, ha egyszer jó levegő éri, hiszen sétálni se jár sohase, — szólt a titkár. — Arra jók a vidéki vendégek, hogy felrázzák, elcsalják az embert hazulról...

— No a mi vendégünk igazán nem nyughatatlan. De például a bátyja arra kényszerít bennünket, hogy vásárnap este mulatságba menjünk, lármás, nekünk kellemetlen emberekhez, Gál Miciékhez. És ez már előre kétségbeejt.

— Nono, Erzsike, hátha Gál Miciéknél is akad kedves, érdekes emberekre, — szólt mosolyogva Lehel Ottó. — Néha meglepetések érik az embert...

— Azoknál: nem. Komoly ember nem megy el olyan rossz máju, nivótlan társaságba. Hiszen nem bánom: elmegyek, mint a rokonom kísérője, meghuzódom egy sarokban és örülök, ha nem lesznek kegyelemből udvariasak hozzám. No de beszéljünk másról. Voltam Mohos Mariskánál...

Es Erzsi elmondta megfigyeléseit, azt is, hogy a kis beteg hogy szeretné látni kollégáit. Mohos bácsi megígérte, hogy meglátogatja. Lehel Ottó is ajánlkózott, hogy legközelebb ő is elkísérné Erzsit.

— Megmondom a címüket és akkor ön odamehet, amikor akar, — szólt elpirulva Erzsi.

— Ejnye, ejnye, Erzsike, már megint érzékeny, megint akaratos? Azt hittem, Mohoséknak kellemesebb volna, ha régibb ismerősük, maga, lépne be először a betegszobába és csak azután

jönnék én... Higyje meg, nem akartam tola-
kodni. Azt hittem, jobb barátok vagyunk, —
szólt Lehel Ottó és zavarában írásai között keres-
gélt.

Erzsi elszégyelte magát. Nem tehetett róla,
— mindig ilyen kellemetlenkedő volt a titkárral
szemben; maga sem tudta: miért.

Az igazgató persze megengedte a szorgalmas
Erzsikének, hogy egy napi munkáját elmulassza,
hiszen olyan pontos, jó kis hivatalnoka volt a
gyárnak. Tudta, hogy Erzsi pótolja majd más-
nap, elvégzi teendőit.

Rosszkedvűen ment haza aznap a hivatalból
Nyíri Erzsi.

Szép őszi nap volt és Évi nem bánta meg,
hogy olyan korán!, már féltizkor kelt, és Erzsi-
vel átment Budára, a vicinálishoz. A bucsuzó
természet az őszi napsütésben még szebb, mele-
gebb volt, kék ege ragyogóbb, a Duna sávja ara-
nyosabb, mint szeptemberben. Vagy talán csak
Erzsi látta ilyennek, — már oly régen nem került
ki a szürke városi utcákból. Vasárnap sem men-
tek sehová... Most aztán nagy gyönyörűséggel
pihent szeme a kedves, hangulatos budai utcá-
kon, a nagy réteken kis házak fölött. Mily jó
volna erre járkálni, céltalanul, beszélgetve bo-
lyongani valakivel, aki okos és jó. Fiu vagy
leány? Mindegy, — de inkább: fiu...

Jó utitárs volt Évi. Nem beszélt sokat.
Nézte ő is ezt az ismeretlen Pestet, mely any-
nyira más volt, mint a Váci-utca és vidéke. Gyár
gyár után, apró házacskák, sok gyerek, pipázó
öreg emberek. És kicsi kertek a sárga házak
mellett.

— Mintha nem is Budapest közvetlen szom-
szédságában volna az ember, — szólt végre el-

csudálkozva. — Mintha otthon, a mi falunkban volna az ember. Érthetetlen; hogy miért nem alakul át ez a környék is várossá, miért nem lesznek ezekből is városiak, — amikor itt vannak a főváros mellett?...

— Hátha nem is akarnak városiak lenni? Hátha ezt az életet többre becsülik a miénknél? Néha én is úgy szeretnék falun lakni! — szolt Erzsi.

— No ezt nem hiszem és azt sem hiszem; hogy két hónapnál tovább kibírnád azt az életet! Én gyűlölöm. Inkább éheznék Pesten, minthogy

otthon bőségben töltsen el éveimet! — szólt az ő szenvedélyes modorában Évi. Mind a ketten elgondolkoztak és az ő állomásukig nem is szóltak egymáshoz.

Ott leszállva a vonatról, hamarosan ráakadtak Barát tanár kísérleti telepére. Melegházak mellett elhaladtak, megtalálták az irodát és a laboratóriumot. Üvegajtón át mikroszkóp fölé hajoló férfit, vászonkabátos nőt láttak és az ajtón benyitva, Barát tanár urat keresték.

— A tanár ur vidékre utazott, — szólt a szemüveges hölgy és nyugodtan tovább rendezgette préselt virágait.

— És kérem: Takács Margit kisasszonyt hol találom? — kérdezte Évi és most már felnézett, megnézte a két fiatal leányt a komoly, szemüveges hölgy.

— Takács kisasszony kint dolgozik a kertben. Tessék ezt az épületet megkerülni és egyenesen előre menni a virágágyak mellett. A melegházak előtt rátalálnak.

Erzsi megköszönte a felvilágosítást, — Évi nem sokat törődött az ilyesmivel, ő holmi kis büszke fejbiccentéssel szokta elintézni az ilyesmit — aztán kiment a két lány a harmadikhoz.

Rátaláltak. Fehér vászonkabátban kint dolgozott, a földön kuporogva és egy kis parasztleánynak mutatta a palántázást. Már ott voltak a közelében a leányok, amikor észrevette őket. Másnak nem szólhatott látogatásuk, feléje tartottak, — felugrott és lesimitotta kabátját. Aztán kíváncsian nézett a leányokra; kik lehetnek? Az egyiknek, az elegáns halványszürke kosztümösnek oly ismerősek voltak vonásai, — de a sima sötétkék ruhását még nem látta sohasem.

— Takács Margit? — kérdezte Évi. —

Medvei Éva vagyok és ő unokatestvérem, Nyiri Erzsi.

Margit kezét fogott a leánnyal, — igen, igen, most megint maga előtt látta Medveiek fa-

lusi kastélyát és ennek a szép, nyughatatlan arcu leánnyak arcképét...

— A vetőmagvakért jöttek, ugy-e? Már elkészítettük a csomagot. A tanár ur nincs itthon, — de hiszen az utasítást már megadta édesapjának és unokabátyjának, — szólt Margit és elindult velük az iroda felé.

— No nekem ugyan ugyis hiába magyarázná, — nevetett Évi, — semmit sem értek az ilyen gazdasági ügyekhez.

— Tudom, mondta az édesanyja. Csudálom, — én nagyon sokat foglalkoznék a maga helyén a kerttel, a birtokkal, az egész faluval.

— Én is, — szólott Erzsi és a két leány valami hirtelen támadt rokonszenvvel összenézett.

— Nem, nem volna türelmem kis parasztlányokkal együtt dolgozni, azt csinálni, amit ők is megcsinálhatnak, — szólott fejét csóválva Évi. — Mirevaló volna akkor az intelligenciám?

— Arra, hogy mindig új munkára tanítsa őket, hogy tudományos eredményeket a gyakorlatba átvigyen, hogy örökös gondolkozással, kísérletezéssel mindig javítson az eddigi eljárásokon és így előmozdítsa a többtermelést, az egész ország hasznát. Kell-e ennél nagyobb feladat az intelligenciám számára? Én meg volnék elégedve vele, — mosolygott Margit.

Erzsinek nagyon — nagyon tetszett ez a leány...

— Ön egyetemre járt? — kérdezte Évi.

— Tizenhét éves vagyok, nem jártam egyetemre. Hat gimnáziumot végeztem, a hetedikből magánúton levizsgáztam, — de a tanár ur mellett nagyon sokat tanulok. És most, hogy annyira leköt a szakmám, talán lemondok az érettségiről is. Elég leány érettségizik ugyis — divatból.

— Bizony, — sóhajtott Erzsi, — és azok, akik szeretnének tanulni tovább, — azokat korán belekényszeríti sorsuk a kenyérkereső munkába. Én hivatalnok vagyok, gyárban — pedig hogy szeretek tanulni!

— De ti legalább Pesten vagytok! — szólott most hirtelen haragosan Éva. — Bármit is dol-

goztok, nem kell megpenészednetek! Mert vagy a szakmátokban vihetitek valamire továbbtanulással, vagy előadásokra járhattok délután. De én? Játshatom az elátkozott várurnő szerepét, vagy a falusi hülye bakfisét, teletömhetem a fejem regényekkel, vagy kedélyeskedhetek jó falusiakkal, belebolondulhatok az unokabátyámba vagy a gyógyszerész fiába, — én mit szóljak?

— A te számodra is akadna elég munka. Végigmentem a falutokon, volna ott elég tennivaló, szellemi munka, szociális munka egy tanult leány számára! — szólt most nagyon erélyesen Margit, úgy, hogy Évi és Erzsi megálltak és meglepetten néztek kipirult, a naptól összeégett arcába. — Az én édes anyám angolországi és talán ezért nézem én a tanult leányok feladatait egészen más szemmel, mint az itteniek. Látjátok, mi idekint lakunk, a városon kívül és én csináltam egy leánykört a munkások leányainak, ahol németre és mindenféle természetrajzi ismeretekre tanítom őket. Édes anyám szabnivarri tanítja az anyákat. És van egy barátnóm, az kijár a városból, hogy gyors- és gépirásra tanítson négy leányt és két fiut. Most már megcsináltam azt, hogy a nagyobb tanítványaim szívesen foglalkoznak a kicsikkel, sétálni viszik őket, vagy vigyáznak rájuk, amíg szüleik munkába járnak. Biztosan tudom, hogy minden faluban találnék magamnak munkát...

— Engedd meg, hogy egyszer felkeresselek, amikor tanítod őket! — kérlette Margitot Erzsi, valami új nagy érdeklődéssel és szeretettel az élet iránt, mely ilyen is lehet.

— Szívesen látlak, szerdán vagy szombaton délután, — mert akkor tartok hivatalosan órát a tanoncotthonban, — de különben minden

este, vasárnap délután is eljön hozzám egy-két hivem, — szól Margit. — Gyere ki egyszer vasárnap délután, jó?

Erzsi örömmel beleegyezett.

Évi most már elgondolkozva, szótlanul jött mellöttük. Hallotta, hogy Margit megmondja a címét, rendes Erzsi pedig zsebkönyvet, ceruzát vesz elő, egyuttal a magáét is felírja egy kis papirosra és odaadja.

— Pedig nem szoktam könnyen barátkozni és azt hiszem, te is azok közé tartozol, akik nem sok barátnővel dicsekednek, — szól mosolyogva Takács Margit. — De veletek mindjárt megéreztem a közelebbi, lelki kapcsolatot. A tegeződésünk is magától jött.

— Igen, köztetek. És én vagyok a ráadás, — szól keserűen Évi. — Ha őszinte volnál, Takács Margit, botanikus kisasszony, akkor bevallanád: én nem érdekellek, lelki kapocs nem fűz hozzám, de úgy illik, hogy engem is bevegyetek harmadiknak új baráti szövetségtekbe...

— Nono, Éva, nincs okod elkeseredésre. Nem most ismertelek meg. Édes anyád mesélt nekem rólad. Láttam a szobádat és láttam, hogy egy nagy művész: milyennek látott meg. A keserűséged azt bizonyítja, hogy nyughatalanságod az értékes emberek türelmetlensége, mert még nem találták meg az egyéniségüknek megfelelő munkakört. Aztán, úgy látszik, senkisé meg szokott neked parancsolni. No most én megparancsolom neked, hogy jöjj ki hozzánk te is Erzsivel. Az én darling little mother-om majd felráz téged is. Tudsz angolul?

— Tudok, — szól Évi és most már ő is jókedvű volt, bekapaszkodott mind a két lány karjába, úgy mentek hárman a laboratóriumba.

Bátran, otthonosan nyitott be Margit és rögtön a szemüveges hölgyhöz vezette a lányokat.

— Vilma, drága, engedd, hogy bemutaszam neked a barátnőimet, Medvei Evát és Nyíri Erzsit. Lányok, ez dr. Osvát Vilma, a legnagyobb szerűbb nő, tudós és barátnő egy személyben.

Most már egész másképp nézett rájuk Osvát Vilma, barátságos volt, élénk; tegeződött velük, leültette őket maga mellé, a munkáját magyarázta nekik. Talán harminc éves is volt, haja már fehér volt a halántéka fölött, — de fiatalos volt a mosolya, minden mozdulata, pajtáskodó jókedve. Amíg Margit átment a másik szobába az ígért csomagért, — ott vegyészek dolgoztak, — ő gyorsan megmondta a leányoknak, hogy kevés olyan értékes leányt ismer, mint az ő Margit barátnőjük. Igen, külföldön, Angliában, Németországban látott ilyeneket; de nálunk, sajnos, kevés dolgozó, gondolkodó és amellet fiatalosan vig fiatal leányt ismer.

Aztán visszajött Margit és a csomagon kívül, mely — „nagyon értékes, jól vigyázzatok rá!“ — három könyvet is hozott.

— Évi, ha elküldöd a vetőmagokat, légy szives ezeket a munkákat is elküldeni...

— Az én apám olvasni akar? Gazdasági munkákat? Az én apám, aki mindenkinél jobban ért mindenhez? — nevetett Évi.

— Nem, nem az édes apád kíváncsi erre a tudományra. Ő, mint a legtöbb magyar gazda, csak a saját tapasztalataiban bizik és fél minden újítástól. Ha nem látta volna, milyen nagy haszonnal dolgozott a szomszédja, aki a tanár ur utasítása szerint járt el: bizonyosan nem tettük volna be a lábunkat soha a ti birtokotokra. A könyveket az unokabátyád kérte.

— Pali? Nini, Pali beletörődött a falusi életbe és ilyen könyveket olvas? Ez nagyon érdekes! — csudálkozott Évi és pajkos mosolylyal nézett Margit szemébe. De az vele nevetett.

Amikor elbucusztak Osvát Vilmától és Margit kikísérte őket a telep kapujáig, elmondta nekik, hogy komoly, idősebb barátnője lemondott a körülrajongott bálkirálynő életéről ott, a híres erdélyi városban, ahol rokonai nagy társadalmi pozíciójában sütkérezhetett volna és husz éves korában egyszerre komolyan nekifogott a tanulásnak. Hogy mi indította erre, azt még nem mondta el neki. De hivatottsággal, tehetségesen végezte tanulmányait itt is, külföldön is és most nagyon segít a tanár urnak ujszerű, kísérletező munkájánál.

— És a magánélete? Nem ment férjhez? — kérdezte Évi.

— Nem. De azért szereti az embereket, a társaságot, édes anyámnak jó barátnője. Oly helyes a lakása! Két apró mansard szoba, melyekből épp a hegyeket látja. És mennyi műtárgy, kép és könyv van ott és mennyi virág! Nagyon szeretem Vilmát s ugy érdekel, — szólt Margit.

— Szerencsés természeted van, téged mindenki érdekel! Ugy látszik, szereted az embereket, — szólt elkeseredetten Évi.

— Igen, én szeretem az embereket. Ha csalódtam is három-négy barátnőmben, azért az ismeretleneknek, a sok embernek hiszek, — szólt Margit és ránézett Erzsire, mint aki azt mondja: „ugy-e te is sajnálod ezt a szerencsétlen Évit?“ És Erzsi a szempilláival jelezte: „igen, ő is sajnálja...“

Amikor megint a vicinálison ültek a leá-

nyok, Erzsi rátette kezét Évi karjára, úgy mondta: „köszönöm neked a mai délelőttöt, Évi. Igazán szép volt.“

— De csak nem akarsz csakugyan ide kijönni Margithoz, hogy gyönyörködj emberboldogító munkájában? — gunyolódott Évi.

— Bizony eljövök hozzá, — szólta nagyon határozottan Erzsi. — Kevés leánnyal találkoztam eddig, akinek barátságára olyan büszke volnék, mint Takács Margitéra...

— Te is érsz annyit, mint ő, — szólta rosszkedvűen Évi, aztán szótlánul ültek egymás mellett a végállomásig.

*

Gálék nagy lakása báli helyiséggé átalakítva, már hat órakor megtelt fiatal vendégekkel. Voltak egyszerű, jó leánykák Mici ismerősei között, akiket: „viccből“ vagy gunyból nem avatott be báli terveibe és sötét szövetruhájukban nagyon kényelmetlenül érezték magukat a táncoskedvű, báliruhás hölgyek és urak társaságában. Valami megszegyenítően tapintatlan szándék vezette ebben a Gál-nővéreket, — és azok, akiket megbántottak vele: sietve el is mentek körükből. Erzsi, a maga jóllátó szemével felháborodott ezen a furesa játékon, — minek barátoknak olyanokkal, minek hívják ide azokat, akiket a báljukon nem látnak szívesen? Ugyis olyan rosszkedvűen jött el ide, — édes anyja örömét nem akarta elrontani, különben biztosan lemondott volna. Még az is bántotta, hogy Évi nagy kerek, azsuros gallért hozott neki világoskék ruhájára, ugyanolyat, amelyet az ő új fehér ruhájára varrtak a híres belvárosi szalonban. Igaz, hogy egészen más volt így régi

tavalyi kis grenadineja, de azért mégse szerette, nem szerette az ilyen erőszakolt mulatozást...

Mici és Zsuzsi nagyon kedvesen fogadták őket és rögtön tiz fiatalembert mutattak be nekik, akikkel nem tudták, mit beszéljenek.

— A többiek majd bemutatkoznak maguk, — sugta Mici Erzsi fülébe. — Az igazat megvallva, magam sem tudom a nevüket, az ismerős fiuk elhozták az összes sportklubok tagjait. Örülten vicces, nem? Itthon vagyok és nem ismerem a vendégeim felét sem...

Csakugyan, talán száz báliöltönyös fiatalember tolongott a ruhatárban és az öt nagy szobában. Voltak, akik megbánták ezt a mulatságot és a büffében megettek egy pár sonkászemlyét, elszívtak néhány cigarettát, aztán elmentek. De még így is voltak annyian, hogy a jelenlevő leányok mindegyikére öt-hat táncos jutott.

Erzsi beült az egyik sarokba és édes anyja régi elefántesont legyezőjével játszott. Elhatározta, hogy nem is akar mulatni és mint Évi kísérelője, megelégszik azzal, hogy ezt a divatos fiatal állatseregletet nézi. Ez mulatságosabb volt, mint gondolta. Olyan buta beszélgetéstöredékeket hallott, olyan lehetetlen táncot az ismert, divatos, kedvenc fiuk körül, hogy csaknem felkacagott. Az elegáns Medvei Tibort öt leány vette körül és ő hajlongott jobbra-balra, szellemes megjegyzéseinek együtt nevetett boldog hallgatóival. Nem, Erzsi nem kért az ilyen mulatságokból.

De épp az ő nyugodt, mindent megfigyelő modora tűnt fel ebben a társaságban. Az ismeretlen ifjak közül ketten megkérték Gál Lórántot, mutassa be őket annak a „csinos, komoly-

arcu leánynak“, — és aztán odatelepedtek Erzsi mellé.

Az egyik megkérdezte: melyik sporttelepen szokott tenniszezni? A másik: hogy ott volt-e az utolsó szenzációs football-mérkőzésen, amelyen

az ő csoportjuk legyőzte a Bacot? Erzsi nevetve válaszolt nekik: hogy ő sehol sem tenniszezik, a sporteseményeket pedig csak a tizenötéves öccse előadásából ismeri. Ugy-e most már sajnálják, hogy bemutatkoztak neki?

De a fiatal urak tiltakoztak: nem, nem, nekik sem ez a legfontosabb beszéd tárgyuk, azonban nekik azt mesélték, hogy ebben a társaságában mindenki sportol.

— Csakhogy én nem tartozom bele ebbe a társaságba, engem ma rokonaim kényszerítettek arra, hogy idejőjjek. Ezt bevallom maguknak és csöppet sem fogok haragudni, ha az *igazi* társaságbeliekhez szegődnek...

— Most már azért se ráz le bennünket, azért is itt maradunk! — nevettek az ifjak és az egyik rögtön megmagyarázta Erzsinek, hogy ő tulajdonképen gyűlöli ezeket a süldő kis lányokat, akik elárasztják a sporttelepeket és nem hagyják a fiukat becsületesen „dolgozni“.

A jelenlévők élénk érdeklődése közepette vonult be most a két Lázár leány, Ella halvány-sárgában, loknis frizurával, Mili halványzöldben, aranyrózsás övvel. Ugy jöttek be, mint a bál királynői: későn, lassan, ünnepélyesen és a rövidlátó Ella jól megrázta elébe siető és végre felismert ismerősei kezét. Ilyenkor nem használta lorgnonját, mert szülei nem vettek még neki olyan hosszú aranyláncot hozzá, amelyet akart, — ezürtláncot pedig csak az iskolában akaszt a nyakába az ember.

Csudálatosmód megismerte Erzsit — úgy látszott: tudta, hogy eljön — és odaült melléje. Saját külön fiatalemberéi megálltak a közelében. Tudták, hogy nagyon szeszélyes a fiatal hölgy és ha most a barátnőjével akar pletykázni, nekik várniok kell, amíg megint figyelmére méltatja őket.

— Mit szólsz ehhez a nevetséges rendezéshez? — kérdezte Erzsitől. — Az ilyesmit nem így csinálja az ember, mint Miciék. Vagy vacso-

rával kezdi, vagy koncerttel, — mi legalább is sokat adunk arra, hogy vendégeinknek művészi élvezetben is legyen részük. Mához két hétre lesz nálunk zeneestély, remélem, arra is eljötök Medvei Évivel?

— Kedves vagy és köszönöm meghívásodat, de nem hiszem, hogy eljöhetnék. Elígérkeztem egy barátnőmhöz ki, Békásmegyer felé és nem jövök vissza elég korán, — hazudott gyorsan Erzsi. — De Évit majd rábeszéllem arra, hogy Tibor kíséretében menjen el hozzátok. Nem is tudom, hová lett az a leány?

— Ó, bent van a szomszéd szobában, spiritiszta mutatványok iránt érdeklődik. Én nem hiszek az olyasmiben. De te, — igazán szeretném, ha eljönnél. Nem is hiszed, hogy unom a társaságom. Szeretek komoly lányokkal beszélgetni. No, talán még meggondolod a dolgot, — szólt Ella, — aztán tova vonult udvarlóival és Erzsi megint csak két húséges lovagjával beszélgetett.

— Maga jóba van Etető Ellával? Mert azt ugy-e tudja, hogy mi csak így hívjuk Lázárékat? Hatalmas evések esnek náluk, bármikor megy fel az ember hozzájuk. Vannak vidéki jóétvágyu kollégáim, akik nem tudnak a pesti vendéglőkben jóllakni, mert annyi pénzük nincs — azok örülten szerelmesek Ellába vagy Milibe vagy az egész kitünő Etető-Lázár családba, — nevetett az egyik ifju.

És Erzsi is vele nevetett. De magában arra gondolt, hogy: ez a társas élet! Kigunyolják egymást, rosszmájú megjegyzésekkel illetik azokat, akikkel látszólag, a legjobb barátságban élnek. Mire való ez a komédia?

Simára fésült, keskeny finom arcoeskájú

fiatal leány ült le a zongorához. Fekete bársonyruháján meglátszott, hogy ő nem mulatni jött ide. Olyan szomorú volt a tekintete! Kirakta maga elé kottáit, aztán divatos tánczenét játszott, nagyon biztosan, nagyon pontosan, más művekre érdemes tudással. Erzsi már nem is hallgatott az ifjak beszédére, — azt a fiatal leányt nézte ott a sarokban a zongora mellett...

Táncoltak előtte. Egyik lovagja őt is táncrea kérte. De Erzsi tiltakozott.

— Talán majd később. Ne haragudjanak, de szeretnék odamenni a zongora mellé. Érdekel az a leány, aki zongorázik...

— Különös lány ez. De: helyes. Nem is tudom, hogy kerül ebbe a kompániába, — szót az egyik ifju a másikhoz, míg Erzsi odament a zongorához, nekitámaszkodott; aztán a legelső szünetben bemutatkozott a zongorázó leánynak és felajánlotta, hogy majd lapoz neki. Az csudálkozva nézett rá, hiszen báliruhában volt, egészséges és csinos volt, — megmondta a maga nevét: „Pálos Jolán zongoratanitónő“, aztán szívesen látta, hogy Erzsi leült melléje és figyelmesen olvasta a kottát vele, hogy pontos időre lapozhasson.

— Tangót! Shimmyt! — így parancsolgattak a táncolók a feketeruhás fiatal leánynak és Erzsi azt gondolta, hogy az egész nagy lakásban, a sok-sok ember között talán ez az ifju tanitónő az egyetlen, aki lelkileg közel áll hozzá.

De a következő szünetben mégsem beszélgethetett vele úgy, ahogy gondolta. Mert alig hogy elkapta tekintetét a kottáról: valaki megszólalt mögötte: „hogymulát, Erzsike?“

Megfordult. Lehel Ottó állt mögötte, szmo-

kingban, — éppolyan megjelenésű fiatal ember, mint a Gál-család többi vendége.

— Maga is itt van? — csudálkozott Erzsi, de mindjárt megbánta ezt az indokolatlan csu-

dálkozását. — És most szomszédnőjéhez fordult: „engedje kérem, hogy bemutassam önnek Lehel Ottót.“

A fiatal ember meghajolt, a feketeruhás leány elpirult, Lehel széket húzott oda melléjük, mert látta, hogy Erzsi nem tágit innen.

— Már régóta itt vagyok, láttam a maga

kétségbeesett csevegését evező bajtársaimmal, aztán a tüneményes Ellával és végül menekülését ide, a kisasszony mellé, akinek megkegyelmezett ebben a teremben...

Mind a hárman nevettek. Megértették egymást.

— Nem is tudtam, hogy maga ismeri az egész társaságot, — csudálkozott Erzsi.

— Már régóta van szerencsém ismerni őket. Sajnos, édes anyám unokatestvére a Mici mamájának. De tudják, hogy nem vagyok használható így, társaságban. Zsuzsi és Mici nagyon jól tudják, hogy kint, a budai sporttelepünkön rögtön fölhagyok a játékkal, amint ők, vagy a barátnőik feltűnnek a láthatáron. Kérdezze meg tőlük — úgy hívják: „az az utálatos Ottó.“ Isten bizony, így hívják, — erősködött a fiatal ember.

Megint nevettek mind a hárman.

— Hát akkor ma miért jött el ide? — kérdezte Erzsi.

— Ma? Ma azért jöttem el ide, mert tudtam, hogy itt lesz egy nagyon kedves ismerősöm, akivel haragba vagyunk és akivel máshol nem tudnám vitatkozás útján elérni a magam igazát, — szólt nagyon komolyan a fiatalember. Erzsi dacosan hátralökte a fejét, ajkába harapott, — és a szelid Jolán csudálkozva nézett egyikről a másikra.

De már lármázott a társaság: „zenét! zenét!“ és a kis feketeruhás zongoratanitónő kötelességtudóan megfordult a zongora felé, megkereste a Tango-kottát...

— Maga most jöjjön, — szólt parancsolóan Lehel Ottó és karját nyújtotta Erzsinek, aki meglepetésében el is fogadta.

— Szép, szép, hogy megszánta a kis művésznőt és mulattatására vállalkozott, de most aztán mulasson maga is, — prédikált Lehel Ottó. — Akár velem is. Nem akar táncolni? Akkor végigsétálunk az összes szobákon és keresünk valami jó helyet, ahol elbeszélgetünk és kigúnyoljuk a többieket. Ó, bocsánat, elfelejtettem, hogy maga nemes lélek, nem foglalkozik az ilyesmivel. Bizonyára még teát sem ivott. Pedig a teához felszolgált szendvicsek érnek a legtöbbit a Gál-tusculanumban. Még többet érnek, mint a hamisitott műkincsek, melyeket büszkén hordozgat haza Gál papa...

Erzsi pirulva tapasztalta, hogy minden szem feléje fordul, amint most a különböző csoportok előtt elsétál a mindig beszélő, jókedvű Lehel Ottó karján. Ő nem is tudta, milyen feltűnő itt sima, középen elválasztott frizurájával, karcuságával, ruhájának egyszerű szabásával és anyja régi, gyémántokkal kirakott fekete medaillonjával, hosszú vékony aranyláncán. De Lehel Ottó, úgy látszott, tudta, hogy az ő „táncosnője” más, mint a többieké.

— Ki az a fiatalember, akivel Erzsi olyan jól mulat, hogy felém se néz? — kérdezte Évi Lázár Ellától, aki bevette őt kompániájába, melyhez Mici, aki nem szívesen végezte házikisasszonyi teendőit, időről-időre csatlakozott. Most is ott volt, meghallotta Évi kérdését és válaszolt is rögtön.

— Ó, az az én drága unokabátyám, Lehel Ottó, a legundokabb fickó a világon! — szólt elkeseredetten. — Csuda, hogy ma eljött hozzánk, talán megtudta, hogy itt lesz Erzsi. Ugy látszik, ezek már ismerték egymást...

— Okos fiu? — kérdezte Évi, aki itt, hiába,

mégis csak unatkozott. Tibor bemutatta neki összes barátait, Ella is nagylelkűen megosztotta vele társaságát, — de ez a léha, üres feleség nem tetszett neki. Erzsi bizonyára jobban mulat... Bizonyára okosabb az ő fiatalembere, mint ezek.

— Nem tudom, te mit nevezel okosságnak, — szólt az ő fölényes, gunyos hangján Lázár Ella. — Én nem tartom okosságnak azt, ha valaki kerüli a legintelligensebb, igazán művelt leányok társaságát, — aztán látja őt az ember a visegrádi hajón, a második osztályon, mindenféle egyszerű, közönséges fiu és leány társaságában, akik olyanok, mintha munkásgyerekek, varróleányok volnának. Azokkal mulatott, magyarázott nekik, jókedvű volt; velünk szemben pedig olyan künn a csónakházban, mint valami medve. Én az ilyen emberről nem mondom azt, hogy: okos, hanem azt mondom, hogy: szeszélyes bolond.

— Még annál is rosszabb, borzasztóan hengegő és tudákos, — panaszkodott Mici. — Hároméves télikabátban jár, színházban az utolsó sorban ül, de olyan könyvespolca van teli könyvekkel, hogy felér a plafonig. Könyvekre költi el a pénzét. A néni, az édesanyja is panaszkodik, pedig nagyon művelt asszony, főmérnök volt az ura, hogy Ottó egyre hordja haza a nehéz, drága munkákat, más igényei nincsenek. Tudós szeretett volna lenni, de ahhoz nem volt elég vagyonuk. Mi szörnyen utáljuk, de azért tudj' az Isten, örülünk, ha eljön hozzánk. Mert a többi fiunak ő nagyon imponál. És látod, legalább Nyiri Erzsi is talál magához méltó társaságot nálunk...

Ezen aztán összemosolyogtak Ellával. Évi

észrevette ezt, és most csak még jobban vonzódott Erzsihez.

A szóbanforgó emberpár azalatt a buffetnek berendezett szobában teát ivott és Lehel Ottó a legjobb szendvicseket válogatta ki Erzsinnek, akit egy nyugodt sarokasztalhoz vezetett. Kényelmes karosszékekben elhelyezkedtek, ettek és beszélgettek, amíg behallatszott hozzájuk Jolán zongorajátéka és elröpültek mellettük a táncoló párok.

— Eszerint ön ott a színházban, Mignon előadásán már tudta, hogy én a megelőző szünetben kikkel beszélgettem, — szólt nagyon elgondolkozva Erzsi, aki eddig meg nem értette: miért jött akkor oda hozzájuk, miért szólította meg őt a fiatal titkár.

— Igen, tudtam és fel nem értem ésszel, hogy a mi finom, büszke kis hercegnőnk, a komoly Nyiri Erzsi hogyan került bele a Gál-Lázár társaságba. Nem való maga ezek közé. Most az egyszer nem árt, ha megnézi: micsoda életet élnek ezek a lányok, legalább ezután még jobban kerüli őket, — szólt Lehel Ottó.

— És ha megtetszett volna ez az élet? — kötekedett Erzsi. — Nagyon megvetne, ha azt mondanám: belátom, ez az igazi, amig fiatal az ember, vegye ki részét minden jóból, — elvégre, én ezekkel a lányokkal jártam iskolába, élnek a szüleim, tekintélyes emberek ők is, — talán nekem is volna jussom szórakozáshoz, udvarlás-hoz, ilyen élethez. Nagyon megvetne, ha kedvem támadt volna hozzá?

— Nem vetném meg, de nem hinnék magának. Jobb emberismerő vagyok, mint hinni méltóztatik. De azért elbizakodott sem akarok lenni, — hátha tényleg jobban mulatna a többiekkel,

akik nem kívánnak magától emberfölötti áldozatot, azt, hogy *más* legyen, mint a többi leány, — szólt hűvösen Lehel Ottó és felállt, hogy karját nyujtsa Erzsinek. De ő már megbánta szavait, hiszen igaza volt a fiatalembernek, ő ugyanugy gondolkozott, nem szerette ezeket, — épp csak kötekedni akart; maga sem tudta, miért beszélt így...

— Ne haragudjon rám, hiszen igaza van, — szólt nagyon szomorúan és rátette kezét a fiatal ember karjára. — Lehel Ottó ránézett, egymásra mosolyogtak és máris kibékültek.

— Most jöjjön táncolni, — szólt a fiatal ember.

— Táncolni? Én? Magával? — csudálkozott Erzsi.

— Igen, igen, maga táncoljon velem, — nevetett Lehel Ottó. — Vagy talán azt hitte, hogy nem tudok táncolni? Miért? Én épp olyan fiatalember vagyok, mint a többi, tekintélyes családból származom, talán csak nekem is van jussom szórakozáshoz, leánytársasághoz, — nagyon megvet, ha kedvem támadt táncolni?

— Ne bántson, — röstelkedett Erzsi, amikor saját szavait mondta el neki ez az akaratos, különös ember.

Bementek a táncolók közé, Erzsi egy percre a kötelességtudóan zongorázó Pálos Jolánra nézett, szégyenkezve, — a mindent meglátó Lehel Ottó elkapta tekintetét, kitalálta gondolatát és odasugta neki:

— Ne busuljon, Erzsike, ő se zongorázik mindig...

Jól táncoltak mind a ketten. Soká táncoltak együtt. Eszükbe se jutott, hogy mindkettő-

jüeknek mással is illenek táncolnia. Egyszerre aztán Évi állt oda Erzsi mellé.

— Ne haragudj, Erzsi, — akarod, hogy maradjunk még itt? Nekem már elég volt, — szólt az ő unott hangján. — Erzsi megijedt, nem

is gondolt rá, amióta kollégájával találkozott. Rögtön bemutatta neki Lehel Ottót.

— Már kíváncsi voltam magára, annyi rosszat hallottam felőle, — szólt mosolyogva Évi és rögtön megszépült, amint eltűnt arcának el-kényszeredett, unott kifejezése.

— Akkor üljünk le hárman egy sarokba és mesélje el, mit hallott rólam, — szólt Lehel Ottó és mind a két lánynak karját nyujtotta.

— Olyan nincs, egy ember nem mulathat két hölgyel, — szól Gál Lóránt és meghajolt Erzsi előtt. — Nem szívesen táncolt vele Erzsi, de hirtelen nem jutott semmiféle kifogás se az eszébe és táncolnia kellett. Aztán a két ifju „könyörgött” egy táncáért, akikkel az estély kezdetén beszélgetett, aztán megint másokat mutatott be neki Gál Lóránt, — végül maga Medvei Tibor is jelentkezett.

— Gratulálok Erzsike, határozottan sikere van ma este. Mind a fiuk ismerni akarják. Direkt büszke vagyok magára. No, hogy bosztonozzuk, jobbra vagy balra parancsol?

— Se jobbra, se balra, kedves Tibor. Vezessen oda Évihez. Ő már az imént mondta, hogy szeretné, ha hazamennénk.

— Arról szó se lehet. Még csak most vacsorázunk. Direkt sértés volna, ha előbb elmenénk. Majd beszélék Évivel, — szól Tibor, monokliját erőlyesen szemébe nyomva.

De Évi már nem akart hazamenni. Nagyon tetszett neki Lehel Ottó modora, beszéde. Amikor Erzsi és Tibor bátyja közeledtek feléjük, szinte haragudott.

— Mit hallok, haza akarsz menni? Arról szó se lehet Évi, — szól szigoruan Tibor ur.

— Nini, te a bátyja vagy Évinek? — szól csudálkozva Lehel Ottó. — A fiatal leány tetszett neki; de Tibort már régen utálta. Tudta, hogy értelmes fiu és épp azért rossz néven vette léhaságát, affektált modorát, naplopását.

— Engedelmeddel: igen, a bátyja vagyok. Ugy-e milyen csudálatosak a természet utjai? — nevetett Tibor.

Vacsorázni hívták a társaságot. Éviért Gál

Lóránt jött és Erzsit is megrohanták táncosai. De Lehel Ottó ránézett.

— Nem nekem ígérte szomszédságát? — kérdezte szemrehányóan.

— De igen, — hazudott Erzsi.

Nagyon jól mulattak vacsora közben. Évi is a közelükben ült és egyre hozzájuk intézte szavait. Erzsi édesanyjára gondolt, — hogy örülne, ha most itt látná, hogy örülne sikerének! Mert mégis csak fiatal lány volt ő is, örült, hogy tetszik az embereknek, elkábitotta ez a vidám farsangi hangulat... A fagyaltnál Katóra gondolt, mily szívesen megosztaná vele ezt a nagy tejszinhabos, gyümölcsös adagot! Lehel Ottó minden jóból tett a tányérjára, még amiből ő maga nem is tett volna. És egyszerre Mohos Mariska jutott eszébe, kicsi beteg kollégája, aki ágyában fekve úgy leste a mulató, egészséges világ híreit. Milyen különbözőorsuak az emberek...

— Miért komolyodott úgy el, Erzsi? Gál Lóránt szólta magához, nem is hallotta. Nem kár érte, de azért mondja: mire gondol? — kérdezte Lehel Ottó és az ő hangja is komoly volt, résztvevő.

— Mohos Mariska jutott eszembe és az, hogy milyen különböző életet élnek az egyformán értékes emberek, — szólta Erzsi.

— Ugy? Hát magát is ez bántja? No jó, Erzsike, most erről ne filozofáljunk, sem ez a hely, sem az idő nem kedvez ennek. De azért örülök, hogy maga mégis csak az, akinek én hiszem, — és nem az az egyszerű kis bálkirálynő, akinek itt ma megtették...

Annyi elismerés és barátság volt a hangjá-

ban, hogy Erzsi megint visszanyerte nyugalmát, jókedvét.

Vacsora után megint táncolnia kellett. Egyik táncos a másiktól vitte el. Végre fáradtan, de nevetve kérte az egyik ifjut: sétáljanak, ő ma már nem táncol többet...

És ekkor történt, hogy meghallotta Lázár Ella megjegyzését, amint váratlanul elment mellette: „jól ismerem. Hivatalnoknő. Az apja is csak valami hivatalnok...”

Őt intézte el. Igy, megvetéssel, röviden. Ugy látszik, mégis csak megsokalta sikerét és most felvilágosítja a fiatal urakat: „ne gondoljátok, nem hozzám vagy Micihez hasonló gazdag kis-asszony, aki mindannyitoknak így megtetszett. Nem bálozhattok, nem ehttek, ihattok nála...”

Erzsi egy pillanat alatt kijózanodott mámorából, melybe sikere, jó kedve mégis csak bele-sodorta.

Kérte táncosát, vezesse a szomszéd szobába, ahol az ő asztalkájuk mellett Évi Lehel Ottóval beszélgetett. Ott kezét nyújtott a meglepett ifjunak és Évihez sietett.

— Soká akarsz még itt maradni, Évi? — kérdezte tőle és talán a hangja is remegett, az arca pedig olyan komoly volt, olyan elkeseredett, hogy Lehel Ottó meglepetten ugrott fel helyéről. Évi is meghökkent.

— Most épp oly jól beszélgettünk, — szólt sajnálkozva, — de azért ha akarod: rögtön mehetünk, Erzsikém. Bánt valami vagy valaki?

— Nem, senki. Elég volt...

— Szólok Tibornak, hogy kísérjen haza bennünket. Jössz te is velünk, vagy megvársz itt? — kérdezte Évi és az elkényeztetett gyerek természetességével karolt Lehel Ottó karjába,

aki eddig mozdulatlanul állt helyén és csak nézte, nézte Erzsit. Kényszerűen indult el Évivel, de még az ajtóból is visszanezett Erzsire, aki fejét büszkén hátralökve, támaszkodott neki az asztalnak. Leülni sem volt kedve — ezeknél. Hiszen tulajdonképpen nem bántotta meg őt

senkisé... Lázár Ella lekicsinylő hangja azonban ott csengett a fülében. És ez a hang minden szónál jobban kifejezte azt, hogy ő nem közéjük tartozó, náluk szegényebb, jelentéktelenebb és sikere csak megtürt, jóságból engedélyezett siker. Hogy az ifju urak, az ő hizelgő, elragadtatott táncosai hogyan fogadták a „leleplezését“

azt nem tudta. De már nem is volt erre kíváncsi. Haza akart menni, az ő „csak hivatalnok“ édes-
apjához, kedves, drága otthonába...

De már jöttek Gálék, jött Medvei Tibor és még sokan a fiatal urak közül.

— Maradjanak még, ilyenkor csak nem mennek még haza, csak nem szégyenitenek meg bennünket, — kérlelte őt Gál Lóránt.

— Erzsi, Évi, csak nem mentek már, még nem is fagyaltoztatok és most következnek a társasjátékok, no maradjatok, — biztatta őket a kövér Mici.

Évi ott állt Lehel Ottó karján és nem szólt egy szót se.

— Hiszen Évi maradhat, — szólt Erzsi és maga is meglepődött, milyen nyugodtan, fölényesen csengett a hangja. — Majd megkérem az egyik szobalányt, sziveskedjék kocsit hozni számomra, — vagy mindjárt vele megyek én is. Reggel hivatalba kell mennem, amint azt tudni méltóztatol, — szólt Gál Micihez, keceses fejbólintással.

Mici maga sem tudta, miért pirul el. Az egész kompánia hirtelen rosszul érezte magát. Erzsi modorában annyi guny volt és olyan felsőbbség, hogy mindenki megérezte: e mögött volt valami kis epizód. És valamennyien kíváncsiak voltak erre az epizódra és mindenkinek nagyon tetszett Erzsi.

— Egyébként nagyon szépen köszönöm tisztelt szüleidnek is, neked is ezt a kedves mai estét. Még sohasem táncoltam ennyit és azt hiszem, egész életemben nem fogok többé ennyit táncolni, — tréfált Erzsi és nagyon kedvesen kezét fogott Micivel, aki zavarában

nem is ellenkezett vele. Aztán kezét fogott az előtte mélyen meghajló fiatal úrakkal.

Lehel Ottó elengedte Évi karját...

— Én is megyek, Erzsikém, — szolt a mind-
ezt csudálkozva néző fiatal lány. — Természe-
tesen veled megyek.

És Tibor szemjatekával mit sem törődve, nagyban bucsuzkodott, aztán Erzsi karjába ka-
rolt. Az egész társaság kikisérté őket; Lázár
Ella lorgnonját szeméhez szoritva, meglepetten
nézett utánuk. Tőle el sem bucsuztak.

A ruhatárban Lehel Ottó is kikérte kabátját.

— Maga is jön? — kérdezte Évi.

— Persze. Kivel beszéljek itt, ha maguk
elmentek, — dörmögte a titkár ur.

Tibor kocsit hozott. Évi szállt be elsőnek és
onnan integetett Ottónak: „vizontlátásra! vi-
szontlátásra!“ Erzsi szótlanul nyujtott kezét kol-
légájának, aki azt — először életében — ajkához
emelte és megcsókolta. Az elhelyezkedés zür-
zavarában ezt nem vette észre más senki.

Halkan léptek be a lányok a lakásba, a
kulcs ott volt Erzsi tarsolyában, de Nyiri mamát
tulságosan izgatta Gálék bálja és bizony, nem
aludt; bizony papucsot hozott, pongyolába bujt
és bement hozzájuk.

— Jól mulattatok, kis lányok? — kérdezte,
megcsókolva őket.

— Az ám, néni, Erzsi volt a bálkirálynő,
— erősködött Évi.

— Dehogy is! Igazán? Igazán olyan jól
mulattál, Erzsi? És te is, Évi? No ennek örülök.
Látjátok, gyerekek, mégis csak jó, ha kimozdul
az ember hazulról. De sokat báloztunk mi ketten,
édesanyád meg én, Évikém! Hol az egyik mulla-

tott jobban, hol a másik; de sohasem irigykedtünk egymásra, soha.

— Mi sem irigykedünk egymásra, drága, aranyos nénikém, — nevetett Évi és hangjának egészen más volt a csengése, mint rendesen.

Vigan, megnyugodva ment vissza szobájába Nyiriné, hogy most aztán elaludhasson.

De a lányok még soká nem aludtak. És egyszerre csak megszólalt Évi:

— Te, Erzsi, de mondd meg becsületesen: szerelmes vagy te Lehel Ottóba?

— Nem, — szólta Erzsi, nagyon meglepetten.

— Isten bizony? Nincs köztetek semmi? Nekem megmondhatod, — erősködött Évi.

— Te kis buta! Isten bizony, nincs közöttünk semmi, — szólta gunyos nevetéssel Erzsi.

És most aztán észébe jutott, hogy Lehel Ottó kezét csókolta neki...

— Udvariasságból, mert megértette, hogy megbántottak, — gondolta, — és végre mégis csak elaludt.

*

És a következő vasárnapon kiment Erzsi Takács Margithoz.

Valami huzta-tolta ehhez az idegen leányhoz, akivel csak egyszer beszélt életében, de aki azóta nagyon is hozzátartozott. Többször is észébe jutott naponta, mindig úgy: „mit szólna ehhez Takács Margit?“ vagy pedig: „az én helyemben most mit tenne Takács Margit?“ Ugy érezte, hogy senki sincs oly közel észéhez, lelkéhez, senkise tudná őt úgy megérteni, mint a botanikus leány, akihez Évi kedvéért ment el akkor, délelőtt. Most a saját kedvéért ment el hozzá, Évi akarata ellenére.

Évi ma Gálékhoz ment „reconnaissance“

látogatásra, mult vasárnapi báljukért. Szívesen ment, — de ezen most már nem lepődött meg Erzsi. Tegnap megkérdezte tőle — ő, nagyon közönyösen, csak úgy, futólag: — „szólt valamit Lehel Ottó, elmegy Gálékhoz?“ — mire ő azt felelte: „nem tudom, most nagyon sok a dolgunk, nem igen beszélgetünk. De azt hiszem, Lehel titkár bizonyára elmegy... És rögtön bejelentette, hogy Takács Margitot látogatja meg, Gáléknak pedig levelet ír...“

Délelőtt öt gyönyörű hosszuszáru rózsaszínű rózsát vett és néhány udvarias, hálálkodó sor irás kíséretében hordárral küldte Gál Micinek. Inkább a szegény kis Mariskát örvendeztette volna meg vele, — de ilyen az élet, megalkuvásokat, udvariasságot követelő. Minél távolabb áll valaki egész gondolatvilágunktól, annál udvariassabbak vagyunk irányában. Igazi barátainknak megmutatkozunk szegénységünkben, egyszerűségünkben is, — a kényszer útján szerzett ismerőseinknek hordárral, virágüzletből rózsát küldünk, egy hétre való uzsonnapénzünk árán...

A vicinálison, sok-sok ember közé bepré-selve, mégis csak gondolkozott. A bált követő napon félkilenkor már az irodában volt. Lehel Ottó féltizkor kabátban, kalappal kezében nyitott be hozzájuk — szokása ellenére, mert hiszen a lépesőházból közvetlenül a szobájába mehetett. Ő munkájába mélyedve, hűvös udvariassággal fogadta köszöntését és ezzel jelezte azt, hogy kedves kolleganői kíváncsi fülei hallatára nem óhajt beszélgetni. A délelőtt folyamán még kétszer nyitott be hozzájuk a titkár, de ő oly buzgón dolgozott, hogy meg nem zavarhatta. Uzsonnáját Muhar bácsival beszélgetve ette meg, —

üres házikenyér volt, mert már akkor elhatározta, hogy a jó füstölt kolbász árán rózsát vesz vasárnap... Hétfőn reggel ugyanis megcsinálta egész heti programját: nem beszélni őszintén senkivel se, Lehel Ottóval lehetőleg minden négy szemközt való csevegést elkerülni, Gáléknak vasárnap drága virágot küldeni és délután felkeresni Takács Margitot, aki talán mégis csak más ember, mint a többi. Ez volt a heti programja és még eddig betartotta minden pontját. Lehel Ottó végre is észrevette, hogy ő nem akar találkozni vele, — egyszer-kétszer mintegy véletlenül várt rá a kapuban, — de ő most nem ment le maga sohasem, mindig Muhar bácsival, vagy akár társnőivel, akiket nem szeretett... Maga sem tudta, mi kifogása van ellene: de nem akart mostanában beszélni vele.

Annyira elmerült gondolataiba, a hét történetének megrágásába, hogy csaknem elfelejtett volna kiszállni. Utolsó percben tört utat magának az emberek között és még jókor ugrott le a vonatról. Ilyenkor mindig édesanyja jutott eszébe: hogy félti őt valami élhamarkodott mozdulattól, szerencsétlenségtől és lám: jogosan félti, ha ennyire szórakozott.

De aztán mégis csak jókedvű lett, hiszen semmi baja se történt és a világos, hideg délutánban nekivágott az utnak, hogy megkeresse Takácsék lakóházát. Két asszony utbaigazítása után oda is ért a villaszerű, de régimódi építkezésű lakóházukhoz; micsoda szép kis farokély volt a közepén hozzáragasztva — mily kedves volna, ha az ő lakásukhoz tartozna!

A kertes udvarra nézett, aztán felment a csigalépcsőn és becsöngetett a fehér mullfüggönyös üvegajtón. Margit jött ki elébe.

— Megismersz? Eljöttem, — szolt mosolyogva Erzsi.

— Meg bizony. Szervusz! Sokat gondoltam rád, anyámmal is beszélünk rólad és nehéz eset-rokonodról, Medvei Éváról! No de gyere, gyere, — mother, dear, my friend Erzsi has come!

És toltá be Erzsit egy drága szép, régi butorokkal telerakott szobába, és csakugyan abból nyílt az a finom kis faerkély, — és most felállt íróasztala mellől Margit édesanyja, aki olyan gyönyörű volt, mint valami régi pasztellkép. Ezüstfehér volt a simán elválasztott haja, az arca pedig fiatalos, rózsás és szomorú vonásain keresztül is mosolygó!

Jól megrázta Erzsi kezét, — dehogyan engedte volna, hogy az övét megcsókolja, — és különös hangzása, de hibátlan magyarsággal üdvözölte:

— Nagyon-nagyon örülök, hogy eljöttél. Margit mindjárt megszeretett. Azt mondta, hogy milyen harmonikus, nyugodt lelked van a rokonod mellett, pedig neked sincs könnyű életed. Igaz? No de ülünk le, igyunk teát, beszéljünk.

Erzsi rögtön otthonosan érezte magát ebben a kedves, hangulatos környezetben. A vilamos teafőzőben hamarosan forrt a víz, kis asztalkán kenyeret, vaját, finom citrom-zsemét készített Takácsné és öt perc múlva már együtt ettek-ittak mind a hárman. Margit édes anyja Erzsi napi beosztása, szüleinek egészségi állapota iránt érdeklődött, a fiatal leányt Medvei Éva érdekelte.

— Milyen csinos és milyen boldogtalan! Te, én azt hiszem, ennek az az oka, hogy nem ismer rendes, intelligens embereket. Eddig ő okosabb volt a környezeténél, senkisémet hatott rá és ezért olyan unott és ezért olyan örömtelen az élete, — szólt Margit.

— De kedvesem, honnan veszi ő a jogot, hogy magát jobbnak tartsa a többi embernél? Mit produkált eddig, hány embernek használt, mit áldozott fel másokért? Nem, nem Margit, darling, nem kell úgy mentegetni azt a Miss Medveit. Elkényeztetett, lusta, gögös kisaszonyka lesz az. — jelentette ki hangosan Takácsné, Mary Stone.

— Nagyon jólelkű, tehetséges lány azért Évi, néni kérem, — védte Erzsi a rokonát. — Az a baja, hogy semmi se tudja hosszabb ideig

érdeklődését lekötni. És ő maga se tudja, mit kezdjen magával, az életével, sok-sok szabad idejével...

— Adja oda másoknak! Ha olyan gazdag, hogy nem kell pénzért dolgoznia: akkor dolgozzon ingyen, a maga tudását ossza szét olyanok között, akik nem tanulhattak! Ő ezt nem tudja; a ti kötelességetek, hogy ezt neki megmondjátok! — szolt Margit mamája olyan fiatalos szenvedéllyel, hogy Erzsí már szinte benne is a barátnőjét látta, akivel kedvére vitatkozhat.

Takácsné ezek után finom tapintattal magukra hagyta őket, leült íróasztala mellé és munkájába mélyedt.

Margit nem kérdezte, nem faggatta: és Erzsí, a tartózkodó, csöndes Erzsí mégis elmondta neki élete történetét, mostani napjait. Valahogy kikiváncozott belőle ez a sok őszinte beszéd és úgy örült, hogy volt valakije, nem rokon és nem kollégája, akinek mindent elmesélhetett. Margit másképp — nem történetével — hanem mélyreható megjegyzésekkel, saját lelkiállapotának feltárásával viszonzta bizalmát. Nagyon közel jöttek egymáshoz ebben a csöndes órában, a polituros asztalka mellett üldögélvén régimódián kényelmes karosszékekben.

Katóról. Gabiról szolt, — aztán beteg Mohos Mariskáról...

— Te, nem tudnád azt a szegény kis lányt valami modern kézimunkára tanítani? Azzal elszórakozna, meg pénzt is keresne! Nézzed, most az ilyen recemunkás nagy takarók olyan divatosak! Vagy az ilyen keskeny „Frivolitát”-csipke; apró hajócskával micsoda finom, erős munka készül! Minderre anyám tanítja a kör-

nyékbeli leányokat, akik aztán üzletek számára dolgoznak. Természetesen nem kenyérkereső főmunkájuknak választják ezt, mert borzasztó rosszul fizetik meg nálunk is, külföldön is az „otthoni“ munkát. A németek Heim-Arbeitnek hívják ezt és azon fáradsnak, hogy az otthon dolgozók számára is rendes munkabéreket érjenek el. Gyárba, műhelybe, irodába járnak a mi lányaink, és ezt csak pihenőóráikban, játszva csinálják. Meg a betegesek, gyöngék, — aztán az olyan félárvak, akik kenyérkereső szülőjükre dolgoznak otthon és szabad óráikban mégis csak szeretnének valami pénzt keresni. Azt hiszem, a te Mariskádat is megtanithatnád erre, — az ő munkáját persze előbb ki kellene mosni, mert hátha csakugyan tüdővésztes szegényke. Persze, neki nem kellene tudnia, hogy ez a mosás csak az ő esetében kötelező...

Erzsi csudálkozva hallgatta ennek a nagyon csinos, elegáns megjelenésű leánynak a beszédét. Mintha más gondja se volna, minthogy másokat tanítson, másoknak segítsen. Pedig délelőtt Barát tanár intézetében, délután saját földjükön dolgozott és esti óráit fordította a mások tanítására. Édes anyja, aki délelőtt „előkelő“ leányintézetben adott órákat, szintén ilyen társadalmi munkára használta fel pihenő idejét. Erzsi ezt még akkor sehogysem értette meg, — de két óra múltán már ő is megértette.

A leányok még javában ismerkedtek, barátkozva közeledtek felfogásban, céljaikban egymáshoz, amikor megint csak csöngettek és Margit vidám kedvvel nyitott ajtót egy kedves, kövér, rövidhaju leánynak, aki kezében hozta kalapját és egy hosszú, sovány fiatalembernek, aki szégyenkezve állt meg a fal mellett, amikor

meglátta Erzsit. De Margit megfogta mindkettőjük kezét és odahuzta őket Erzsihez.

— Török Elemér, régi barátom, Madarász Klára, becsületes nevén: Dundi, régi barátnóm, Nyiri Erzsi, új barátnóm. Féltekenység kizárva, tessék megbarátkozni, akár tetszik, akár nem.

Névetve fogtak kezét a „Margit zsarnoksága alatt görnyedő rabszolgák“, — ahogy Török Elemér halk hangján a szobában lévőket elnevezte. Most már Takácsné is odajött hozzájuk és élénk társalgás indult meg közöttük új munkákról, időbeosztásról, tehetséges fiukról és nehézfejú szorgalmasokról, lusta leányokról és

egy kis lángezü gyerekről, akit azonban ideg-orvoshoz kell elvinni, mert testben nem fejlődik.

— Te persze nem ismered a mi ügyeinket, de félóra mulva átmegyünk együtt a Munkásotthonba és akkor majd mindent megértesz, — szólt Margit Erzsihez. — Addig ugy-e nem bánod, ha mi ilyeneket beszélünk...

— Sőt: boldog vagyok, hogy hallgathatom beszédeteket és egyttal: szégyenlem magam, — szólt Erzsi. — De valamennyien olyan barátságosan néztek rá, hogy bizony egész jól érezte magát szégyenkezés közben.

Dundi és Török Elemér is kaptak teát, — ők nagyon otthonosak voltak már itt, mert Dundi „nagyon szépen“ kérte a nénit: hogy a „másik“ zsemből, a naranesből adjon neki, mert ez a citrom neki tulangolos, tulságosan keserű. Ő csak a félangolos dolgokat szereti, például Margitot.

Nagyon helyes, különös lány volt Dundi, aki a legkomolyabb ábrázattal olyan mulatságos dolgokat mondott, hogy még Szabó mama is verést ígért neki „elvei ellenére.“ Meglátszott rajta, kicsit keserű száján, biztos tekintetű okos szemein, hogy sokat tapasztalt életében. Török Elemér épp ellenkezőleg olyan érzékeny volt, olyan tartózkodó, mintha kollégium falai között töltötte volna el eddigi éveit...

— Ezt az Elemért be kellene csukatni a bolondok házába, Takács néni, — panaszkodott Dundi. — Most végre nagykeservesen szerzett magának egy jó művészet-történeti órát valami új gazdag familiában és ahelyett, hogy jól megfizettetné magának: ezer koronát kér. Hát akkor hogy vehet magának télikabátot, maga csacsi! Jövő évre még drágább lesz...

— Margit kérem, ne engedje, hogy így kinozzon ez a kövér leány, — remegett Török Elemér, kezeit összetéve. — Nem kérhettem többet, hiszen így is botránkozva csapta össze kezét Mocsonyiné önegysága; ha nem ajánlott volna hozzá a professzorom, bizony nem is taníttatná velem a leányait, akik már ugyanis „mindent tudnak“, amint az ilyen kis hadimilliomos hercegnőkhöz illik. Tetszeni se tetszhettem valami nagyon önegységának, bizonyára nevetésgesen sovány és kopott voltam a szemében. De az én országszerte híres tanárom meleg dicséretével mégse mert szembeszállni, ha már egyszer hozzáfordult. Ne, ne, lányok, ne bántsák, hiszen ezer korona olyan nagy pénz, hogy nem is tudom: megérdemlem-e?

— Halljátok? Igazán nem csuda, ha majd egyik vasárnapról a másikra éhen hal ez a fiú, — szörnyűködött Dundi. — Az biztos: esze nincs tulságosan sok, gyakorlati érzéke annyi sincs, mint egy kis csirkének, — de műtörténelmet: azt igazán tud! Azt a legirigyebb kollegái is elismerik! És akkor engedi, hogy az ilyen új pénzeszsákok így kihasználják. Az embert igazán a méreg eszi...

A többiek nevetve vigasztalták a nagyon is gyakorlati észjárású Dundit, aki azonban a legjobbszívü teremtés volt a föld kerekségén. Szabóné az órára nézett és kívánságára az egész kis társaság átment a harmadik utcában levő munkásotthonba.

Erzsike csudálkozva nézett szét a földszintes házban, melynek jobb oldala egy nagy olvasó-társalgó szoba volt, inkább terem, melyben előadásokat, gyűléseket is tartottak. A másik részben asszonyok és gyerekek beszélget-

tek. Szabónét örömmel fogadták; neki megvoltak a maga hivei, míg Margitot, Dundit és Török Elemért más-más fiatalok vették körül.

Szépszemű, kedves leányok, komoly fiatal emberek a gyerekekkel játszottak; versre tanították őket, meséltek nekik. És a sokféle hangzümögéssé vált az eléggé magas, még a régi békevilágban megépített teremben. A férfiak ott intézték el a maguk ügyeit a szomszédságban levő „nagyteremben“, de azért némelyek mégis csak kíváncsiak voltak: hogy mulat az asszony, meg a gyerekek. Valamennyien büszkék voltak erre a saját erejükből felépített házukra, az ő „otthonukra“.

— Nézd, mennyi okos arc, mennyi drága kis gyerek: van-e ennél nagyobb gyönyörűség, mint ezeket tanítani? — kérdezte Margit Erzsitől és odahuzta őt maga mellé egy nagy kerek asztalhoz. — Leültek, fiuk, lányok jöttek oda hozzájuk, tíz-tizennégyévesek és Margit egy kedves, okos, dán Ewald-mesét mondott el nekik, az erdőről, fenyőfákról. Aztán a vízesőpp utját mondta el nekik, a kis hegyi patakról, folyóról, tengerről, a felhőkről mesélt, igen közvetlenül, kedves-egyszerűen. A gyerekek nagy érdeklődéssel hallgatták. Néha odaállt mögéjük egy-egy felnőtt is, akit aztán sehogyan sem tudtak elcsalni onnan barátai: Margittal együtt örült a gyerekek ragyogó szemének.

Dundi ezalatt gyorsíráásra tanított nagyobb fiukat, nagy leányokat egy másik asztalnál. Épp most jelentette be az egyik fiatal leány, hogy írógépet fog szerezni. — „Igaz, hogy régi, — de azért mégis jobb, mint semmi és mi ugyis elrontanánk egy új gépet... A bácsikám szívesen kölcsön adja nekünk hosszabb időre is, neki nem

kell...“ A gyerekek is, Dundi is, nagyon megörültek neki. Többnyire egy-két év óta gyárba járó fiatal leányok és ifjak voltak a tanítványai, akik azt remélték, hogy ha gyors- és gépirást tudnak: a műhelyből felkerülhetnek az irodába. De még azok a szakképzett ifjak is, akik kitarítottak, ki akartak tartani mestersé-

gük mellett: még azok is megtanulták a gyorsírást. Egyáltalában, ez tünt fel Erzsinek leginkább ebben a számára egészen új környezetben: tanulni akart itt mindenki, ez a vágy szólt a beszédes, okos szemekből. Ez volt az ő sorsuk legnagyobb igazságtalansága: hogy tanulni nem hagyták őket, hogy a kenyérkereső munka már egészen korán teljesen befogta őket. Mert a tanonciskolák, melyek a lányokra nézve még

csak nem is kötelezők: nem elégitik ki az okosabb gyerekek tudásvágyát.

Szinte megirigyelte a két lányt és Török Elemért is, aki a különböző építési stílusokat magyarázta hallgatóinak. Vetített képes előadásokat akartak rendezni, — de egyelőre a leg-egyszerűbb eszközökkel, könyvek, képes levelezőlapok mutogatásával kellett dolgoznia a fiatal tudósnek.

Takácsné ezalatt az anyáknak adott mindenféle tanácsot gyermeknevelési kérdésekben, aztán egy kis fiu-ruhát szabott ki — mindenhez értett! — és végül két kis lánynak a recemunkáját kezdte el. De már az ajtóban leste őt négy fiatal munkás és egyiknek a testvérhuga; Amerikába készültek, már a hajójegyük is megvolt, csak vizumuk elintézésére vártak: ezeket angolra tanította Takácsné, hogy gyorsabban boldoguljanak, odaérve.

Csupa hasznos munka: Erzsí sorra járta a csoportokat, nézte a hallgatókat, előadókat és valami igen-igen jó érzés vett erőt rajta. Igen, ez megnyugvást ad, ez többet ér, mint a Gál Mikéik társasága, ez jobb, mint a tánc.

Valaki azt mondta mellette: „hét óra“, és ettől észbekapott; különben talán éjjelig is itt maradt volna. Elbucsuzott Margittól, aki megígérte neki, hogy hétközben, talán csütörtökön meglátogatja; tiszteltette a többieket, aztán sietett ki, a villamoshoz.

Gondolkozott egész uton, házafelé: vajjon ő mit is taníthatna? Gimnáziumi tudásának mi-csoda gyakorlati hasznát vehetnék ezek az ifjú munkások? És mert mögötte ketten németül beszéltek, eszébe jutott: ő is tud jól németül, arra nálunk gyakran rászorul az ember, öregek, kül-

földiek inkább beszélnek németül... Hátha erre tanítaná a fiatalokat?

Mert most már biztosan tudta: ő is közöttük akart dolgozni, más osztályok embereit megismerni, — ez más, magasabbrendű munka volna, mint az, melyet az irodában pénzért végez. Szabad idejében több örömet okozna ez neki, mint

az összes eddig ismert szórakozásai. Új embereket ismerne meg, látóköre nagyobbodna, távlatot kapna minden megfigyelése új megértések által...

Kipirult arccal, csillogó szemmel ért haza. Az előszobában a Medvei Tibor selyembélésű kabátja mellett még egy másik ismeretlen felöltőt látott. — Ki van itt? — kérdezte Katótól, aki ajtót nyitott neki.

— Majd meglátod, — szólt titokzatosan a kis fruska és ugrált örömben: hogy fog mindjárt bámulni Erzsi! Nagyon is haragudott a nagy testvéreire, aki sohasem hívott vendégeket hozzájuk. Ő ugy szerette a nagy társaságot, különösen: a fiatalembereket. Barátnőivel arról beszélgettek, hány olyan ifjat ismernek, aki az idén érettségizik, vagy pláne már érettségizett...

No, az ő mai vendégük már jó pár éve érettségizett. Amikor Erzsi belépett az ebédlőbe, meglepetten látta Lehel Ottót az asztal mellett. Pedig valahogy sejtette, hogy az ő kabátja lóg a Tiboré mellett... Uralkodott magán, nem akart gondolkozni, vigan üdvözölte a vendégeket, akik nagy élénkséggel jöttek eléje.

— No látják, hogy nyolcra hazajött! Tudtam én, hogy ha akaratos is: de az én kedvemért pontos Erzsike! — örvendezett Nyiriné.

Évi is nála szokatlan élénkséggel ölelte meg. — Remélem, jobban mulattál, mint mi Gáléknál, — szólt és hangja izgatottan csengett. — Azt ajánlottam a fiuknak, jöjjenek fel ide. Te oly korán mentél el hazulról, hogy azt hittem, hétre már itthon leszel. De épp az imént konstatáltuk, hogy oly jól érzed magad Takácséknál, hogy vacsorára is náluk maradsz...

Lehel Ottó még mindig nem szólt egy szót se; valami nála szokatlan szégyenkező elfogódottsággal nézte Erzsit, aki kabátját, kalapját odaadta Katónak. Örült, hogy uj horgolt bluzát viseli, melyről tudta, hogy tompa kék szine jól illik neki. Örült, hogy valamennyien megláthatják arcán: ő is jól érezte magát ma délután...

— Mit szól, Erzsike, ez a medve Ottó barátom félt feljönni magukhoz, — szólt Tibor, — de megnyugtattam: akit én hozok fel, azt szive-

sen látja Gábor bátyám, meg Erzsike néni. Fia-
tal lányok pedig mindig örülnek a mi társasá-
gunknak...

— A kis elbizakodott! — nevetett Évi.

— Nagyon szívesen látom a titkár urat. No,
meg aztán hallom, hogy nemcsak Tibor kedves
barátja, hanem ugyyszólván kollégája a mi
lányunknak, így tehát hivatalból is otthonosan
érezheti magát nálunk, — szólt, pipáját újra
megtömve Nyiri Gábor.

Lehel Ottó meghajolt, aztán ránézett Er-
zsire, mint aki azt mondja: „látod, mindenki szí-
vesen lát, csak te nem...”

Tibor felállt. Ő már titokban régen meg-
unta ezt az egyszerű „családi kört”. Neki „ez
nem volt kávéház”; nem szerette Nyiriék puritán
életmódját. Évi kedvéért azonban szívesen unat-
kozott. Tudta, hogy szüleinek semmivel sem okoz-
hat nagyobb örömet, mintha kis hugát felvilla-
nyozza. Annyi be nem vallott adóssága volt mos-
tanában, hogy szüksége volt édesanyja pártfo-
gására szigorú apjánál. Ezért teljesítette Évi
minden kívánságát. Hogy a sok elegáns, nagy-
szerű fiu között pont Lehel Ottóval akart kacér-
kodni, azt sehogysem értette; de mivelhogy Lehel
régen imponált neki, ebbe is belenyugodott és
mézédesen hívta meg azt „az utálatos frátert”.

— Nagyon sajnálom, de mennem kell, meg-
ígértem Gáléknak, hogy felnézek hozzájuk
mégegyszer ma este, — szólt udvariasan haj-
longva jobbra-balra.

Lehel Ottó is felállt. De Évi már régóta sug-
dosott Nyirinével. — Erzsi meglepetten nézte
őket — és most aztán megszólalt Nyiri mama:

— Sajnáljuk, Tibor, hogy el kell mennie.
De nézze, titkár ur, ha nincs más programja,

maradjon itt vacsorára. Egyszerű, vasárnap esti hideg vacsora, — de legalább elbeszélgethetnek még egy kicsit.

— No maradjon, adok jó bort, — szólta Nyiri papa.

— Antialkoholista vagyok ugyan, de azért nagyon köszönöm és elfogadom a meghívást, — szólta Lehel Ottó, aki egyre csak Erzsit nézte. De Erzsi udvariasan mosolygott.

És most már csak a szerelmes kis Kató kísérte ki az előszobába „szíve bálványát“, a gyönyörű Tibort, — mert a többiek a vacsora elkészítésével voltak elfoglalva. Erzsi természetesen segíteni akart édesanyjának, de Évi, akit valami csudálatos buzgalom szállt meg, tréfás szigorúsággal visszaültette helyére:

— Ma én vagyok a néni lyánya. Ha egész délután távol maradtál tőlünk, most büntetésül vendég leszel te is.

A „vendégek“ tehát beszélgettek. Odaálltak az ablakmélyedésbe, amíg Kató az asztal körül sürgött-forgott.

— Haragszik, hogy eljöttem? Meg hogy itt maradtam? — kérdezte Lehel Ottó.

— Dehogy. Nagyon örülök neki. No meg aztán maga most Medveiék vendége, már csak az ő kedvükért is örülnöm kell látogatásának — mosolygott Erzsi.

— Maga ugyan sohase hívott volna meg. Hiszen már beszélni sem akart velem...

— Nono, kedves kollégám, ne szentimentálistkodjunk. Az magához sem illik. Örülök, hogy itt van nálunk, remélem, máskor se fogja megvetni szerény hajlékunkat, legalább is addig, amíg Évi nálunk lesz. De most elmondom magá-

nak, micsoda jó délutánom volt. Maga, azt hiszem, megérti boldogságomat.

És gyorsan, gyorsan, hogy szavába ne vág-
hasson, mesélt neki budai barátairól, a munkás-
otthonról, tanító munkáról, melyből ezután ő is
kiveszi részét.

Amikor pedig elkészült mondanivalójával
és ragyogó szemeivel Lehel szemébe nézett: an-
nak a szemében is olyan meleg boldogságot lá-
tott, mint eddig sohasem.

— Igen, Erzsi, ilyennek képzeltem magát,
tudtam, hogy idővel rátalál a helyes utra, ha
nem is én vezetem oda magát, — szólt végre ko-
molyan. — Mert látja, én ugyanazt csinálom,
mint a maga jó barátai. Én is tanítok, — mindig
másokat és mindig máshol. Nem vette észre, a
mi gyári munkásaink kit keresnek fel kívánsá-
gaikkal és az igazgatóság kit küld tárgyalni hoz-
zájuk? Mindig engem, mert engem ismernek és
megbiznak abban, hogy érdekeiket a végsőkig
védem. Öt éve, amióta a titkárja vagyok az
igazgatónak: a mi gyárunkban nem sztrájkoltak,
tőlünk nem lépett ki, ha csak családi vagy egész-
ségi oka nem volt erre, egyetlen munkás sem.
Ezt maga nem tudta? No persze, nem érdeklő-
dött különösebben irántam, tehát népszerűségem
iránt sem. No nem baj. Egyelőre Gálék táncosát
látja bennem, — akinek legalább megmondhatta
volna, hogy ma nem megy fel hozzájuk; akkor
én se mentem volna.

— De akkor Évivel se találkozott volna és
akkor most nem lenne itt nálunk, — évődött
kedvesen Erzsi, aki valami különös elfogultságot
érezett, ha Lehel Ottó ilyen komolyan, ilyen han-
gon beszélt vele. Ezt nem akarta.

— Az igaz. Nagyon örülök, hogy a maga

háta mögött sikerült megismerkednem szüleivel. Most már nem szorultam a maga protekciójára, hogy meghivjanak máskor is...

— Tudom. Évi és Medvei Tibor minden kívánságát örömmel teljesítik szüleim, — gunyolódott Erzsi. Lehel Ottó megfenyegette, de jött Kató és sugdosott Erzsi fülébe.

— No, mondd csak hangosan, hogy nem találjátok a vaniliát! Tudtam, hogy rám szorultok. Mulattasd a vendéget, mindjárt beküldöm anyust és Évit és nyélbeütöm azt a nagy vacsorát! — nevetett Erzsi.

— Hogy henceg! — csufolódott Lehel Ottó.

— El se hiszem, hogy maga ért a házi dolgokhoz!

— No, ahhoz épp ért, de különben szörnyű hárpia! — bizalmaskodott Kató. — Ómiatta nincs nálunk sohase nagy társaság. Ugy-e máshol, ahol két nagy lány van, mert már én se vagyok olyan kicsi, mindig hívnak fiatal embereket, táncolnak, mulatnak! Itt a zongora, anyus oly jól játszik, lehetne táncolni, de mihozzánk nem jár egyetlen fiatal ember se! Igen, Tibor... De ő azt se szereti, pedig ugy-e milyen kedves, szellemes fiú! És ha látta volna, hogy nézett, amikor a maga felöltőjét az előszobában észrevette! Olyan hárpia!

Lehel Ottót nagyon érdekelte a csinos kis fruska panasza és szívesen hallgatta volna tovább is, de bejött Évi és Kató szavai szerint „lefoglalta“ a fiatal embert. Egész délután olasz festőkről beszélgettek, — mind a ketten jártak egyszer, régen Velencében, elmondták egymásnak fiatalkori emlékeiket és azóta végzett műtörténelmi tanulmányalkat.

— Megy majd maga nemsokára megint Olaszországba! — szólt mosolyogva Lehel Ottó.

— Azt gondolja: nászutra? Nem sürgős. Megyek én magam is, elviszem anyámat, ha kedvem tartja. De drága mulatság, szegény magyaroknak... Meg aztán: talán tényleg unalmas csak úgy utazni, társaság nélkül. Valami jó kompániát kellene toborozni husvétra. Maga nem jönne? — kérdezte Évi, az ő élénk, nyugtalan modorában, egyik ötletéhez a másik ellentmondó ötletét fűzve.

— Szegény hivatalnok nem tudja az olasz lírát megfizetni, különben igazán megtisztelt a meghívása, — szólt a titkár és tréfásan meghajolt Évi előtt. De bármiről is beszélgettek azután: egyre szemmel követte Erzsit, aki gyorsan, ügyesen megterített, édesanyját is odaültette az asztalhoz és maga hordta be a vacsorát: délről maradt töltött káposztát; melyhez szalonnát, füstölt kolbászt is adtak, nyáráról eltett uborkasalátával.

Épp asztalhoz ültek, amikor berohant Gabi. Meghökken, de egyben megörült; amikor egy ismeretlen embert látott az asztal mellett: talán nem kap ki, ha vendégük van...

— Kezit csókolom, szervusztok, Nyiri Gábor vagyok, ne tessék haragudni, a Palival sakkoztunk, és nem hagyhattam, hogy kétszer mattot adjon, akkor holnap úgy hengeg az osztályban, hogy nem lehet vele birni! Nagyon érdekes játszma volt, mostanáig tartott, míg elbántam vele, majd vacsora után megmutatom apának, mert ilyet még nem ettem...

— No jó, jó, most ülj le, majd aztán beszélünk, fiatal ur. Tudod, hogy nyolcra haza kell jönnöd, nem segít rajtad semmiféle érdekes játszma. Nyáron football, télen sakk, — fordult Nyiri Gábor Lehel Ottóhoz.

— Ne tessék rá haragudni, én is így tettem, később evezni jártam, szegény anyám eleget féltett. Mégis megbízható, rendes ember lett belőlem, azt mondják, — nevetett Lehel Ottó. — Gabi játszol egyszer velem sakkot?

— Gabi hirtelen támadt rokonszenvvel nézett a vendégre. — Tetszik nekem ez a pasas. Ki ez? sugta Kató fülebe.

— Évi udvarlója, talán elveszi. Pedig a mi hülye Erzsinkkel egy hivatalba jár, — sugta vissza Kató, aki ma különösen haragudott nagy nővéreére.

Tizenegy óra volt, amikor szobájukba mentek a leányok.

— Azt hiszem, jó emberismerő vagyok. Értékes embernek nézem ezt a Lehelt. — szólt Évi és odaállt Erzsi elé.

— Igen, becsületes fiú, — szólt Erzsi. — Sokan voltak Gáléknál?

— Rengetegen. De azért nagyon bántotta Micit, hogy te elmaradtál. Csókol, köszöni a gyönyörű rózsákat, ott parádéztak a zongorán, mert télikertjük van ugyan, de virágot nem lát náluk az ember. Egyébként eljön majd hozzád. Örülsz?

— De még hogy!

— És Lázár Ella egész biztosan elvár bennünket jövő vasárnap...

— Engem elvárhat. De ha van kedved, te csak menj, szívem, — biztatta Évit Erzsi.

— Nem megyek. Lehel Ottó sem megy. De különben sem érdekel engem az az egész komolytalan, léha társaság. Ma is csak Tibor kedvéért mentem el hozzájuk.

— Azt sejtettem. De ne haragudj, fiam: borzasztóan fáradt és álmos vagyok, reggel pedig korán kell felkelnem. Szervusz, jóccakát.

— Kár, én még elbeszélgetnék reggelig. No, de nem baj, próbálok elaludni. Szervusz.

És mindaketten ébren voltak még legalább egy óráig.

*

Medvei Pál levele Takács Margithoz.

Igen tisztelt Margit kisasszony!

Nagyon hálásan köszönöm Önnek a küldött gazdasági könyveket. Elhatároztam, hogy mielőtt a nagy tavaszi munkálatok elkezdődnek, jól belefekszem tanulmányozásukba. Mert tulajdonképpen mindegy, hogy mivel foglalkozik az ember, de azt aztán tudja. Kezdem belátni, hogy a mai világban csak a szaktudásnak van igazi, gyakorlati értéke. Megvallom, hogy azelőtt, pesti tartózkodásom idején, igen nagy, tulságos nagy jelentőséget tulajdonítottam az általános műveltségnek, elsősorban az irodalomnak. Szégyeltem volna magam, ha valamelyik divatos író legujabb művéről nem tudtam volna véleményt mondani, vagy ha Shakespeare valamelyik szindarabjának tartalmát, személyeit nem egészen pontosan ismertem volna. A mai keserves, drága világban azonban az ilyen tudás nagy luxus a magamfajta szegény ördögnek.

Ha tehát a véletlen — illetve: nagybátyám akarata, Tibor unokaöcsém szeszélye, elsősorban azonban szegény szülőim halála, mely e két más akaratnak alárendelte sorsomat — azt kívánja, hogy gazdász legyek: ám jó, leszek gazdász. De akkor olyan képzett gazdász leszek, hogy egy év alatt tizszer annyi pénzt hozok ki a földből, mint más két év alatt. Elhatároztam, hogy a most következő gazdasági évben oly sokat tanulok, hogy egy év múlva nemcsak a nagybátyám

birtokán, de bárhol másutt is jól megállom a helyem. Mert hamarosan haszonrészesevé akarok, hogy azután én is szerezhsek valami, bármily kevés, de saját földet.

Remélem, Margit kisasszony nem vet meg ezért a nagyon is önző gondolkodásért. De lássa, én nem tudnék soká szivességből megtűrt szegény rokon lenni. Ahhoz tulságos soká voltam teljesen független, és mostani helyzetemben is annyi önállóságot akarok elérni, amennyit csak lehet. Igaz, hogy ez nem megy olyan könnyen kedves, zsarnok nagybátyámnál, de remélem, hogy tudással és főleg gyakorlati eredményekkel lehet majd imponálni neki is.

Kérem, ne vegye rossz néven őszinteségemet. Sok régi barátom közül alig maradt egykettő és azt hiszem, ezek sem érdeklődnek irántam, amióta elhagytam közös gondolatkörünket. Hiszen valószínű, hogy Önt sem érdekli életem; de addig, amíg ezt nem tudom, engedje reménylenem, hogy szívesen fogadja hálás köszönetemet és e soraimat. Az Ön őszinte tisztelője

Medvei Pál

Takács Margit levele Medvei Palihoz.

Kedves Medvei ur, levele annyira érdekelt, hogy hamarosan válaszolok Önnek. Tetszik nekem, hogy olyan erős akaratú és tanulni vágyó. Igaza van, az Ön nagybátyja nagyon „nehéz ember“, mint a mi régimódi nagy gazdáink általában. Félt az ujitásoktól, csak „a szemének hisz“, — de nem akar az embernek alkalmat adni arra, hogy szemével látható eredményeket elérhessen.

Elküldöm Önnek az én kis földem tervrajzát, illetve termesztési beosztását, hogy meglássa, ilyen kis területen milyen különböző növények-

kel dolgozom és milyen anyagi eredménnyel. Természetesen minden lehető módon feljavítom a földemet. Nagyon ajánlom: kérjen nagybátyjától két-három holdat bérbe vagy felesbe és próbáljon ott a Barát tanár ur által ajánlott módon gazdálkodni. Azt hiszem, így győzhetné meg az öreg urat legjobban az ujitók igazáról.

Megismerkedtem unokahugával, Medvei Évivel és vele, de különösen rokonával, Nyiri Erzsivel nagyon megbarátkoztam. Azt hiszem, Évire igen jó hatással vannak Nyiriék. Szeretném, ha ezt megmondaná édesanyjának. Jó volna, ha Évit hazatérésekor kész munkakör várna. Nagyon értékes fiatal leány, de nem szeret unatkozni és nem eléggé erélyes ahhoz, hogy ő maga kezdjen valamihez. Édes anyám igen jó emberismerő, a multkor hosszasan elbeszélgetett vele — itt voltak nálunk Erzsivel és egy Lehel nevű barátjuddal, — és neki is az a véleménye, hogy Évi: üres életének a betege.

Nagyon örülnék, ha jó eredményről értesítene és elérné azt, amit akar. Higyje meg, azért nem kell lemondania az irodalmi gyönyörüségekről. A téli hónapokban olvashat az ember eleget és nemcsak gazdasági könyveket. Külföldön éppen nem ritkaság a nagyműveltségű gazdaember. A nagy könyvtárakat és képtárakat alapító főnemesek többnyire kitűnő, számító gazdák voltak. Miért ne akadnának ilyenek a mi osztályunkban is? Szivből köszönti: *Takács Margit.*

Medvei Sándorné levele Nyiri Gábornéhoz.

Kedves Erzsikém! Ne haragudj, hogy utolsó kedves leveledre még csak most válaszolok. De nem is hiszed, a magamfajta falusi milyen nehezen szánja rá magát az írásra! Annyi a dolog egy

ilyen bolond nagy háztartásban és ha az ember nincs folytonosan a személyzet sarkában, semmit se csinálnak úgy, ahogy kell. A tehenekkel, disznókkal meg a zöldségeskerttel mégis csak nekem kell törődnöm, mert iszonyatos nagy kárt jelent, ha valami tönkremegy. Az aprójószággal is rengeteget mérgelek.

Ugy-e Erzsikém, nem hitted volna, mikor olyan karesu, lenge táncosnő voltam és sorra bolondítottam a jogászokat a városkánkban, hogy ilyen kövér, nehézkes gazdaasszony lesz belőlem? Te voltál a kövérebb és most azt hallom a fiamtól, hogy olyan vékony vagy, mint valami tizennyolc esztendőös leány.

Itthon volt az a gazember vasárnap, te, ugy haragudnék rá, ha nem volna olyan helyes, elégáns fickó az a kölyök. Már megint annyi adósságot csinált, hogy hiába adom én el drágán a két kis borjut, meg hiába hizlaltam olyan hatalmasra az egyik disznónkat, hogy csudájára jár az egész falu, — nem elég az se az ő tartozásait kifizetni. Az uramnak alig mertem szólni, — de elég csöndesen intéződött el a dolog, mert az a ravasz fickó egyre csak Éviről beszélt, hogy milyen sikere van Pesten és ő hogy bevezette a legfinomabb társaságba, meg hogy milyen jókedvű az a lány. Az uramnak meg Évi a kedvence és ha azt hallja, hogy jókedvű, akkor rögtön megszelidül. Tibor azt meséli, hogy Évinek valami komoly udvarlója is akadt és hogy sokat jár fel az illető hozzátok. Azt mondja Tibor, hogy Évinek is nagyon tetszik a fiatalember. Neki az a kifogása ellene, hogy tulkomoly, meg hogy nincs valami nagy állása. De minket az nem bántana, ha csak jólelkű, egészséges, művelt ember, — hiszen adunk mi Évinek annyi tartásdíjat,

hogy abból szépen megélhetnek. Nekünk csak az kell, hogy boldog legyen a lányunk, ha már olyan szerencsétlen, elégedetlen természete van szegénynek, amit nem tőlem örökölt, hanem az apjától.

Azt szeretném, kedveském, ha érdeklődnél a fiatal ember iránt, hogy kicsodák a szülei, rokoni, meg hogy szeretik-e a hivatalában és van-e kilátása előmenetelre. Mert nem adok én ennek az ugrifüles Tibornak a beszédére. Nekem az kell, hogy te mondd meg, mi a véleményed a fiatal emberről és hogy a kedves urad tudakolja meg a főnökeitől, hogy megvannak-e elégedve vele. Ha mindenben megfelel nekünk, akkor meghívnam husvétra, persze akkor a ti Erzsitéknek és a kis Katónak is el kell jönnie, hogy a dolog ne legyen olyan feltűnő.

Nem tudja azt senki, hogy vágyom már az én leányom után. De azért csak maradjon Pesten, amíg neki jól esik. Ha van kedve, táncoljon, farsangoljon, küldök pénzt ruhára, tőle nem sajnálja az apja. De ha utban van, szóljatok. Azonban tudom, hogy olyan finomlelkű az én Évim, észreveszi az hamar, ha megunták.

E héten megint küldök egy csomag élelmit. Mi kell inkább: liszt vagy szalonna? Zsirnak való vagy füstölt? Mondd meg, szivem, őszintén, van itt elég mindenféléből, Pesten pedig, tudom, nagy becsülete van az ilyesfélének abban a drágaságban. Tarhonyát, darát, vaját is küldök. Hát aszalt szilvát esztek-e? Mert van az is egy pár zsákkal. Három kiló mákot is félretettem számodra. Tiborral akartam csomagot küldeni, de nem vállalkozott rá; hogy tőle „ellopják“. Hallottál már ilyet? Persze, olyan nagy gigerli a fiatal ur, hogy csak finom kicsi disznóbőr kézi-

táskát visz. Olyan szertelen ez a csirkefogó, csak ne volnék olyan bolond büszke rá, mert olyan sikkes! A szomszéd grófék fia sem külömb nála!

No, de most olyan hosszú levelet irtam, hogy talán tíz évbe sem irtam össze ennyit. De mintha csak elbeszélgettem volna veled, Erzsikém. Hiába, csak nincs párja az ilyen fiatalkori barátnőnek, az ilyen rokonnak! El is várom válaszodat igen hamar! De azért ugy-e kedveském, pontosan érdeklődtök majd a fiatalember iránt?

Tisztelen az urammal együtt azt a kedves, jó uradat, ölelem a gyerekeket, az enyémet is, de ő ne lássa leveletem. Téged pedig ezerszer esókollak és köszönöm a gyerekemhez való jószágodat, mert arról Tibor is mesélt. Szerető

Gizellád.

Nyiri Gáborné levele Medvei Sándornéhoz.

Kedves Gizikém, hosszú levelednek nagyon-nagyon megörültem és annak is, hogy Tibor fiad elmondta, milyen jól érzi magát nálunk Évike. Ugy megváltozott a kedélye, hogy szinte el se hiszem magamnak. Korán kel, mindenáron segíteni akar, örül, ha sétálni megyek vele, különösen Erzsiért szeret menni a hivatalába. Én nem szívesen megyek el ebéd után — Erzsikém három órakor jön haza — és így Katóval szalad el a kislányod. Olyan kedves, aranylelkű teremtes, csak most látszik, hogy ennyire jókedvű. Az uram is, én is, már egészen a magunkénak nézük. De azért ne féltékenykedjétek, ő hű maradjátok, nagyon sokat emleget mostanában benneteket. Azt hiszem, olyan most a lelkiállapota, hogy szeretne már az édesanyjával bizal-

masan beszélgetni. Engem szeret, szeret, — de azért még se vagyok az édesanyja, azt belátom.

Nem irtad ugyan a szóbanforgó fiatalember nevét, de azért kitalálom, hogy csak Lehel Ottóról lehet szó. Hát igaz, magam is észrevettem, hogy a fiatal titkár nagyon tetszik Évinek és azt hiszem, ez kölcsönösségen alapszik. Mert ő azóta jár hozzánk, még pedig elég sűrűn, amióta Évikével egy bálon megismerkedett. (Erzsit már régóta ismeri, hiszen ugyanabba a hivatalba jár ő is.) Nekem nagyon tetszik a fiatalember, igen kellemes modoru és jóllehet igen-igen művelt, egyszerű és kedélyes, az egész család rajong érte. Még az uram is örül, ha feljön hozzánk, mert vele komoly dolgokról szokott elbeszélgetni. Azt mondja az uram, hogy nagy látókörű, képzett hivatalnok.

Kivánságomra érdeklődött iránta a gyár igazgatójánál és az sok szépet és jót mondott róla. Hogy tulajdonképpen egyetemet végzett és a dr. címet csak szerénységből nem használja. Hogy kitűnően ír franciául, angolul és még szerbül is tud. Tulajdonképpen tudósnak készült, de édes apja halála után belépett a gyárba és ma már szép fizetése van. Apja főmérnök volt, édesanyja nyugdíjából él, háromszobás lakásuk van, nagy könyvtáruk, zongorájuk. Anyja közeli rokona Gálnénak, akinél házibálon voltak a lányaink. Ezekről Tibor bizonyára sokat mesélt, mert ő egészen otthonos náluk. Azt hiszem, hadi szállításokon gazdagodtak meg; emlékszem, hogy nem is olyan régen egyszerű kis szücsműhelyük volt a Belvárosban. De ezt ma már senki sem kutatja; leirhatatlanul nagy házat visznek.

No, de sokat pletykázok, ami talán nem is érdekel. Szó, ami szó, a fiatalemberről csak a leg-

jobbat mondhatom és ha ti nem kívántok valami dugsgazdag vőt, akkor meg lehettek elégedve vele. És ami a fő: Évinek nagyon tetszik, azt a vak is látja. Türelmetlenül várja és minden jó falatot az asztalra rakna kedvéért. Már kétszer színházban is voltunk együtt.

Jól teszed, ha husvétra meghivod és én szívesen engedem el Erzsit és Katót is. Ugyis olyan komoly az én nagy lányom, már nem is szeretem, hogy olyan. Most valami Takács-családdal barátkezott össze, a lányuk lent volt nálatok is, amint hallom; úgy látszik, finom emberek, de az asszony angol és a leányokat valami különös angol elvek szerint neveli. Minden szabad idejükben munkáslányokat és gyerekeket tanítanak; hiszen ez szép, szép, de az ember mégis csak másképp képzei el fiatal lányok szórakozását; nem igaz? És Erzsi ugyis olyan szófukar; ahelyett, hogy együtt mulatna, bolondozna Évivel, Lehel Ottóval, az urammal és a gyerekekkel, — ő csinálja a vacsorát, terít, leszed, aztán leül stoppolni, mint valami nagymama. Nem is tudom, hogy neveljem életrevalóbbra.

A küldött finom dolgokat nagyon köszönjük, Pesten ilyen jó kolbászt, ilyen jóízű szalonát nem is kap az ember. Olyan erdélyi vacsorákat csapunk, hogy hire jár az egész házban: „milyen jól élnek Nyiriék.“

No, pá, kedvesem, szívből köszöntöm az uradat és vagyok igaz szeretettel rokonod Erzsébet.

*

Erzsi ott ült Mohos Mariskánál és nézte, mily fürgén forog a horgoló tű ügyes kis kezében. Nyitott ablak mellett, meleg kendővel a vállán, a fekvőszéken kényelmesen hátradőlve dolgozott

a fiatal leány és ölet egészen beborította a nagy finom csipkeabrosz.

— Még hányszor kell ezt körüljárnod fiacskám, amig elkészülsz vele? — kérdezte Erzsi, elesudálkozva a kislány türelmén.

— Ó, még legalább ötször. Takács néni mintáján sokkal szélesebb a csipke, de most

ilyent rendelt meg a kereskedő. És valahogy ne hidd, hogy ez fáraszt engem! Nagyon könnyű ám ez a minta, csak a közepe az abrosznak volt egy kicsit komplikált és most már figyelmem sem kell, gondolkozhatok. Olyan érdekesekeket gondolkok! Amióta ti ilyen sokan jártok hozzám, egész más az életem. Most már sohase busulok, hogy nem járhatok irodába, — szólt mosolyogva, az

ő drága, könnyű, madárka csicsergésével Mariska.

— Jársz majd még irodába is! — szölt az édes anyja, aki a gépe mellett dolgozott.

— Azt hiszed, anyuskám? Meglehet, de azért most már nem is vágyódom annyira közéjük. Amióta tudom, hogy az ilyen munkákkal és később szines, arany munkákkal legalább annyit megkeresek, mint amit ők fizetnek, azóta szívesen uraskodom itthon. Olyan jó volt, Erzsukám, hogy elhoztad ide Takácsékat. Borzasztóan szeretem a nénit is, Margitot is, Dundit is, meg Török Elemért, aki, szegény, éppolyan sovány pipaszár, mint én. A ki közülök ráér, mindig felszalad hozzám. Ugy-e, anyus, a házban már csudálkoznak az emberek, nekem mennyi előkelő vendégem van! Pláne, mióta Medvei Évi is itt volt, abban a gyönyörű sötétkék prémes bundájában! Olyat én is csináltatok magamnak, ha gazdag leszek. Mit nevezsz? A szomszéd néni már megmondta, hogy az a kövérkés fiatal ember, aki már többször itt járt, biztosan szerelmes belém és elvesz, amint felgyógyulok, hiszen multkor már az édes apját is elhozta leánynézőbe, a nővére meg mindig itt ül nálam. Hahaha! Nem vicces?

— Ne beszélj olyan sokat, Marisom, megárt még ez a sok beszéd! — kérlelte Mohosné, akinek fájt, ha ilyen jókedvűnek látta az ő szegény, szegény kis lányát.

— Hagyj mulatni, anyus, legföljebb egy félórával rövidebb ideig élek. Te, Erzsi, tudod-e, ki az én kövérkés vőlegényem? Lehel Ottó és Muhar bácsi az édesapja, te meg a nővére! No, mondanék én valamit a szomszédasszonynak, amitől nagyot nézne...

— Mikor jön be hozzád Szabó Margit, Mariskám? Nem üzennél neki valamit? Ma délután kimegyek hozzá...

— Akkor legyen szives, Erzsikém, mondja meg Takácsné nagyságának, hogy már jobban vannak a szegény Németné gyermekei, akikhez orvost küldött. Mindjárt bement hozzá, amikor megmondtam, hogy hadiözvegy, nincs bent a munkásbiztosító pénztárban és nem hívhat orvost a gyerekeihez. Rögtön elintézte a dolgot, délután már itt volt a kerületi orvos, másnap is eljött, orvosságot is kaptak, — ügyes asszony az, nem olyan, mint a jótékony hölgyek, kevesebbet beszél, de gyorsan cselekszik, — szólt Mohosné.

Nyílt az ajtó és Mariska édes apja jött be egy hozzá hasonlóan komoly, szikár fiatal emberrel, aki rögtön visszafordult, amikor a vendég Erzsit meglátta Mariska mellett.

— Jöjjön csak be, Novák, nagyon jó barát-nőnk Nyiri kisasszony, — szólt Mohos Péter és huzta vissza a fiatal férfit.

— Novák Károly, nyomdász társam, — mutatta be Erzsinek a vendéget. Kezet fogtak, aztán a fiatal ember izlésesen bekötött könyvet vett elő zsebéből és átadta a kis betegnek.

— Ezt magának hoztam, Mariska. Nálunk készült, én szedtem ezt a könyvet és amint látja: az írójától kaptam, ajánlás is van benne. Bekötöttem, irtam bele egy második ajánlást és elhoztam magának. Azt hiszem, fogja szeretni, — egy ideig haragudtam a híres íróra, de ezt a könyvét megint szeretem, ez megint emberséges, megértő emberre vall, — szólt Novák Károly.

Erzsi meglepetten nézett rá.

— Én ugyanugy jártam vele. Régebbi írásait nagyon szeretem, ujabban azonban olyan

modorossá vált a stilusa, annyira eredetieskedő lett, hogy nem is voltam kíváncsi új írásaira. Örülök, hogy megint vissza talált régi énjéhez.

— Ő ezt azzal magyarázza, hogy a háborus években nem irhatott szíve szerint, — élnie pedig mégis csak kellett. Ezért menekült távoli, tisztán művészi anyaghoz, — szólt Mariska apja.

És most aztán élénk eszmecsere indult meg közöttük irodalmi kérdésekről, írók „becsületességéről“, érdemetlen sikerekről és finom, meg nem értett nagy művészeiről az új gondolatnak. És beszélgetés közben Erzsí hirtelen arra gondolt: Gálék cifra szalonjában talán egy év leforgása alatt sem beszélnek a „művelt“ fiatalok oly sok okosat, mint Mohosék kedves, szomorú szobájában a vasárnapjukat így élvező nyomdászok. Nagyon jól érezte magát közöttük...

Féltizenkettőkor azonban elbucszott Mariskáéktól, mert régi iskolatársai összejövetelére kellett elmennie. Bányai Emma fönt volt náluk és távollétében édes anyját kérte: ne engedje, hogy Erzsí visszautasítsa meghívásukat. Velük járt évekig, most is hozzájuk tartozik és az alakuló közgyűlésen ott kell lennie. Erzsí szomorúan mosolygott: szülei parancsára kellett elmennie abba az iskolába, melyből szülei parancsára maradt ki.

Vorák bácsi felküldte a második emeletre, melynek folyosóján az iskola sok régi növendéke sétált tanárokkal, mostani tanulókkal beszélgetve. Mindenki vasárnapi ruhájában volt, de természetesen még így is illő feltűnést keltett a Lázár—Gál csoport rendkívüli eleganciája. Prémmeleg szegélyezett ruhájukban, ríktóan vörösbarna hosszuszárú cipőjükben sétálgatva, végignézték a sok „mindenfélé“ alakon.

— Mi is lesz itt tulajdonképpen? — kérdezte Erzsi Bányai Emmától, aki elébe sietett, amikor meglátta.

— Egyletet alakítanak az intézet volt növendékei és mi mostaniak is beléphetünk. Összejöveteleket rendeznek és a befolyó tagdíjából az iskola szegénysorsu növendékeit akarják támogatni. Tudniillik nagyon sok örülten gazdag és sok nagyon szegény lány jár most ide és ha van

ilyen egyesület, akkor a gazdagok megmutathatják: van-e szívük, — szólt Emma.

— Ne félj: nincs, — szólt közbe keserűen Máté Erna, — ezek csak önmagukat szeretik, Loló és Ella füttyülnek a mások küzdelmére. Hiszen majd meglátjátok...

Lóczi tanár ur bement a tanáriba, a lányok követték és ahogy tudtak, úgy helyezkedtek el e félelmetes, szent helyiségben. Aztán a tanár ur elmondta ez összejövétel célját, az egybehívók nevében egy nyolcadista üdvözölte az egybegyűlteket és sajnálta, hogy nem jöttek el még

sokkal többen. Aztán megválasztották a tisztikart. Megállapították a tagsági díjat és a pártoló tagok díját. Az iskolába járó gyerekek szülei is beléphetnek az egyesületbe, pártoló tagsági díj lefizetésével. A pénztáros mindenkinek, bármely hivatalos időben készségesen bemutatja elszámolását a befolyt pénzekről. Mert itt semmi egyébre se fordítják a befizetett összegeket, csak a szegénysorsu, tehetséges tanulók segélyezésére...

Azután dr. Kúth Anna, az intézet régi növendéke kért szót. Komoly, szőke, sápadtarcu leány.

— Tulajdonképpen nem a mai közgyűlés keretébe tartozik a mondanivalóm, — így kezdte szavait, — de érzésem szerint mégis ide tartozik. Szeretném mai fiatal tagtársaimat lebeszélni arról, hogy tömegesen az egyetemi kiképzést megkívánó pályákra tóduljanak. Fogalmuk sem lehet a mi küzdelmeinkről. Kis országunkban ma nincs hely oly sok szellemi munkás számára, mint ahányan azzá akarnak lenni. Nézzenek rám. Jelles érettségivel, igen jó eredményű szigorlatokkal, becsületes munkával odajutottam, hogy négy évvel doktorrá avatásom után Kaliforniába készülök. Álláshoz nem jutok, megélhetésem nincs biztosítva. Szülőim eddig oly sokat költöttek rám, hogy több pénzt nem fogadhatok el tőlük. Barátnőm, aki tanárnő, majdnem ugyanazt mondhatja Önöknek. Kis lányok, válasszanak gyakorlati, ipari életpályát, — csak a nagyon tehetségesek, hivatottságukban erősen bizók válasszák a mi küzdelmes, nehéz életünket. Divatból, tulságos jómódból ne kívánják a doktori címet, — az érettségivel se játsszanak, nem időtöltés az a bálókig: elkényeztetett leányok számára...

Nagy hatással voltak a jelenlevőkre dr. Kúth Anna szavai. Az értelmesebb, gondolkozó diáklányok érdeklődése most egyszerre az intézet régi növendékei felé fordult. Igaz, — jó volna megtudni: mit értek el, mit tapasztaltak ők, akik már elhagyták az iskolát...

És szót kért és egyszerre megszólalt Nyiri Erzsi.

— Azt hiszem, valamennyien hálásak vagyunk Kúth Anna tagtársunknak figyelmeztető szavaiért. És mert látom szavai nagy hatását, tisztelettel indítványozom a következőket: az iskola régi növendékei tartsanak előadásokat a mi egyesületünkben hivatásukról, foglalkozásuk nehézségeiről, eddig elért tapasztalataikról. Ha ők ezt megteszik, ha szívesen foglalkoznak az utkezetén haladó fiatalokkal: akkor ez az egyesület igazán megfelel majd céljának és az igen fontos anyagi támogatáson kívül, talán még fontosabb erkölcsi támogatást ad tagjainak.

Valóságos tapsvihár volt a válasz Erzsi közvetlenül, egyszerűen elmondott szavaira. Lóczy tanár is, Kúth Anna is odamentek hozzá, az asztal legvégére és jól megrázták kezét. Aztán a tanár ur rövid beszélgetések után bejelentette, hogy Nyiri Erzsi beszédének hatása alatt az intézet régi növendékei közül egy tanárnő, egy hivatalnoknő és egy vegyész szívesen tartanak előadást tapasztalataikról. A nagy fekete táblán olvashatják majd az előadások helyét és idejét.

— A kalapkészítés nem érdekli önöket? — kérdezte egy kellemeshangu, csinos, kövér asszony.

— Dehogy nem! — kiáltottak a leányok, most már lelkesülten és Krauzné Barna Blanka is bejutott az előadók sorába.

— Áprilisi hangversenyem jövedelmét felajánlom az egyesületnek! — és az ajtóban, egyszerű sötétkék kosztumben, sima frizurával ott állt a mosolygó Gáspár Terka, a híres fiatal művész, akit most körülfogtak, ünnepeltek régi ismerősei. De ő odasietett Erzsikehez és megölelte.

— Most hallom, hogy te Nyiri Erzsike vagy, akiről már sokat mesélt édes apám. Nagyon helyesen, okosan beszéltél. Nem látogatnál meg egyszer? Csütörtökön korán délután beszélgethetnénk, aztán később muzikusok jönnek hozzám. Szereted a zenét?

— Gáspár Terka is tartson előadást! — kiáltottak a lányok, akik nagyon büszkék voltak primadonna tagtársukra.

Lázár Ellát már Erzsike felszólalása is bosszantotta. „Stréberkedésnek“ nevezte udvartartása hölgyei előtt. Most, hogy Gáspár Terka kedveségét látta a „hivatalnoknő“ irányában és közelebe férkőzve, meghallotta csütörtökre szóló meghívását: azt se tudta, mit kezdjen mérgében. Végre is: szót kért.

— Eddig csak olyan lányokról esett szó, akik kenyérkeresetül választják a tudományos pályát, — szolt hosszonyelű lorgnonjával játszva. — Remélem azonban, hogy az egyesület azokkal is kíván foglalkozni, akiket semmiféle önző szándék sem vezet, hanem kizárólag magasabb szempontból, a legnagyobb műveltség elérése szempontjából akarnak érettségizni vagy az egyetemre jární.

— Szamárság! Mit henceg? Hadimilliomos kisasszony! Hallgasson! — kiáltottak a lányok, míg az intézet régi növendékei mulattak az elegáns diákleány „magasabb“ szempontjain. Sen-

kisem akarta elhinni loknis, bársonykalapos,
csinos fejének a „magasabb“ szempontokat.

Társasága természetesen azonosította ma-
gát vele, szellemi vezérével és az egész Lázár—
Gál kompánia elhatározta, hogy egyetlen vasat,

azaz még papirkoronát sem ad ennek az új „vacak“ egyletnek.

Erzsi Bányai Emmivel ment haza.

— Az ember ilyenkor úgy elgondolkozik, — szólt Emmi, régi pad-szomszédja karjába karolva. — Érdemes-e tovább tanulnom? Van egy nagynéném, akinek fényes divatszalonja van a Váci-utcában; biztat, hogy tanuljam meg a ruhavarrást és ő maga mellé vesz társnak. De semmi kedvem hozzá... Igaz, hogy hamarosan sok pénzt kereshetnék, míg ha orvos leszek, — hiszen hallottuk Kúth Annát...

— És mégis azt mondom, hogy te tarts ki vágyad mellett, — szólt Erzsi. — Nálad úgy érzem: nagyon jó orvos válnék belőled. Emlékszel? egyszer megvágtam az ujjam ceruzahegyezés közben és te kötözted be. Még Gáspár doktor bácsi is azon csudálkozott, milyen helyesen látta el a jó nagy sebet, és én tudom, hogy olyan könnyű, ügyes a kezed, mint keveseké. Kis gyerekekkel is jól tudsz bánni.

— Igazán? Igazán azt hiszed, hogy jó orvos volnék? — kérdezte Emmi örömmel. — Akkor nem bánom, kitartok a magam választotta pályám mellett, minden ellenkezéssel, felvilágosítással dacolva. Köszönöm, Erzsikém; kár, te voltál az egyetlen tehetséges csemete az osztályunkban és pont te maradtál ki. Ma is látszott, hogy te érsz legtöbbet. Tyú, de csunyán felsült Autós Ella! Ezt még lovagolni tanulással se fogja helyrehozni!

Amikor elvált barátnőjétől, megállapította Erzsi, hogy a mai délelőttje nagyon jól sikerült.

Édes anyjának elmondta az iskolai megbeszélést, nem kérkedve és nem nagyizolva: a maga szerepét is, Gáspár Terka meghívását. Nagyon

örült neki Nyiriné. Gyerekei külső élete volt az ő életének minden szórakozása.

Ebéd után lefeküdt Erzsi könyvével az ebédlő diványára, — vasárnapi gyönyörűségéhez tartozott ez is. Takács Margithoz akart menni, de majd csak négy óra felé. És olvasás közben elaludt, a délelőtti izgalmai után.

Amikor Gabi hangos ajtócsapkodására felébredt, az asztalnál, édes apja mellett ott látta Lehel Ottót. Ijedten ugrott fel és borzas haját igazgatta.

— Ne haragudjon, hogy ilyen korán jöttem, de tudtam, hogy később Takácsékhoz megy és én is magával akarok menni, — mentegetődzött mosolyogva a fiatal ember. De Erzsi nagyon dühösen nézett rá. Épp vele veszekedett álmában.

Amikor aztán együtt mentek a vicinális felé, meg is mondta neki Lehel Ottó:

— Miért nézett rám olyan mérgesen, amikor végre felébredt? Hiszen tudom, hogy nagyon tola-kodónak tart, valahányszor felmegyek magukhoz, de lássa: én szeretek magukhoz járni, szülei szívesen látnak és ezért nem fogom fel-tul-ságosan tragikusan a maga haragját...

— Ó, tudom, beszél-nivalója van apával, — szólt Erzsi és a fiatalember csudálkozva nézett rá. De Erzsi olvasta Medveiné levelét és azt hitte: édes apja őszintén beszélt ma délután Lehel Ot-tóval Éviékről, gazdagságukról. Bizonyára ezért jött fel hozzájuk. Hiszen Évi már hazautazott...

— A maga édes apja nagyon okos ember és bizonyára sok beszél-nivalóm lesz még vele, de ma magával akartam beszélni. Nézze, Erzsi, én szeretem a tiszta helyzeteket. Maga finom és ta-pintatos és sok magyarázat nélkül is helyes vá-laszt ad majd nekem. Tegnap levelet kaptam

Medvei Tibortól, melyben szülei nevében meghív a husvéti ünnepekre az ő birtokukra. Mit szól ehhez?

— Semmit. Engem is meghívtak...

— Igazán? Az más. Akkor én is elfogadom a meghívást. Akkor rendben van minden, — szólt a fiatal ember.

De Erzsi megállt és haragosan toppantott lábával.

— Semmi sincs rendben! Hogy engem meghívtak, — az külön ügy. És hogy magát meghívták — az is külön ügy. Nagyon jól tudom, hogy én csak elefántnak kellek, de szüleim annyira kívánják, hogy menjek el, mert vérszegény vagyok és fáradt, hogy el fogok menni. Nagyon undorodom az ilyen szerepektől, de mégis el fogok menni...

Lehel Ottó meglepetten nézett rá!

— No, tudja Erzsi, én rám még az ellenségeim sem fogják azt, hogy hülye vagyok, — de magamat most annak kell tartanom. Maga elefántnak megy Medveiékhez? Ezt nem értem. Vagy — vagy most már értem. Tisztázzuk ezt a dolgot, igen?

— Nem. Megtiltom. Megtiltom, hogy megértse. Vagy: bánom is én. Füttyülök az egészre. De nem akarok beszélni róla, érte?

— Értem. Maga olyan mulatságos ma, Erzsike!

— Én nem vagyok Erzsike. Erzsi vagyok, vagy Erzsébet. És itt a vicinális, erre felszállok, mert *engem* Takácsék várnak.

— Én is felszállok, mert *engem* is várnak Takácsék. Akarja látni Takács mama angolnyelvű meghívását?

Erzsi a vállát vonogatta. És Lehel Ottó fel-

szállt vele a vonatba. Egymás mellett álltak. Lehel Ottó egész uton mosolygott, Erzsi pedig egész uton dühöngött. Amikor a leszállásnál a fiatal ember kezét nyújtott neki, hogy lesegítse.

Erzsi úgy tett, mintha nem venné észre és leugrott a vonat lépcsőjéről.

— Szóval, nem fogadja el a felajánlott kezemet. Pedig épp csak lesegitettem volna a vonatról. De maga mindenképpen csak azt akarja bizonyítgatni, hogy nincs rámszorulva. No, jó.

Hanem azért most olyat mondok, aminek megörül. Mohos Mariskának megvan az ingyenes helye a budai szanatóriumban...

— Igaz? Megszerezte? Ez jó, nagyon jó. Ennek úgy örülök!

— No, lássa. Takácsnéval együtt dolgoztunk rajta. A mi igazgatónk rokonának van odakint egy ágyalapítványa. Azt a helyet kapta meg Mariska. Es Takácsné angol barátai, akik rengeteget ajándékoztak a szanatóriumnak: külön beajánlották a kislányt az ottani igazgatóságnak. Azt hiszem, ha egy félévig odakint maradhat, teljesen összeszedi magát.

— Ugy örülök!

— Tudtam. Tudtam, hogy ilyesmivel lehet magának örömet okozni. Hiszen ebben különbözik maga a többiektől. És mert különbözik tőlük, azért tartok ki maga mellett, akármilyen mérges.

— Már megint kezdi? Olyan örömet okoz magának, ha kigunyolja az embert?

— Erzsi! Hogy mondhat ilyet! Kigunyolom... Hát engedje már, hogy tisztázzam a helyzetet...

— Nem. Megtiltom. Nincs semmiféle helyzet, melyet tisztázni kellene. Azt hiszi, nekem nincs önérzetem?

— Hülye vagyok. Nem lehet máskép: most az uton meghülyültem. Kérem, vigyázzon rám Takácséknál. Ha ők is észreveszik rajtam, hogy meghibbant az eszem, távolíttasson el feltűnés nélkül; jó? Tudja, a kollegialitás szent nevében. Mert más jogeimem erre ugy sincs. Ugy-e nincs?

— Nincs vagy van, tudom is én. De siesünk, mert ma korán akarok hazamenni.

És Erzsi ugy sietett, hogy Lehel Ottó alig bírta utolérni. A házhoz érve, felszaladt a lép-

csön, de a fiatal ember utána iramodott és amikor csöngetni akart, kabátja ujjánál visszahuzta.

— Csak azért se megy be előbb, mint én! Sportbajnok volnék, vagy mi, — és majd kinevettetem magam, hogy a kisasszony gyorsabban megy, mint én! Így ni, most én csöngetek és szépen, egyszerre fogunk bevonulni...

Erzsi épp válaszolni akart, tiltakozni Lehel modora ellen, — de Margit már nyitotta az ajtót és nagy örömmel vezette be vendégeit a szobába, ahol édes anyján kívül Dundi, Török Elemér és még egy ismeretlen ifju beszélgettek.

— Tudtam, hogy ő jön, — szolt Margit. — No, és most Erzsikém, bemutatom neked ezt a fiatal urat, — ugy se találod ki, hogy kicsoda — pedig ugy illenék, hogy ismerd: Medvei Pál ur, a ti Évitek unokatestvére.

Erzsi dühében nagyon kedves volt Palihoz. Kikérdezte, mikor jött, miért kerülte el őket; és Pali elmondta, hogy vásárolni jött fel Pestre és az öreg ur tanácsért Barát tanárhoz küldte. De ő Takács Margithoz jött; mert hiszen az mindegy.

— Szépen mindegy! Holnap délelőtt csak jöjjön be a laboratóriumba és beszéljen a tanár urral. A maga morgó nagybátyjával szemben nem vállalok felelősséget tanácsaimért. Aztán szabadságot kérek két órára és megmutatom magának a földemet. Délután elutazhat...

— De ebédre jöjjön mihozzánk. Tudom, hogy szüleim szívesen látják, — szolt Erzsi.

— Csak fiatal embernek kell lenni! — botránkozott Dundi, aki ma nagyon csinos volt, fehér galléros uj fekete ruhájában, — azokat meghívják ebédre is, mindenütt a kedvüket keresik. Mi, szegény lányok, senkinek se köllünk...

Medvei Pali persze tiltakozott; magányosságáról mesélt neki, régi barátairól, akiket elhagyott és akik ma, régi vendéglőjükben olyan csudálkozva, idegenkedve fogadták. Persze, nem volt beavatva életük mostani titkaiba... De azért mindegyik megragadta az alkalmat, hogy panaszkodjon neki a másokra. Az egyik nem akarta pénzzavarából kisegíteni barátját a hónap végén; a másik tudott egy jó kiadó szobát, de nem a legjobb barátjának szólt róla, hanem valami távoli ismerősének... Szóval: alaposan kiábrándult régi köréből.

Dundi vigasztalta; hiszen lassanként így járunk valamennyien, akár Pesten, akár vidéken. Csak a könyvek, a gondolatok maradnak hivek hozzánk, — de azokat meg mi hagyjuk el, amint fejlődésünk másfelé visz bennünket...

Nagyon összebarátkoztak ezek ketten. Erzszi Margittal beszélgetett, segített neki a tea elkészítésénél, míg Elemér és Lehel Ottó Takács mával vitatkoztak angolul. Amikor aztán úzsonna után az egész társaság átment a munkásotthonba, Erzszi megtudta, miről tárgyaltak olyan élénken.

Csudálkozására, Lehel Ottót többen ismerték, férfiak és az asszonyok is örömmel üdvözölték és nem lepődtek meg azon, hogy leül az egyik asztalhoz és valami statisztika elkészítésébe kezd. Takácsné és Török Elemér különböző koru ifju munkásokat mutattak be neki, fiukat és leányokat, akik sorba elmondták neki a műhelyben vagy a gyárban, szóval a munkahelyükön uralkodó szokásokat. Munkaidőről, órabérekéről, pihenőjükéről, szakoktatásukról kérdezte ki őket és erről csinált jegyzeteket. Erzszi csak nézte: igazán ért ehhez is... Nagyon haragudott rá és Gál Mici méltó unokatestvérét akarta

volna benne látni. De aki ott ült az asztal mellett, úgy belemélyedve munkájába, mintha azonkívül semmi egyéb sem érdekelné ezen a világon: annak nem volt köze Gál Mici és Lázár Ella gondolatvilágához. Ezt el kellett ismernie Erzsinek is.

Takácsné egy más asztalnál anyákkal tárgyalt, akik megkérdezték tőle: mire taníttassák gyerekeiket. Az egész környéken elterjedt a hire az ő tanácsadó estéinek. Megvizsgálta a gyerekek értelmiségét, olvastatott, számoltatott velük. Ceruzát és papírost, a leányoknak tűt, kevéske kelmét adott a kezébe: hogy ügyességükről meggyőződjenek. Voltak cimei, ruha, kalap, fűzőkészítők, művirágüzletek, gépkötődék cimei, — és ha az anyák valahová beszerződtették gyerekeiket inasnak: szerződésüket megmutatták Takácsnének. Sérelmes pontjait az erélyes angol asszony még utólag is kijavíttatta a munkaadókkal, akik vele másképp tárgyaltak, mint a szegény asszonyokkal. Ő vigyázott arra is, hogy a gyerekek rendes oktatásban részesüljenek és ne használják ki őket évekig, szakmájukhoz nem tartozó munkára. Természetesen sok panaszt kellett meghallgatnia egy ilyen vasárnap estén. Amikor leckeórájukkal elkészültek, Margit és Dundi is segítettek neki az adatok összeírásánál. Ujabban azonban Erzsi volt a kedvence, aki gyorsan, ügyesen dolgozott mellette.

Nagyon kedves asszonyok és bájos leányok voltak Takácsné „kuncsaftjai“ között — ez az elnevezés persze Dunditól származott — és Erzsi általuk nagyon közel jött a munkásosztályhoz. Egész gondolkozása átalakult, más könyvek, más írók érdekelték, mint azelőtt.

Medvei Pali csudálkozva állt meg hol az

egyik, hol a másik asztalnál. És amikor már valamennyien hazamentek, a vicinálison meg^a is mondta Erzsinek:

— És ebben a körben élt Évi hónapokig? Maga volt a legjobb barátnője és Lehel Ottó a legjobb barátja? Évi nagyon okos, érdekes leány, de azért ezt mégse értem...

— Pedig így volt, kedves barátom, — szolt közbe Lehel Ottó. — Mi ketten voltunk Évi legjobb barátai.

Erzsi dühében egy szót se tudott szólni.

*

Kicsi kövér Medvei mama elemében volt. Ezt szerette ő: vendég, sok vendég, fiatalság, élénkség a házban. A parádés kocsis, Német Pista minden vonathoz kiment és csaknem mindig hozott valakit.

Mert Tibor rábeszélte édes anyját, — az meg szokása szerint „megmagyarázta“ a dolgot férjének, — hogy rendezzenek olyan husvét-i mulatságot, melyről „majd beszélnek Pesten“. Mert ez az ő jövőendő ügyvédi gyakorlatának és Évi jövőendő társadalmi állásának is sokat használna. Sohasem lesz többé ily jó alkalom, hogy a Medvei-család szép, finom otthonával megismerkedhessék a pesti világ. Hogy ezek a fiatal sportférfiak és mulató bakfisok nem jelentik Pestet: arra nem gondolt se Medvei mama, sem az okos fia. Medvei Sándor dohogva, elégedetlenkedve odaadott nekik egy jó csomó pénzt, — Évikéje kedvéért még többet is adott volna. Hiszen Tibor elmondta, hogy ezeknél mulatott, ezeknél lett ilyen kedves, jókedvű. Illik, hogy szintén meghívják őket. Azoktól a szerény-szegény Nyiriéktől igazán nem lehetett ilyet kívánni...

És így történt, hogy Évi és Tibor meghívásai elérték téli társaságuk vezéralakjait és nem igen részesültek visszautasításban. Érdekes dolog volt vidékre utazni és ott mulatni. Évi nem rajongott a Gál és Lázár lányokért, de Tibor ragaszkodott hozzájuk és ő nem ellenkezett vele. Nagyon megszelidült Évi.

Nagyszombat délutánján már együtt uzsonnáztak az egész kompánia Medveiék tágas ebédlőjében. Lehel Ottón kívül még öt fiatal embert hívott Tibor, úgy hogy a leányok igazán nem panaszkodhattak. Erzsí Medvei Palival beszélgett, a tulboldog kis Katónak Gál Lóránt „udvarolt“ és így Micinek és Ellának mindig volt egy-két figyelmesen hallgató embere kritikus megjegyzéseik számára.

De nem sokat gunyolódhattak. Medveiék igazán kedves háziak voltak. Rengeteg finom enivaló, borok, likőrök a nap minden órájában. Aztán croquet kint a kertben. Ibolyajárás a falun tul, az erdőszélen. A Medvei-birtok áttekintése egy kis domb tetejéről: „amig el lát, fiam, az mind az enyém. Nem sok, de a mai világban mégis csak valami“, — így szólt Tibor apja Lehel Ottóhoz, aki mellől nem tágitott szombaton.

— Ki akarom ismerni, — így szólt a feleségéhez. — Az én szemem jobb, mint a tiétek.

Vasárnap délelőtt piros tojást készítettek a leányok, mig az urak átrándultak a szomszéd városba. Lázár Ella velük ment, mert ő nem szeretete az ilyen gyerekes multságokat. Medvei mamának kicsit fájt a szive, ha arra gondolt, hogy ez az affektált kisasszonyka az ő Tiborjának a választottja, — akkor még inkább azt a csacsogó gombócot venné el, az legalább háziasabb, egyszerübb. Igaz, hogy annak a csibésznek

nagyvilági, előkelő feleség kell, ha egyszer — ami biztos — miniszterelnök lesz belőle...

Évi választásával sokkal inkább meg volt elégedve. Tetszett neki Lehel Ottó.

Leánya még nem beszélt vele őszintén. De olyan meghatottan borult a nyakába megérkezésekor, hogy Medvei mama megállapította: igaz, szerelmes a leánya. És olyan szelid volt, olyan kedves, türelmes a háziakhoz, hogy már szinte nem is tetszett a kardos, parancsolgató mamájának. Még a kis maszatos Marcsi konyhalánytól is „kért” egy poharat és megköszönte, hogy odaadta. Szerelmes ez a leány, biztos a diagnózis.

Erzsivel szeretett volna a dolgról beszélni, mert azt hitte, vele bizalmasan megtárgyalt mindent a leánya. De ez az Erzsi nem volt olyan kedves, közvetlen teremtés, mint az édes anyja. Csinos, finom lány volt, igaz, de volt benne valami különös tartózkodó hidegség, mely nem engedte közel hozzá az embert, mely megfélemlítette jó kis Medvei mamát is. Még az az ugrifüles Katóka is többet ért nála, az átölelte az ember nyakát és úgy mesélt Évi pesti napjairól. Ez a kis macska nagyon tetszett Medvei mamának. Ha pár évvel idősebb és százszor gazdagabb volna, — ilyen aranyos kis menyet szeretne ő...

Történetünk hősei pedig? Nemesak a mindentudó Erzsi, de a többi meghívott is észrevette, hogy Lehel Ottó a vendégkoszoru kinevezett ékessége. Az egész Medvei-család olyan kitüntető szivességgel fogadta, mely még az ő amugy is meleg vendégszeretetüktől is különbözött. A legszebb vendégszobát neki adták, étellel, itallal őt kínálták leghevesebben, tőle kérdezték: mit csináljanak, hová menjenek. Végül — hiszen volt neki magához való esze — ő maga

is észrevette ünnepeltetését. És elgondolkozott. És meghökkent.

Nem, hiszen erről szó sem lehet...

Vasárnap délután lent sétáltak a faluban. Csak ők négyen: Erzsi és Évi, Lehel Ottó és Medvei Pali. A falusiak kint ültek a lócán házuk előtt. Köszöntötték Évit és vendégeit, de Erzsi

rögtön kiérezte a köteles tiszteletet, minden melegség hiányát. A gyerekek szájtátva, orrukat piszkálva nézték a földesurék vendégeit. Lehel Ottó odahivott magához egy élénkszemű kis fiút. Mindjárt velejött a leánytestvére is, szégyenlősen, de kíváncsian. Félkegyelmű volt szegény.

- Jársz-e iskolába, öcskös?
- Járok én. Harmadik osztályba.
- Hol az iskolátok?

— Arra, a vasuton tul. Most már megint járunk mind.

— Eddig mért nem jártál? Csak nem voltál beteg?

— Nem volt csizmám. Nagy volt a hó, meg a víz. Nem eresztett édes anyám. Ez meg már ócska cipő, csak vasárnapra való, vékony.

— Ugy, hát testvéred mit csinál?

— Az buta. Még a ludakra se tud vigyázni, elveszejtett egyet. Pedig azt szánta édes anyám a tekintetes asszonynak. Mert elküldte a beteg, sánta testvéremhez a doktort, aki itt volt náluk vizitbe.

— Van itt kórház a faluba?

— A városba van. Doktor meg van a harmadik községbe. De sokat kell neki fizetni, ha az ember hivatja...

— Mi az édes apád fiam?

— Meghalt. A háboruban esett el Przemysl-nél. Ott.

Lehel Ottó rátette kezét a kis fiu vállára és úgy húzta magával tovább. Nem szólt egy szót se.

Erzsi arra gondolt: nem unatkoznék én itt Évi helyén. Van itt munka elég. Erre gondolt Takács Margit.

És Évi kiereszte kettőjük hallgatásából — Pa-liéból is, de azzal nem törődött — a vádat, felelősségrevonást. Eh, minek is jöttek le a faluba a szép felső utról, mely az ő földjükön keresztül vezetett ki a hangulatos, változatos kanyargásu országuttra. Művészekről, híres írókról beszélgettek volna...

Egyik házból édes énekszó hallatszott ki hozzájuk. Szép, erős női hang, persze teljesen iskolázatlan. Erzsi meglepetten kérdezte a ház

előtt álló öregasszonyt: „Ki énekel odabent, néni?”

— A lányom, Borka. Tetszik a kisasszonykának a nótázása? Tetszik az mindenkinek, de mit érünk vele...

— Iskoláztatni kéne városban...

— Dehogy is, kisasszonykám. A magunkfajta szegény népnek a gyereke is tartozik szolgálni az uraságot. Igaz-e, Éva kisasszonykám?

— Nem tudom. Én nem értek ezekhez a dolgokhoz, — szólt idegesen Évi, aki már alig várta, hogy a falu végére érjenek. Minden nyomorék, minden rongyos gyerek, mintha szándékosan vetődött volna utjukba, hogy bemutassa a falu szegénységét és mindennemű szociális intézmények hiányát. Eddig ezt sohasem vette észre; ha átkocsizott a falun, vagy maga elé nézett, vagy a távolba, gondolataiba elmerülve. Saját szerencsétlensége — unatkozása — annyira lesujtotta, hogy nem maradt részvéte a mások szerencsétlensége iránt. Pedig nem volt rosszlelkű; csak közönyös.

Most azonban, két barátja mellett, akiknek gondolkodásmódját ismerte: az ő szemükkel nézte a dolgokat. Szégyellette magát. Izgatott volt.

Végre, végre kiértek az országotra. És itt Erzsi Palival Takácsékról beszélt, nagyszerű életükről, érdekes baráti körükről. Különösen Dundi-ról akart volna minél többet megtudni a fiatal ember. Dundi nagyon megtetszett neki. Igaz, Margitot is végtelenül tisztelte, szerette, de Margit szerinte olyan tökéletes lény, hogy azzal csak magasabbrendű emberek barátkozhatnak. Dundi egyszerű, gyakorlati észjárása, vidámsága azonban nagyon elbájolja az embert. Török Elemér talán a vőlegénye? Erzsi nevetve nyugtatta meg a fiatal embert: dehogy, dehogy. Szép kis pár

volna ez a kettő. Jó pajtások, akiket összefűz a Takácsék iránt érzett rajongó szeretet. De mind-egyikük: „külön vállalkozás.“ Ez a kifejezés nagyon megtetszett Palinak. Azt ajánlotta, hogy írjanak majd levelezőlapot a kompánia minden egyes tagjának.

Évi azalatt Lehellel beszélgetett. Idegességében fűt-fát összehordott, mert bántotta a fiatal ember hallgatása. Hogy örült ő ennek a sétának, melyet elég nehéz volt tapintatosan így előkészítenie. Elképzelte ezt a sétát, szinte előre halani vélte a szavakat, melyeket majd elmondanak egymásnak. Regény és szindarab emlékei befolyásolták képzeletét...

De a fiatal ember, amikor végre megszólalt, németországi tapasztalatairól mesélt neki. Kicsi német falvak mintaszerű tisztaságáról, a gyönyörű iskolákról, hófehér kórházakról. Negyed-óráig beszélt egy kis thüringiai kórház belsejéről. Aztán áttért a különböző szociális intézmények ismertetésére. A csecsemővédelemre, a beteg, elmaradott fejlődésű és a tehetséges gyerekek külön iskoláira, a hadiárva-gondozásra, a társadalom önként vállalt feladataira velük szemben. Aztán áttért a dán mezőgazdaságra, ahol minden földmunkás kiélvezi munkája gyümölcsét...

Évi csalódottan hallgatta. Ő nem ezt várta, ha egyszer négyszemközt együtt lehetnek. Ezt ő unta, ezt a beszélgetést. Igen, ha előbb elintézték volna más, fontosabb kérdéseket, akkor szívesen tanult volna tőle ilyeneket is, jó lett volna a falusiakhoz. De most, most ő mást akart tőle megtudni, azért hívta meg a többi embert, hogy ők ketten egymással beszélhessenek...

Szeretett volna szavába vágni, egyenes, nyílt kérdéssel hozzáfordulni. De finom ösztöne, va-

lami sajátos érzés, visszatartotta ettől. Hidegen, unottan jött az élénken magyarázó fiatal ember mellett, aki végre észrevette, hogy Évi nem is figyel szavaira. Elhallgatott és zavartan, hallgatagon mentek egymás mellett Medveiék kertjébe.

Évi valósággal fellélegzett, amikor a fiatal

emberek körülvették, bókoltak neki és most, hogy visszatért, nem mozdultak el mellőle. Mici és Ella fürkésző szemmel nézték: nem, nem úgy néz ki, mint valami boldog menyasszony... Mert ők szentül azt hitték, hogy Évi „ravaszul“ kieszelt különsétája ehhez a romantikus megbeszéléshez kellett neki. És nem is tévedtek.

Aztán eljöttek a helybeli nagyságok: a tanítóék, a jegyző és végül a plébános ur. Megkez-

dődött a nagy, nagy evés. Három szál cigányt hozatott Tibor a szomszéd városból. Táncoltak is, — Évi is táncolt. Az összes fiukkal. Lehel Ottóval is. De azért az egész társaságban csak három ember volt igazán, becsületesen boldog. Kató, aki kimondhatatlanul élvezte ezt a nagyszerű mulatságot. Medvei mama, aki azt hitte, hogy boldog a leánya. És végül Tibor, aki elégtétellel látta, hogy meglepődött Mici és Ella, mikor ott-honának előkelőségét megismerték. Sohasem szeretett otthon lenni, de most valósággal büszke volt a parádés kocsisra, sok szobájukra, a nagy szőnyegekre és a családi képekre a falon. Tudta, hogy sokat mesélnek minderről Pesten...

Másnap a husvéti öntözködéssel szórakoztak, az egész ház hangos volt a kacagástól. Kiszült, hogy a fiatal urak készültek erre a mulatságra, finom parfümöket hoztak magukkal, — Lázár Ella pedig Gerbeaud-tojásokat szedett elő bőröndjéből. Persze, hogy Mici „majd megpukkadt“; legjobb barátnője megint lefőzte. Három pár különböző színű antilopcipőjével, selyem báliruhájával ugyis százszor elegánsabb volt, mint ő. De őt Medvei mama jobban szerette, azt biztosan tudta.

Erzsi már alig várta, hogy hazautazhasson. Maga se tudta volna okát adni: de rosszkedvű volt ebben a lármás, nyugtalan társaságban. Igen, ha mindig kint sétálhatott volna a kora tavaszi földeken, élvezhette volna a nagy, távoli látóhatárt, a gyönyörű csöndet, némely bokrok finom korai rügyezését...

Lehel Ottó épp Katóval krokettezett, amikor Medvei Sándor elhívta.

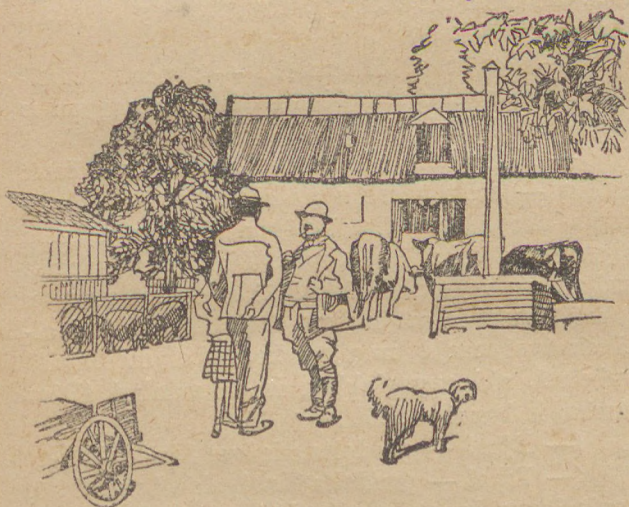
— Jöjjön, kedves öcsém, kimegyek szét-nézni, kíséren el...

A fiatal ember meglepetten nézett rá.

— Szivesen, bátyám, de ugy-e megengedi, hogy ez a kis lány is velünk jöjjön. Nem törődik vele senki.

Mit volt mit tennie, beleegyezett ebbe is Medvei Sándor, pedig négyszemközt akart volna beszélgetni ezzel a pesti fiatal urral, kiről annyit mesélt neki a felesége.

És megmutatta neki gabonaföldeit, istállóit.

elmondta, hány tehene, hány disznaja van és hogy mi az ára élősulyban az ilyen jószágoknak, mint az övé.

Aztán panaszkodott Tiborra. De majd megjelen most már az esze, elkészül tanulmányaival; berendeznek neki lakást, irodát Pesten, aztán boldoguljon, ahogy tud. Hanem Évi: az aztán más. Azt félti, annak szánja termése javát minden esztendőben. Évinek gazdagnak és boldognak kell lennie...

— (No, jobban már nem bátorithatom, — gondolta Medvei Sándor, akinek felesége a lelke-re kötötte: bátorítsa a fiatal embert, mert úgy látszik, megijedt az ő gazdagságtól.)

— Azt akarom, hogy Évi maga csinálja meg az életét, ahogy neki tetszik. Válasszon magának olyan embert, aki neki való. Pénz, jövedelem: az nem játszik szerepet. Megterem ez a föld annyit, hogy akár három család is megél belőle. Én csak azt akarom, hogy boldog legyen a lányom.

(— No, ha ebből sem ért! — gondolta türelmetlenül az öreg. De ebből aztán már nagyon is értett Lehel Ottó.)

— Bizonyára jól megcsinálja az életét Évike, — szólt végre a fiatal ember. — Hiszen olyan okos, józan fiatal hölgy. Van szive, nem olyan, mint az átlag-leányok. Bizonyára érdemes ember lesz az, akihez feleségül menne. Ő nagyon sokat tanult és azt hiszem, külföldi utazásai alkalmával majd megismerkedik olyan kiváló emberrel, aki anyagiakban is, társadalmi állása szerint is hozzá méltó...

(— Ejha! — gondolta Medvei Sándor.)

(— Ejha! — gondolta Kató, akit Lehel Ottó, kezét fogva huzott magával.)

Azután pesti bankügyekről, pénzkölcsönökről, fizetésről, bankárokról beszélgettek. Medvei Sándor megkérdezte Leheltől, nem gondol-e ön-állósításra? Rosszul fizet egy olyan vállalat...

— Nincsenek nagy igényeim, — szólt a fiatal ember. — Ha némely kulturigényemet ki-elégíthetem, könyveket vásárolhatok, néha külföldi utra mehetek: megelégszem a legegyszerűbb élettel. Arra elegendő a fizetésem.

Most már elhagyta a tudománya Medvei Sán-

dort. Nem lehet ezzel az ifjuval semmire se menni. Hiszen ez nem akar nőülni, ha így beszél...

Zavarában elkezdte a munkásait szidni. Hogy mennyit követelnek, milyen elégedetlenek. No, ezt meg pláne szívesen hallgatta Lehel Ottó.

A nagy husvéti ebédet végigették aztán. De ebéd után a fiatal ember megkérte Évit: jöjjön vele ki a kertbe. Meglepetten nézett rá a leány. Hát mégis? Tudta, hogy délelőtt apjával sétált. Azzal beszélt volna előbb? De hiszen ez az ő ügye, nem az apjáé...

Amikor aztán elszéledtek ki erre, ki arra, odalépett a tornácon cigarettázó fiatal emberhez. És lassan járva, megkerülték a házat.

— Évike, azt hiszem maga jó barátnőm és bátran kérhetem egy baráti szivességre, — így kezdte végre mondanivalóját Lehel Ottó.

— Kérem, — bátorította Évi.

— Nézze, maga bizonyára észrevette és én ennek tulajdonítottam kedves meghívását is: maga bizonyára régóta tudja, hogy szeretem Nyiri Erzsit. Természetesen, egyelőre nem gondolhatok arra, hogy feleségül vegyem, de van kilátásom egy új, jó állásra, az az érdekesoport, mely a mi gyárunkat megvette, most új vállalatot teremt és ott vezető állást, lakást is kapnék. Ez elhuzódik még egy-két évig, de hiszen Erzsi még nagyon fiatal, én sem vagyok öreg, várhatnánk mind a ketten. Ön tudja, Erzsi milyen érzékeny. Én nem akarok szólni neki, mert vad, haragos, amint ilyesmire terelem a szót. De ön jó barátnője, bizonyára ismeri minden gondolatát és így tudja azt is: mit gondol rólam Erzsi?

Szerencsére — vagy szándékosan? — hosszan, soká beszélt Lehel Ottó, közben mindig ci-

garettázva, mint aki nehezen válogatja meg szavait. A földre nézett, sohasem Évire és így neki volt ideje megszokni ezt az új gondolatot: nem ő volt az, akinek társaságát Lehel Ottó Nyiriéknél kereste. Ő volt az, aki alkalmat adott neki, hogy Erzsiekhez feljárjon. És félreértette ragaszkodását, kedvességét. De, úgy látszik, Erzsi sem tudta, kinek szólnak látogatásai, mert hiszen direkt került, őket magukra hagyta... Kacérkodott volna? Nem, Erzsi becsületes; neki, aki szintén becsületes volt, ezt el kellett ismernie...

No, most vigyázni, szépen, önérzetesen kikerülni ebből a félszeg helyzetből. Mily szerencse, hogy senki, senki, sem szülei, sem más nem tud az ő bolond szerelméről! Milyen jó, hogy ilyen ügyesen titkolta mindenki előtt!

(Szegény Évi, ha tudta volna, hogy már a verebek is azt csiripelték: menyasszony lesz a kisasszonyunk...)

— Igazán, nem tudom mit mondjak önnek... Erzsi olyan tartózkodó, hideg volt hozzám utóbbi időben, hogy ezért szántam rá magam a hazatérésre. Önről mindig sok szimpátiával beszélt. Egyebet igazán nem tudok magának róla mondani. Ő a legfinomabb, legnagyobb szerűbb lány a világon és én megértem, hogy szereti. Jó barátja leszek...

És Évi, aki kissé remegő hangon beszélt, kezét nyújtott a fiatal embernek. Nem haragudott rá.

Eszébe jutott, hogyha Erzsi azelőtt is szerette Lehel Ottót, bizony rossz néven vehette tőle, hogy kettőjük közé állt. Micsoda bolond félreértés!

Nyugodtan próbált beszélgetni Lehel Ottóval és amikor visszatértek a többiekhez, rögtön

Micihez és Ellához esatlakozott. Beléjük karolva sugdolódzott velük Erzsiről, Lehel Ottóról és a leányok nagyot néztek, amikor azt hallották, hogy Évi nagyon pártfogolja szerelmüket, azért hívta meg Lehelt, hogy itt bátran megbeszélhessék jövőjüket... A ravasz Ella „direkt“ felháborodott, hogy őt így becsapták. Hamarosan össze-sugott az egész társaság és ez a hír felélénkítette mindnyájukat. Mert már egymásra untak, nem voltak elég sokan ahhoz, hogy ilyen kis területen változatosan elmulassanak. Egészen más a pesti élet, ahol egy-két óráig hetenként egymásmászor jól elszórakozik az ember, — míg itt reggeltől — éjfélig nem volt elég mondanivalójuk e lelkiekben ugysem tulságosan gazdag fiataloknak...

Amint tehetette, behívta Tibort szobájába Évi. Visszaszorította könnyeit, elfojtotta zokogását, úgy mondta neki:

— Tibor, ne tartóztasd ezeket! Unom őket. Menjenek már haza! Magam akarok maradni; mind, mind menjenek...

— De Évi, nekem még programom volt ma estére és holnap délelőttre! Azt hittem, holnap délben utaznak...

— Nem, nem, hamarább menjenek! Már nem bírom a komédiázást!

Tibor nem mert semmit se kérdezni izgatott hugától. Ellenben édes anyját figyelmeztette, hogy Évi, úgy látszik, elrontotta a dolgát Lehel Ottóval, mert „már megint bolond...“

A vendégek észrevették hamarosan, hogy a háziak már nem azzal a megható melegséggel ünneplik őket, mint az első napon. És mivel ők is megelégték már ezt a mulatságot, rögtön valamennyien követték Nyiri Erzsi példáját. Erzsi ki-

jelentette, hogy ő az esti gyorsvonattal utazik, mert másnap reggel hivatalba kell mennie.

— Nekem is! Nekem is! — kiáltoztak a fiatal emberek és erre természetesen Ellának és Micinek is otthon kellett lennie másnap délelőtt.

Amig holmijukat csomagolták, Kató összes pletykáit leadta Erzsinek. Főleg Lehel Ottó és Medvei bácsi beszélgetése izgatta.

— Te, ha tudnád, hogy berágta neki a bácsi, hogy kérje meg Évi kezét! Egész gazdagságát felsorolta neki, meg hogy minden Évié lesz és nem kell, hogy gazdag férjet válasszon, csak olyat, aki neki tetszik. És erre azt felelte az a buta Ottó, hogy bizonyára talál majd az utazásain magához illő férjet. A bácsi csak bámult... Pedig a fiuk azt mondták, hogy biztosan eljegyzési lakoma lesz ma délben és már előre örültek a pezsgőnek! Nahát! És most már haza kell utaznunk!

— Igen, haza kell utaznunk. És ajánlom, hogy most már ne sokat fecsegj, Katókám, mert ugysem volt neked való ez az egész muri. Figyelj ide. Ne szólj senkinek semmit, sétálj le a vasúthoz és végy nekünk két harmadosztályu jegyet a ma esti gyorshoz. Tizenegyre hazaérünk, akkor még találunk villanyost. Nem akarok a többiekkel együtt utazni és a pénzt is sajnálom.

— Erzsikém, csak most az egyszer ne menjünk harmadikon! Csak most ez egyszer legyünk mi is olyan elegánsak, mint a többiek!

— Csitt, te pocok; menj, fogadj szót, — parancsolt rá testvére Erzsi, aki próbálta rendbeszedni nyugtalan gondolatait.

Kató pedig dacosan, rosszkedvűen ment ki a házból és nem is bánta, hogy kint az uton a gondolataiba mélyedt Lehel Ottónak ment neki, akinek kedvére panaszkodhatott. Olyan „sze-

kánt" és rosszkedvű a testvére, mintha valami százesztendő s vén lány volna. Most leküldi a vasúthoz jegyért, mikor este is megválthatná a többiekkel együtt. És muszáj neki harmadikon menni, adott édes apjuk elég pénzt neki, telik abból másodikra is, de Erzszi ezt csak daczból, henccegésből csinálja. Elrontja az ő mulatságát...

Lehel Ottó aztán elkisérte, ő váltotta meg a jegyeket, de megkérte Katót, hogy erről ne szóljon Erzsinek.

— Ha ez egyszer kivételesen nem pletykázik, Katóka, akkor kap tőlem egy negyedkiló valódi Szentkirály-utcai Gerbeaud-cukrot, — ígérte szentül és Kató, aki itt valami érdekes titkot szimatolt, most már jókedvűen ment vissza a házba.

— Mondd meg, Erzsikém, anyukádnak, hogy korai volt az örömünk, — szólt Medvei mama a bucsuzásnál. — Évi már megint olyan összetört, sápadt, mint tavaly, amikor utolsó héten lemondott az érettségiről. Félek, hogy rossz nyaram lesz vele. Miért is nem maradt Pesten, ha nálatok olyan jól érezte magát! Ott is jegyet válthatott volna azzal a fiatal emberrel, szegényt, úgy látszik, megfélemlítette a mi vélt gazdagságunk. Pedig, ha tudná — van erre is adósság elég, meg aztán Tibor is sokba kerül, — hiszen van, van vagyonunk szépecskén, de azért Évi szerény lány, nem olyan, mint ezek a pesti majmok, akikért Tibor bolondul... Szegény kis lányom, most majd megint nem mozdul ki hetekig a szobájából. Pá, kedvesem, csókolom a mamátokat, ő boldog, hogy ilyen kedves, egyszerű leánykái vannak...

Évi mosolyogva, nevetgélve kísért ki vendégeit a vonathoz. Csak a csomagokat vitte ki a kocsira. Ella és Mici egyenként megfogadtatták

vele, hogy ha legközelebb Pestre jön, az ő vendégük lesz.

— Nyiriék háza mégsem hozzád méltó, — szólt halkan Gál Mici.

És hogy Évi erről csakugyan meggyőződjk, végighallgatta Erzsi bucsuzkodását a többiektől.

— Szervusztok, örülök, hogy együtt voltam veletek. De most elbucuszom tőletek, mert mi Katóval a harmadikon utazunk.

— Igen, mi a harmadikon utazunk, hát szervusztok, viszontlátásra Évike, nagyon köszönöm magának is a vendéglátást és igaz barátságot, — szólt Lehel Ottó és kezét csókolta Évinek, aki egy szót se tudott szólni.

Amikor beszaladt a vonat, a fiuk és lányok megbotránkozására, csakugyan a harmadikba szálltak be Erzsi, Kató és Lehel Ottó. Gál Micinek legalább volt miről beszélnie egész uton és még azután is egy hétig.

*

Kató naplójából. Kis naplóm, te drága tavalyi számtanfűzet, gyere csak, neked mindent elmondok. Késő unokáim hadd tudják pontosan, mikor változott sorsom. Május 21-ikének hívják a nevezetes napot, melyen Nyiri Kató, a későbbi Nyiri Katalin tehetségét felfedezték. (Mert én nem leszek se Katinka, se Katieza. Fiatalkoromban Kató és később Katalin.) Hogy is lehetséges az, hogy egyszerre így megváltozzék az ember élete? Igaz, hogy már előbb is megkezdődtek a jó dolgok. Tulajdonképen a vonaton kezdődtek, amikor hazajöttünk Éviéktől. Én akkor nagyon szégyeltem, hogy harmadikon jöttünk, különösen Tibor előtt és Gál Lóránt előtt, akiket akkor imádtam. (Most már nem.) De Ottó megveszte-

gette a kalauzt, ami nem szép cselekedet, de adott egy fél fülkét hármunknak. (A többi utasnak is maradt azért hely elég, mert épp akkor drágitották a jegyek árát.) Én mindjárt megtettem a gyerekeknek azt, hogy mély álomba merültem, persze szimuláltam és ezt később Ottónak az orra alá is dörgöltem, amiért tőle tiz deka savanyut kaptam. Szóval ők ketten kimagyaráz-

kodtak, persze kisült, hogy mindig szerették egymást és persze, hogy várnak egymásra és persze, hogy boldogok lesznek. Ez rém közönséges, nagyon csodálom, hogy két olyan extra pofa se tudott mást kitalálni, de én azért nagyon meg voltam hatva, alig birtam a hortyogást szimulálni és nagyon meg leszek elégedve, ha nálam is így lesz. De egyelőre egész más gondom van, igaz, hogy még csak tizenhároméves vagyok és még van időm ilyesmivel törődni. Egyelőre igazán

más gondom van. Egész jó élet ez most, Ottó sokat van nálunk, hoz színházjegyet és hárman megyünk, kétszer Gabi is eljött. Borzasztó jóba vagyunk vele, mert ő minket éppugy szeret, mint Erzsit, nem adja a vőlegényt, hanem olyan, mintha ő is a testvérünk lenne. Az édes anyja nagyon finom, helyes néni, azt mondja, ugy örül, hogy a fia ilyen jól választott feleséget, pedig hiszen Erzsi nem is gazdag. Igaz, hogy Erzsi nagyon szép most és jókedvű, kisült, hogy télen azért volt olyan utálatos, mert ő is szerelmes volt Ottóba és azt hitte, hogy ő Évit akarja elvenni. Anya vett neki Barna Blankánál egy fehér bolyhosszórü kalapot, sötétkék szalaggal, abban olyan, mint azok az amerikai lányok azokon az enni-való rajzokon. De most eléggé visszazoritottam önzésemet és csak másokról meséltem neked, kis naplóm, pedig magamról kéne a legtöbbet mondanom...

Az ugy volt, hogy Erzsihez eljöttek Takácsék és a kompániájuk, mert valami ünnepélyt akartak rendezni a munkásotthon könyvtára javára. A műsort itt állították össze nálunk és Takács néni, aki összebarátkozott anyával, azt akarta, hogy valaki a nagy lányok közül szavalja el Thomas Hood versét: „Az ing-dal“-t, arról a szegény görnyedő varrónőről. Dundi próbálta felolvasni, de a néni elvette tőle; Margit se tetszett, Erzsi sem. Akkor azt mondtam: „adjátok ide azt a könyvet.“ Mind kinevettek, hogy én ilyen komoly verset akarok olvasni, de ideadták a könyvet. És akkor én felolvastam a verset ugy, ahogy éreztem. Hagyták, hogy végig elolvassam. Aztán Takács néni a nyakamba borult és azt mondta: „Te nagy művésznő leszel, kis lányom!“ Anya pedig azt kérdezte: „Honnét szedi ezt ez

a gyerekek?" Rögtön elhatározták, hogy én szavalom el a verset az ünnepélyen, de a nevem nem írják ki a műsoron, csak Ny. Katót, mert hogy én még csak egy pocok vagyok. És megvolt az ünnepély; Erzsi új barátnője, Gáspár Terka, megtette neki, hogy kijött és énekelt, neki örült nagy sikere volt, de azért nekem is. Olyan tapsot kaptam, hogy elmondtam nekik még két Petőfit is, az „Anyám tyukját“ és „A jó öreg korecsmárost“. Ottótól ezért megint járt tiz deka mogyorós se-lyemeukor; az osztályban most én vagyok a cukor-királyné, de nem ez a fő. Az a fő, hogy szavalni fogok tanulni, Gáspár Terka bemutat három nagy művésznak és azok majd megmondják: érdemes-e engem színésznővé kiképezni. De én csak híres művésznő akarok lenni, mert különben akkor inkább ruhavarrást tanulok. Az iskolában már régen mondják, hogy én vagyok a legjobb szavaló, de arra nem adok, csak amit igazi művészek mondanak, annak hiszek. Előbb rémsokat kell még tanulnom, Gáspár Terka azt mondja, hogy az igazi művészi sikert becsületes munkával kell megszolgálni. A mostani tapsok a „csodagyerekeknek“ szólnak és én nem akarok csodagyerek lenni. Nagyon sokat akarok tanulni, hogy mindenki intelligens művésznőnek mondjon, nekem az tetszik legjobban.

És most már nem bánom, hogy Medvei Tibor nem engem szeret. Gál Lóránttal sem törődök. Gáspáréknál igazi művészek, zeneszerzők és írók komolyan beszélnek velem, pláne ha elszavalom az „Ing-dal“-t vagy Portia nagy beszédét a „Venczei kalmár“-ban, nekem most már igazán nincs szükségem Tibor ur leereszkedésére. Mici és Ella ugyis kikaparják egymás szemét érte. Ugy szidják egymást, de azért állandóan együtt vannak,

mert félnék, hogy a másik azalatt elhódítja az udvarlóját. Ez ugyan nincs szép magyarsággal kifejezve, de nehéz ezeket a szerelmi ügyeket okosan és jó stílusban megírni. Igaz, Évi Olaszországba utazott a mamájával két héttel a mi látogatásunk után és nyáron át Svájcban lesz valami lánynevelő szanatóriumban, vagy tudom is én miben. Ezt ő írta meg Erzsinek egy nagyon affektált levélben és azt is, hogy ő csak külföldön érzi jól magát, mert ott talál hozzáillő emberekre. De hiszen ezt mondta Ottó az ő apjának, fülem hallatára! Nagyon komplikált ügyek ezek a szerelmeskedések, el is határoztam, hogy nem foglalkozom velük nyolc évig. Mással kell törődnöm, komolyabb dolgokkal. Belém szerethet akárki, de én — hohó, azt ugyan leshetik!

Kis naplóm, most ugyan butának látszol, de valamikor nagyon érdekesnek fognak nyilvánítani életrajzom megírói, akik hálásan lapozgatják majd kezem irásával ellátott lapjaidat. Késes bókka! meghajolva előttük, zárom mai soraimat, — guten Tag, adieu, adio, alászolgája!

*

Nyíri Erzsit menyasszonysága nem tartotta vissza attól, hogy még az eddiginél is nagyobb mértékben ne foglalkozzék a mások ügyeivel. Takács Margit, aki jegyet váltott az angol kolónia egyik tehetséges mérnök tagjával, együtt dolgozott vele nagy munkáján. Erzsi elhatározta, hogy az összes női kenyérkereső pályákról statisztikát készít, hogy hű képét adja a boldogulási lehetőségeknek. A fiatal lányok munkája körül ma nagy a bizonytalanság, szüleik egyet tudnak: azt, hogy nehéz az élet, napról-napra nehezebb, a bizonytalanság érzéséből sem lehet meg-

szabadulni, tehát: mindenkinek dolgoznia kell, pénzt kell keresnie. A fiatal leányok divatból rávetik magukat egyik-másik pályára, időt, pénzt, munkát pazarolnak tanulmányaikra; és aztán? Sem az országnak, sem nekik, sem a hozzájuk tartozóknak nem jelenti gazdagodását működésük. Hja, ha nekik valaki előbb megmondta volna, hogy ez a pálya tulsufolt, — azon az anyag, felszerelés megfizethetetlenül drága, — a harmadikon pedig már a férfiak sem boldogulhatnak ebben a szegény kis országban: akkor egész más uton haladtak volna... Mind ezen kesereg.

Elhatározták ezért Erzsi meg Margit, hogy hű képét adják a mostani állapotoknak. Megbízható adatokat gyűjtöttek a különböző szakmák boldogulási lehetőségeiről, fizetésekről, időbeosztásról és nemcsak a legügyesebbek, a legtehetségesebbek szempontjából nézték a dolgokat.

Az iskola keretében alakult egyesület sokban segített Erzsi munkájában. Körlevelet küldött — az ő költségén — a régi növendékeknek, akiknek némelyike egy-két összejövetel után megunt a dolgot. A jól megírt levél azután újra fölkellette érdeklődésüket és amikor megtudták, miről van szó: lelkesen álltak Erzsi mellé, elvitték műhelyekbe, egyesületekbe, hivatalokba, ahol maguktól a dolgozó lányoktól tudta meg a kívánt adatokat. A szakszervezetekbe Lehel Ottó vezette. A szinfalak mögé Gáspár Terka. Mozi-felvételekhez a Terka által bemutatott ujságírók. A „moziszinésznő“ és a „balett táncosnő“ életek világába is belelátott.

Hogy mikor volt erre ideje? Négyheti pihe-nőjében, júniusban. Lehel Ottó is akkor volt szabadságon. Nem utaztak el, egy év múlva, mint

férj és feleség járják majd a külföldet: ott is látó szemmel figyelve meg mindent...

Most már nem panaszkodott sorsára Nyiri Erzsi. Egy év alatt milyen gazdag lett új érzésekben, gondolatokban, barátokban és munkában! Bimbóélete gyönyörűen kivirult; most már tudta: nem a gimnázium, nem az egyetem hozza meg a legteljesebb szellemi kifejlődést, magában a leány lelkében kell meglennie a tökéletesedés vágyának... Nem a foglalkozáson mulik, kiből: mi lesz. Azt az ő egyénisége, akarata dönti el.

Nyiri Erzsébet és Szabó Margit munkájának — négyives füzetnek, melyet egyik társadalomtudományi lapunk adott ki — nagy sikere volt. Mohón olvasták nemesak a fiatal lányok, hanem szüleik is. Az *összes osztályok* leányait érdekelte a füzet, szegényeket, gazdagokat egyaránt.

Erzsit két komoly ujság szerkesztősége hívta meg állandó munkatársául.

*

Kint voltak Mariskánál a szanatóriumban bucsulátogatáson. A következő héten már frissen, megerősödve hazatér a kis lány. És már új munkakör várja. Erzsi volt osztálytársával, a gyönyörű egyéni terveket készítő iparművész, Hegyfaly Mártával — aki tavaly szintén lemondott az érettségi dicsőségéről — ismertette meg Mariskát. Mártáék kedves, napsütéses Kelenhegyi-uti lakásában dolgoznak majd együtt a lányok és ha elegendő lesz a megrendelés: Mohos mama is felhagy a rosszul fizetett, tucatszámra készülő gyerekruhákkal, Németnét, a házban lakó hadiözvegyet is betanítja és megindul a szönyegszövő üzem is. Egyelőre Gáspár doktorék új villájának berendezését vállalta el Márta és kü-

lönösen Terka szobájának örült. Hiszen Terka teljesítette az öreg doktor bácsi vágyát, ő „énekelte össze“ a kedves kis nyaralót és amerikai körutja után ő szerez földet is hozzá. Hogyne terveznének neki szép szobát „Erzsi kis barátnői“.

Tulajdonképpen Takácsnétól tanulta ezt a rendező, elhelyező, összeismertető munkát Erzsi. Takács mama szive, okossága, angol józansága irányította még most is az egész kompánia munkáját. Erzsi önmagát „Takácsék pesti fiókjá“-nak nevezte.

Dundi nem volt féltékeny Erzsi sikerére Takácsék szívében. Dundi sokat levelezett Medvei Pál urral és az volt a célja, hogy Margit állását ő kapja meg Barát tanár mellett. De természetesen sokkal több fizetéssel. Dundi a „több fizetés!“ jelszavával élte végig életét. Azt mondta, addig fogja ezt kiabálni, amíg neki is nem lesz saját földje. És kitelik tőle, hogy hamarosan lesz is.

Török Elemér pedig nem volt féltékeny Medvei Pálra, mert neki meg valahonnan az égből: ösztöndíj hullt az ölébe, egyéves külföldi tanulmányutra. Igazán, nem ő maga szerezte. De Takács mama soha-soha sem árulta el neki, hogy ki szerezte meg ezt a nagy gyönyörűségét erős tehetségének. Okmányait ő csak azért kérte el tőle, hogy a munkásotthont ellenőrző rendőrtisztviselőnek mutassa be őket. Hogy ebből külföldi tanulmányut lesz: ki gondolta volna...

Novák Sándor, a nyomdász, Lehel Ottóval ment, akit régóta ismert. Az ifjumunkások oktatásáról beszélgettek. Erzsi eleinte velük ment, de aztán Takácsné és Dundi elhívták, hogy a munkáshangversenyek rendszeresítéséről tanácskozzanak vele. Gáspár Terka megígérte neki, hogy tehetséges fiatal zenészeket megkér: játsszanak

szép és könnyű, finom muzsikát a leghálásabb közönségnek: szépségre, művészi élvezetekre vágyó munkáscsaládoknak. Elhatározták, hogy a következő vasárnap este választanak egy kis bizottságot, mely elintézi a rendezési teendőket. Ők csak ott segítettek, ahol a munkásotthon vezetőit elhagyta erejük. Szerepelni ők nem akartak.

Uj ötleteket, uj embereket, uj tudást vittek hallgatóik közé. Ez volt az ő életük gyönyörűsége. Adni, adni, adni...

És nem jártak rosszul bőkezűségükkel. Mert nagyszerű emberekkel ismerkedtek meg, sokkal értékesebb, nagyobb tudású férfiakkal és nőkkel, mint akikkel esetleg „társaságban“ találkoztak volna...

A Budakeszi-uton jöttek, de a János-hegy alján lekanyarodtak róla, mert a Fácán-vendéglőben várt rájuk az egész Nyiri-familia. Így hát siettek valamennyien, csak Margit és angol vőlegénye álltak meg minduntalan a vitatkozás hevében. Nagy, fontos kérdéstről tárgyaltak ők ketten. A fiatal mérnök ki akarta vinni Margitot és édes anyját angol gyarmatokra, Indiába, ahol nagyszerű állása, fényes megélhetése lett volna mindhármuknak, Takácsék azonban ragaszkodtak itteni munkakörükhöz, földjükhöz, melyet még Margit édes apja vásárolt és művelt meg először. A fiatalok nagyon szerették egymást, de engedni egyikük sem akart, míg végül Takács mama okossága döntött: ő itt marad, tovább tanít, tovább dolgozik kedves emberei körében. A fiatalok néhány évre kimennek, sok pénzt szereznek, aztán hazajönnek öreg Európába. Margit földjét bérbeadják Medvei Palinak, aki, ha hazajönnek: köteles saját magának másikat venni. Ezt a tervet, az ő drága, okos, lemondani tudó

— és érte titokban bizonyára mindig remegő —
édes anyja tervét beszélte meg Margit John Fol-
clore-ral.

Maguk sem vették észre, amikor egyszerre csak ott voltak a népes vásárnapi Zugligetben; a réteken pihenő családok arra gondoltak, hogy ha tovább drágul a villamos: még ettől az élvezettől, keserves munkáshetük várva-várt koronájától is elesnek. Pedig mily boldogan nézték gyerekeik boldog hancurozását a szülők! Takácsné mindentlátó szeme erre is figyelmeztette a leányokat és az ő szokott erélyes modorában rögtön levonta az ügy tanulságát:

— Rá kell beszélünk az embereket, vigyék gyermekeiket gyakran kirándulásra. Ez nagyon fontos, lányok. Nem szabad elfelejteni.

A Fácán előtt kocsik, autók vártak a fönt uzsonnázó jómódu emberekre. Erzsi mindig valami különös elfogódottsággal lépett az ilyen helyiségekbe. Olyan ritkán járt vendéglőbe, cukrászdába, hogy szégyelte magát, ha bement, azok előtt, akik kint maradtak. Most is röstelkedett, amikor Novák Sándor elbucszott tőlük, hogy visszatérjen a felső réten meglátott ismerőseihez.

— Itt vagyunk! Szervusztok! — ugrott eléjük Kató és mindenkit gyorsan üdvözölve, Erzsi fülébe sugta: karolj Ottó karjába, juszt is, mert itt vannak Lázárék és Gálék meg a Tibor, autón jöttek és azt akarom, hogy megpukkadjanak!

— De Kató, micsoda rosszlelkűség, régi szerelmeddel hogy bánhatsz el így! — figyelmeztette szigorúan a kis lányt Lehel Ottó, aki Erzsihez hajolva, meghallotta szavait. — Juszt se fogunk a te bosszuállásod kedvéért karonfogva felvonulni! Ugy-e nem, Erzsi?

— Bizony nem! — nevetett Erzsi.

Aztán odamentek szüleikhez és ott volt Lehel mama is, akiért felmentek Nyiriék és aki szívesen jött el velük. Ez volt Ottó meglepetése.

— No látod, te rossz fiu, nélküled is akad, aki törődik velem! Olyan önző, amióta vőlegény! Azelőtt vagy velem jött, vagy vendégeket hívott hozzám vasárnap, de most már nem számítok! — panaszkodott tréfásan a még mindig bájos, finom-megjelenésű öregasszony. De azért ő is örült a fiatalok okos, komoly boldogságának. Mert épp arról beszélgettek Nyiriékkal egész uton, hogy ezek az ő gyerekeik nem közönséges vidám jegyesek. Vidámak és szerelmesek ők is, de annyi dolguk, gondjuk van, annyi ember ügyét intézik, hogy alig van idejük egymás számára...

Asztalokat toltak össze, elhelyezkedtek valamennyien és egész idő alatt magukon érezték a tulsó oldalon, hosszú asztal mellett ülők kíváncsi, fürkésző tekintetét. Uzsonnáztak, beszélgettek, nem törődtek velük.

De egyszerre ott állt Erzsi mögött a monoklis, fehéröltönyös fiatal ur: Medvei Tibor és Lehelné mellett citromsárga ruhában, cigarettával kezében, a nyaralástól még kövérebb Gál Mici. És híreik elhelyezésébe kezdtek.

— Csókolom a kezüket. Átjöttem, hogy személyesen vegyem át Erzsi néninek gratulációját — csevegett az ő bájos, közvetlen modorában Tibor ur. — Micsoda? Még nem tetszettek megkapni az értesítést? Pedig én magam adtam postára ma reggel! Tetszik tudni, hazulról azt irták, hogy itt készíttessem el bevált izlésem szerint az eljegyzési leveleket és küldjem széjjel ismerőseinknek. És van is nálam, tessék, Erzsi néni.

Nyiri mama illő áhitattal olvasta fel az ör-

vendetes hirt: „Medvei Eveline és Henri Jean Amadé de Vleemings (Antwerpen) jegyesek.“

— Brávó! Gratulálunk! És ki a boldog vőlegény? — kérdezte Nyiri papa, míg Erzsi örömmel, elégedetten nézett Lehel Ottóra, aki mosolyogva intett neki szemével: no lám, most már arra a kis bolondra sincs gondjuk.

— Oh, nagyon kellemes ember. Holland arisztokrata és konzervgyáros, — szolt könnye-

dén Tibor, aki nagyon élvezte diadalát. Eleget szenvedett a rosszul sikerült husvétii mulatság és Évi boldogtalan szerelme miatt. — Évi és édes anyám egy svájci penzióban ismerkedtek meg vele. Nagyon megtetszett neki a hugom, mindenhová velük utazott és most megjelent szüleim birtokán és megkérte Évit. Szó sincs róla: jól megy férjhez a hugom. Saját kastélya lesz és annyit utazhat, amennyit akar, a Rivierára, Svájcba...

Mindenki jó szívvel gratulált a büszke Ti-

bornak „arisztokrata“ sógorához. (Becsületes Medvei mama aztán megírta Nyirinének, hogy negyvenkét éves a vőlegény, valóságos óriás, aki Évi „szomoru szelidségébe“ szeretett bele és azt reméli, hogy jó anyja lesz az ő három kis anyátlan gyermekének... Ők nem ilyen vöről ábrándoztak, de Évi kijelentette, hogy ő sem otthon, sem Pesten nem tud élni és feleségül akar menni Vleemings urhoz. Beleegyeztek, — Évi nagyon gazdag asszony lesz, — azt mondja, most majd lesz „célja“ az életének, — és ők ketten, szegény öregek, magányosan élnek majd abban a nagy házban. Most már hallani sem akar Medvei papa „többtermelésről“, egyéb ilyen divatos bolondságról. Minek az neki? Ők ketten kevésből is megélnék, Tibor pedig ugyis gazdag lányt vesz feleségül...)

Mindezt azonban, egy héttel később tudta meg Nyiriné, aki különben ugyse mesélgette volna... Tibor az egész vonalon kiélvezte sikerét és ebben osztozott vele és már előre is részt kért a holland arisztokrata-gyáros rokonságból: Gál Mici.

Megsugta Erzsinek: „Te, fogalmad sincs, Lázárék milyen irigyek. Ugy sajnálják tőlünk Évi szerencsését. Ella most azzal hanceg, hogy karácsonykor külföldre utazik, ott „mégis más“ emberekkel ismerkedik meg az ember, mint itthon. Persze, mert Tibornak nem kellett Ella affektált-sága vagy az öreg, huszonkétéves Mili gögös nyafogása! Te, én se járok tovább iskolába! Zsuzsi férjhez megy apus üzletvezetőjéhez, köszönöm, köszönöm, de te nem ismered; nem járt fel hozzánk, de kedves fiu, Zsuzsinak tetszik és örült sok pénzt keres ő is. Apus azt kívánta, hogy egyikünk okvetlen jegyezze el magát vele és Zsuzsi

vállalkozott rá, mert én várok Tiborra. Gyorsírást tanulok, mert Tibor nagy védőbeszédeit nekem fogja lediktálni. Az idén egész biztosan leszigorlatozik! No, és ti? Te, mennyit pletykáznak rólatok mindenfelé! Hát szó sincs róla, különösek vagytok mind a ketten. Most, hogy írónó lettél, inkább megbocsájtják neked az emberek furcsaságaidat. De Ottónak igazán nincs jogcime ahhoz, hogy így viselkedjék és...

— És magamfajta szegény leányt vegyen el feleségül, ugy-e? — kérdezte Erzsi, aki már megunta ezt a fecsegést. Nem szerette, ha Gál Micik az ő okos, finom, derék Ottóját bírálgatták.

Mici tiltakozott, de észrevette, hogy jobb lesz elbucsuznia és a gyönyörű, „zensiális“ Tibor társaságában visszatért az ő saját körükbe, hogy ott elmondja szigorú véleményét Erzsiékről.

— Különösek ezek a mai lányok! Nem tudom megszokni őket! — fakadt ki Lehel mama, aki Erzsi mellett ülve, meghallott egyet-mást Mici rokona beszédéből.

— Ne tessék bántani a mai lányokat, néni! — lázadt fel ez ellen nevetve Takács Margit, — mi is azok vagyunk: Erzsi is, Dundi is. És ugy-e, mi más életet élünk, mint Miciék!

— Nem is rólatok van szó, hugocskám, nem is rólatok! Ti dolgos, komoly teremtések vagytok, azt csináljátok kint az életben, amit mi bent a család körében csináltunk: munkálkodtok jó szívvvel a kedveseitek meg a többi ember segítségére, örömére. De ezek? Ezek a divatmajmok? Ezekre mondtam én azt, hogy mai lányok! Különben egészen jól tudjátok ti, hogy mit akartam én mondani, — ne nevéssétek ki az öreg asszonyt! — szólt Lehel mama, kedves elfogódottságában megfenygetve a fiatalokat.

— Alkudjunk meg, Lehel mama, — szólt közbe Takácsné, — mondjuk ki, hogy ezek a miéink az *igazi* mai lányok! Mert mindig több és több ma élő fiatal leány akar hozzájuk hasonlítani.

— Tehát emelem kávéscsészém az *igazi* mai leányok boldogulására! — kiáltotta Nyiri Gábor, az apa és ebbe aztán nevetve belenyugodtak valamennyien kedves, igaz, küzdő mai emberek.

(Vége.)

